Jaaroverzicht 2025

Het OCMW-adres voor jongeren

Zribi Hanane / Mazy Mathieu

OCMW van de Stad Brussel

Inhoudsopgave

Inleiding 6

A. Organigram van de dienst 9

B. Voorwoord 10

Pool voor de begeleiding van studenten buiten Brussel 11

A. Inleiding 12

B. Verdeling van studenten buiten Brussel 12

1) Zelfstand wonen 13

2) Kenmerken van studenten buiten Brussel 13

Pool voor studiebegeleiding 15

A. Studeren en kwetsbaarheid 16

B. De cel Sudenten 17

1. Taken 18

2. Richtlijnen en methodologie 18

2.1 Wettelijk kader van de opdracht van de cel Studenten 18

2.2 Organisatie 20

2.3 Beslissingscriteria 20

2.4 Vrijstelling van de werkverplichting om redenen van billijkheid (de studieovereenkomst) 20

2.5 Heroriëntatie in het kader van het hoger onderwijs 21

2.6 De overeenkomsten "bij wijze van uitzondering" 22

2.7 Studentenjobs 23

2.8 Erasmus-verblijven 24

3. Interne partners 24

3.1 Sociale antennes 25

3.2 De dienst voor huisvestingsbegeleiding 27

3.3 De Directie Opleiding en Werkgelegenheid 27

4. Externe partners 27

4.1 SVKS (Sociaal verhuurkantoor voor Studenten) 27

4.2 My Sherpa 28

4.3 La Cité des métiers 29

5. Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens 29

5.1 Verdeling per leeftijdsgroep 30

5.2 Verdeling van studenten volgens geslacht 31

5.3 Verdeling volgens geslacht, per studiecyclus 32

5.4 Verdeling volgens onderwijsgemeenschap 34
5.5 Verdeling volgens LL-steuncategorie 34
6. Overzicht Middelbaar onderwijs 36
6.1 Specifieke regelingen 36
6.2 Verdeling van de begeleide studenten en kenmerken van de doelgroepen 37
6.3 Schoolachterstand 39
7. Overzicht STUHO 41
7.1 Profielen van studenten in het hoger onderwijs 41
7.2 Resultaten van de STUHO aan het einde van het academiejaar 2024-2025 42
8. Studentenjobs 43
8.1 Bereidheid om te werken 43
9. Sociale bijstand 44
9.1 Workshops en oriëntatiegesprekken 44
9.1.1 De collectieve aanpak: oriëntatieworkshops 46
9.1.2 De individuele aanpak 46
9.1.2.1 Evaluatie van de studenten die begeleid worden in het kader van de individuele spoor (2023-2024) en analyse van de opvolging van hun projecten in 2024-2025 46
9.1.2.2 Evaluatie van studenten die begeleid worden in het kader van het individuele traject (2024-2025) .50
9.2 Hulp bij de blokperiode 52
• De studiezalen 52
• De residentiële blokperiode 52
10. De hoorzittingen 53
• De hoorzittingen voor dossiers met een akkoord "bij wijze van uitzondering" 54
• De hoorzittingen over de opheffing van de sanctie voor studentenbanen 54
11. Studiedag 54
• Doelstellingen van de dag 55
• Dynamiek en verloop 55
12. Conclusie 57
Pool Geestelijke Gezondheid 58
A. Context 59
B. Taken 59
C. Statistieken en evaluaties 60
1. De eerstelijnspsycholoog (PPL) 60
1.1 De nieuwe aanvragen in 2025 60

1.2 De herkomst van de aanvragen 63
2. Psycho-culturele bemiddeling 64
2.1 Individuele benadering 64
2.1.1 Werkfilosofie 64
i. Het Artikel 27-formulier als werkinstrument 66
ii. Vragenlijst over culturele verwachtingen en behoeften 67
2.2 Collectieve pijler 67
2.2.1 Werkfilosofie en statistieken 67
2.2.2 Beschrijving van de activiteiten 68
- Cultureel Comité voor jongeren 68
- Project "Carte Blanche" 68
- Uitstap naar het Théâtre des Tanneurs "Laten we banden smeden buiten de muren van het OCMW!" 69
- Festival "en Ville!" in de bioscoop Palace 69
- Project “Hoe vertellen we ons verhaal in 2025?” in het Théâtre des Tanneurs 69
- Uitje naar de Comedy Club in het Cultureel Centrum Bruegel 69
- Oriëntatieworkshops (laatste jaar van de middelbare school) met de studieadviseur van de afdeling 18-25 70
D. Conclusies en vooruitzichten 70
Specifiek project: MADO NOORD 72
A. Inleiding 73
B. Het team 74
C. Werkwijze 74
1. Vergaderingen 78
2. Onderwijsraad van de dienst 78
3. Interventiekader 79
4. Werkwijze bij individuele begeleiding 79
5. Voorwaarden voor de follow-up na de begeleiding 80
6. Voorwaarden voor collectieve acties 80
7. Werkwijze van het netwerk 82
8. Werkwijze als referentiecentrum voor adolescenten 83
D. Methodologieën 83
1. Systemische benadering 83
2. Multidimensionale benadering 83
3. Korte therapie 83

4. Interdisciplinaire methodologie 84
5. Psycho-culturele bemiddeling 84
E. Individuele aanpak 85
1. Individuele aanvragen 85
2. Psychosociale spreekuren 86
3. Psychologische consulten 87
4. Juridische consultaties 88
5. Kenmerken van het publiek 88
6. Het geografisch werkgebied 89
F. Collectieve aanpak 89
1. Methodologie van de collectieve as 89
1.1 Gespreksgroepen voor psycho-educatie en ondersteuning (therapeutisch doel) 90
1.2 Bewustmakingsworkshops/conferenties/voorlichtingsbijeenkomsten 90
1.3 Lezingen/opleidingen voor professionals 91
1.4 De verspreiding van alle vormen van culturele expressie van (en over) adolescenten 91
2. Projecten/workshops in het jaar 2025 92
G. Externe partners 93
H. Toegangsmogelijkheden tot Mado Noord 94
I. Conclusie 94
J. Vooruitzichten voor 2026 95

Inleiding

De Antenne 18-25, bestemd voor jongeren van 18 tot 25 jaar en volwassen studenten, werd opgericht om een antwoord te bieden op de vele uitdagingen waarmee deze leeftijdsgroep wordt geconfronteerd.

Sinds de coronacrisis vertegenwoordigen 18- tot 25-jarigen een derde van de begunstigden van het OCMW van de Stad Brussel.

Het OCMW wilde via deze specifieke dienst, de Antenne 18-25, die in de loop van 2024 werd opgericht, een holistische aanpak ontwikkelen die maatschappelijk werk en geestelijke gezondheidszorg combineert voor jongeren van 18 tot 25 jaar, een cruciale periode die gekenmerkt wordt door ingrijpende persoonlijke, sociale en professionele veranderingen. Bovendien wordt deze doelgroep ook gekenmerkt door een verhoogde kwetsbaarheid, waarbij psychische stoornissen zoals angst en depressie of verslavingen kunnen ontstaan, wat van invloed is op academisch succes, de professionele betrokkenheid en de sociale relaties.

In maart 2023 kreeg het OCMW een federale subsidie toegekend om het psychisch welzijn van jongeren te bevorderen en de toegang tot geestelijke gezondheidszorg te vergemakkelijken. Dit budget werd gebruikt voor de opzet van een project voor een Geïntegreerde Dienst voor Maatschappelijk Werk en Geestelijke Gezondheidszorg (SSSMI) dat vervolgens werd geïntegreerd in de Antenne 18-25. De strategische kern van de SSSMI is ervoor te zorgen dat geestelijke gezondheid een extra instrument is waarmee de sociale dienst zijn doel kan bereiken. Helaas werd deze subsidie niet verlengd voor het jaar 2025 en werd deze dienstverlening daarom beëindigd.

Sinds mei 2024 zijn verschillende diensten van het OCMW voor jongeren ondergebracht bij de Antenne 18-25. Het merendeel van de activiteiten van de Antenne 18-25 vindt plaats in het Hanzehuis, een geklasseerd gebouw in Lodewijk XIV-stijl van 763 m². De keuze voor dit pand onderstreept de ambitie van ons OCMW om een warme en gastvrije omgeving voor jongeren te bieden, ver weg van de stigma's die vaak aan sociale en geestelijke gezondheidsdiensten kleven.

Het project biedt verschillende voordelen. Naast het vrijmaken van ruimte in de Hoogstraat 296 om de werkomstandigheden te verbeteren, is het ook bedoeld om de toegang van jongeren tot de diensten te vergemakkelijken via één loket en een meer samenhangende dienstverlening dankzij het doorbreken van de silo-mentaliteit.

Deze nieuwe organisatie heeft ervoor gezorgd dat ook dit jaar de continuïteit van sociale en psychologische begeleiding, een betere afstemming op de specifieke behoeften van elke jongere en een versterkte samenwerking tussen de verschillende hulpverleners werd verzekerd. Sinds augustus 2024 is er een ruimte voor collectieve reflectie ingericht om het gezamenlijk uitstippelen van begeleidingstrajecten te stimuleren. De Antenne 18-25 wil ook een plek zijn voor socialisatie en persoonlijke ontwikkeling, met psychoculturele activiteiten en collectieve workshops.

De Antenne 18-25 bundelt verschillende diensten van het OCMW die bedoeld zijn om jongeren van 18 tot 25 jaar te begeleiden. Deze diensten zijn als volgt georganiseerd:

❖ In het Hanzehuis

- De begeleidingsdienst voor studenten buiten Brussel: Deze dienst zorgt voor de controle van de voorwaarden voor de toekenning of handhaving van het LL en LLE, evenals de eventuele toekenning van andere sociale steun voor studenten die buiten Brussel wonen. De dienst bestaat uit 5 maatschappelijk werkers.

- De Cel Studenten: Deze dienst ondersteunt studerende jongeren door hen financiële en sociale hulp te bieden om hun academische loopbaan tot een goed einde te brengen. De Cel bestaat uit:
    - 21 VTE studiebegeleiders, maatschappelijk werkers die de studenten op een persoonlijke manier begeleiden, rekening houdend met hun levensomstandigheden, hun gezondheid en hun vaardigheden. Zij voeren regelmatig evaluaties uit om het studieproject bij te sturen en indien nodig te heroriënteren.
    - Een loopbaanadviseur, die studenten helpt bij het uitstippelen van hun beroepstraject met behulp van coaching- en oriëntatietools, met name voor leerlingen die aan het einde van de middelbare school staan of op zoek zijn naar een nieuwe studierichting.

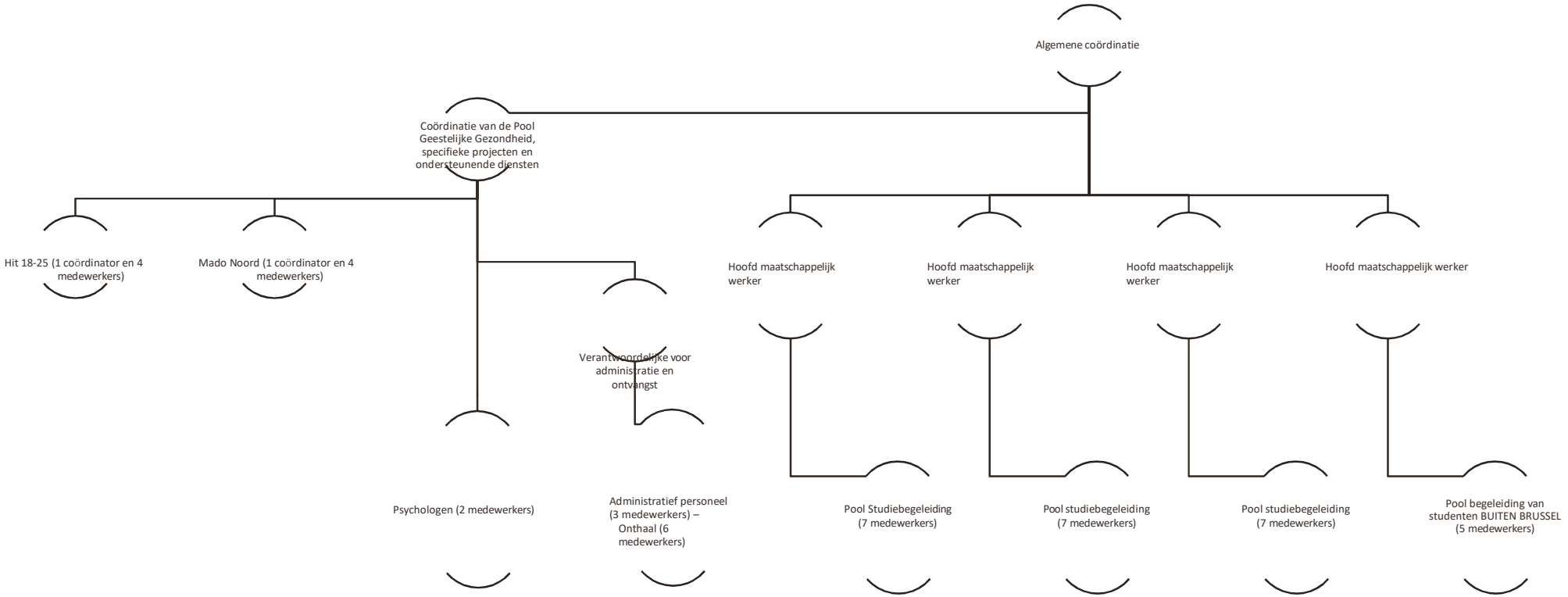
- De dienst welzijn en geestelijke gezondheid: Deze dienst, die in 2023 en 2024 uit twee psychologen bestond, legde de nadruk op geestelijke gezondheid als aanvulling op de sociale hulpverlening. Een van de psychologen verzorgde individuele psychotherapeutische begeleiding, terwijl de andere, een psycho-cultureel bemiddelaar, in het kader van de begeleiding rekening hield met de culturele en familiale aspecten van de jongeren. De psychologen werkten samen met de andere professionals van het OCMW en externe netwerken.

Al deze diensten worden ondersteund door een team van leidinggevenden, bestaande uit 4 hoofdmaatschappelijk werkers en 1 administratief verantwoordelijke.

❖ Externe diensten:

- MADO (Huis van de Jongere Noord): preventiedienst voor jongeren van 11 tot 22 jaar, die een luisterend oor, begeleiding en ondersteuning biedt rond verschillende thema's op verschillende gebieden, zoals onderwijs, werk en geestelijke gezondheid.
- HIT 18-25: Tijdelijke opvang voor jongeren die dakloos zijn en kampen met psychische problemen of verslaving. (*Het verslag van HIT 18-25 is al in februari 2026 aan het comité voorgesteld en is daarom niet opgenomen in dit verslag*).

A. Organigram van de dienst

B. Inleiding

Het academiejaar 2024–2025 speelt zich af tegen de achtergrond van een voortdurende verslechtering van de levensomstandigheden van studenten.

Verschillende sociale en structurele factoren verklaren deze situatie. Enerzijds de voortdurende stijging van de kosten van levensonderhoud in Brussel, met name van de huurprijzen, energie en voedingswaren die zwaar drukken op het gezinsbudget. Anderzijds zijn de bestaande sociale uitkeringen en steunmaatregelen (studiebeurzen, uitkeringen, huisvestingssteun) ofwel ontoereikend, ofwel niet voor alle huishoudens toegankelijk.

In deze context vormt de werking van de Antenne 18-25 van het OCMW van Brussel een essentiële hefboom voor ondersteuning, begeleiding en het waarborgen van sociale rechten. Als eerstelijnsactor is het OCMW zowel een bevoorrechte waarnemer van de veranderingen in de studentenarmoede als een centrale speler in de strijd daartegen. Door het verlenen van individuele sociale begeleiding en doorverwijzing naar bestaande voorzieningen, zet de Pool studentenbegeleiding van de Antenne 18-25 zich in om de sociale rechten voor een deel van de studentenpopulatie te verwezenlijken.

Er wordt altijd bijzondere aandacht besteed aan de problematiek van het niet-opnemen van rechten, die een belangrijk aandachtspunt blijft. De administratieve complexiteit, het gebrek aan kennis van de mogelijkheden, de angst voor stigmatisering of voor gevolgen voor de studieloopbaan en de verblijfsstatus vormen allemaal belemmeringen voor de toegang tot hulp. Het werk van Antenne 18-25 is er dan ook op gericht deze obstakels weg te nemen, trajecten te beveiligen en de sociale interventie in te bedden in een logica van preventie, continuïteit en emancipatie.

Naast individuele oplossingen kadert het optreden van het OCMW ook in een bredere missie van sociale rechtvaardigheid en institutionele verandering. De situaties die we tegenkomen, leggen de huidige beperkingen van het overheidsbeleid inzake studentenondersteuning bloot en stellen de geschiktheid van de bestaande kaders ter discussie in het licht van de diversificatie van profielen en behoeften.

Dit jaaroverzicht biedt enerzijds een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van aanvragen, de profielen en de vormen van hulp die tijdens het academiejaar 2024–2025 zijn ingezet. Anderzijds belicht het de initiatieven van Antenne 18-25, de waargenomen evoluties en de opkomende structurele uitdagingen. Het doel is het collectieve denkproces te verrijken over de oplossingen die moeten worden ingezet om de studentenarmoede in Brussel te bestrijden.

Pool voor de begeleiding van studenten buiten Brussel

A. Inleiding

Dit team bestaat uit eerstelijnsmaatschappelijk werkers die ervoor zorgen dat het recht op maatschappelijke integratie blijft gelden voor studenten die ons grondgebied verlaten, maar waarvoor wij bevoegd blijven. Zij verrichten voor deze studenten ook hetzelfde werk als de studiebegeleiders. Dit team bestaat uit 5 maatschappelijk werkers.

Artikel 2, §6, van de wet van 2 april 1965 betreffende de toekenning van bijstand voorziet in een specifieke regel voor het bepalen van de territoriale bevoegdheid van een OCMW voor studenten.

Wanneer de aanvrager op het moment van de steunaanvraag cumulatief aan de volgende voorwaarden voldoet:

1) De hoedanigheid van voltijdstudent hebben.
Hij moet aantonen dat hij een voltijdse opleiding volgt aan een erkende onderwijsinstelling die door de Gemeenschappen wordt georganiseerd of gesubsidieerd.

2) De hoofdverblijfplaats.
De student moet op het moment van zijn aanvraag voor studiefinanciering als hoofdverblijfplaats ingeschreven staan in het bevolkingsregister of het vreemdelingenregister.

3) Hij moet meerderjarig zijn en jonger dan 25 jaar.
➔Het bevoegde OCMW is het OCMW van de gemeente waar de student op het moment van zijn aanvraag als hoofdverblijfplaats in het bevolkings- of vreemdelingenregister is ingeschreven.

Dit OCMW blijft bevoegd gedurende de gehele ononderbroken duur van de studie van de student. Het is belangrijk te benadrukken dat het behoud van deze bevoegdheid niet afhankelijk is van de daadwerkelijke toekenning van steun bij de eerste aanvraag: het enkele feit dat de jongere zich in eerste instantie tot dit OCMW heeft gewend, volstaat om de bevoegdheid voor de gehele duur van zijn studie vast te leggen.

B. Verdeling van de studenten buiten Brussel

Tijdens de periode van 1 oktober 2024 tot 30 september 2025 stond de Antenne 18-25 in voor de begeleiding van 327 studenten die buiten haar grondgebied wonen, dat zijn er 23 meer dan het voorgaande jaar.

Deze dossiers werden aanvankelijk behandeld door de sociale antennes, toen de studenten nog op ons grondgebied woonden. Na de verhuizing van de betrokken studenten – die vaak gepaard gaat met het op zichzelf gaan wonen – werden deze dossiers overgedragen aan de Antenne 18-25.

1) Zelfstandig wonen:

Zelfstandig wonen is een maatregel voor sociale begeleiding bedoeld voor jongeren die niet langer kunnen rekenen op voldoende familiale steun, hetzij vanwege relationele conflicten, hetzij omdat ze in precaire levensomstandigheden binnen het gezin leven. Zelfstandig wonen heeft tot doel studenten materieel en sociaal te ondersteunen door hen in staat te stellen hun studie af te ronden en geleidelijk de vaardigheden te verwerven die nodig zijn om een zelfstandig leven te combineren met academische verantwoordelijkheden.

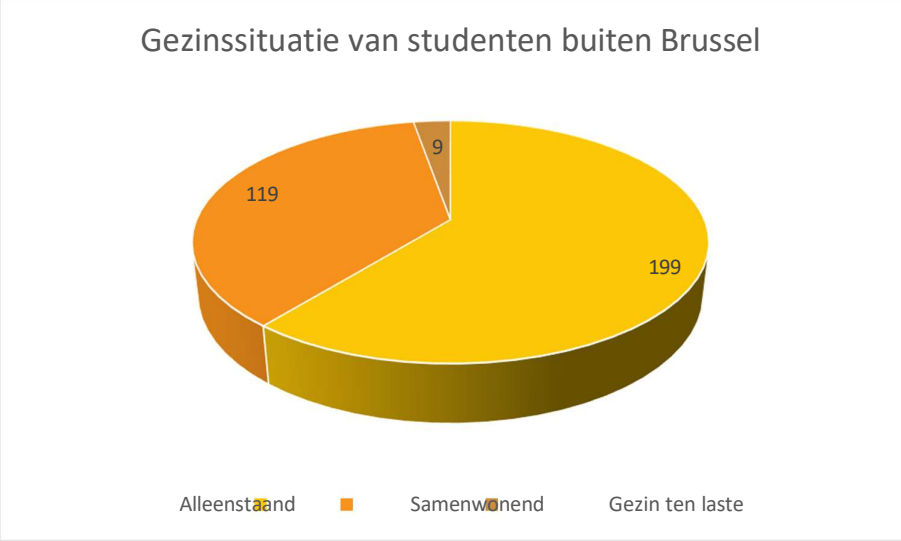
Concreet wordt de aanvraag voor zelfstandig wonen eerst onderzocht door de eerstelijns maatschappelijk werker. Deze beoordeelt de redenen voor de aanvraag en legt een rapport voor aan het Bijzonder Comité voor Sociale Actie. Als de aanvraag tot zelfstandig wonen wordt aanvaard, krijgt de jongere een globale en transversale begeleiding waarbij, naargelang de behoeften, verschillende aanvullende diensten worden ingeschakeld: de studiebegeleider, de dienst voor huisvestingsbegeleiding, de jeugddienst, enz. Deze begeleiding kan ook worden versterkt door eventuele ondersteuning voor budgetbeheer en/of begeleiding op het gebied van geestelijke gezondheid, om een samenhangende en gecoördineerde zorg te waarborgen voor alle aspecten van het leven van de jongere.

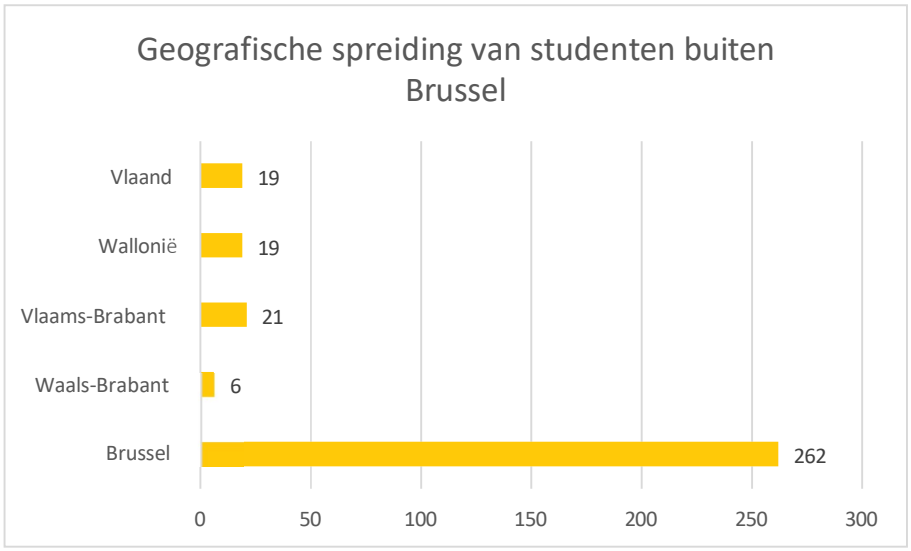
Het is belangrijk te benadrukken dat de situaties van zelfstandige wonen die door ons centrum worden toegekend , passen in een logica van preventie van kwetsbaarheid en schooluitval.

2) Kenmerken van studenten buiten Brussel

Er dient te worden opgemerkt dat meer dan 60% van de studenten buiten Brussel in aanmerking komt voor het tarief voor alleenstaanden.

87% van hen zijn studenten in het hoger onderwijs en 80% woont in het Brussels Gewest.

Studenten die een leefloon (of een gelijkwaardige uitkering) ontvangen tegen het tarief voor samenwonenden, zijn voor het merendeel jongeren die nog bij hun ouders wonen, maar waarvan het gezin zich in een andere gemeente heeft gevestigd.

In dit verband baart de door minister Van Bossuyt aangekondigde hervorming, die tot doel heeft de berekeningswijze van het leefloon te herzien, ons grote zorgen. We vrezen namelijk dat deze hervorming meer studenten zal dwingen of ertoe zal aanzetten het ouderlijk huis te verlaten om hun recht op het leefloon te behouden. Een gedwongen zelfstandigheid zou deze studenten nog kwetsbaarder maken door hen bloot te stellen aan grotere onzekerheid, wat onverenigbaar is met het welslagen van hun schoolcarrière en hun algemeen welzijn.

Pool voor Studiebegeleiding

A. Studeren en kwetsbaarheid

In 2023 wordt geschat dat ongeveer 35 % van de studenten (ofwel tussen 70.000 en 80.000 studenten) in de Federatie Wallonië-Brussel in een situatie van objectieve kwetsbaarheid verkeert, dat wil zeggen regelmatig geconfronteerd wordt met financiële moeilijkheden die hen dwingen af te zien van essentiële behoeften zoals maaltijden, gezondheidszorg, … en/of een beroep doet op sociale bijstand.

De kwetsbare situatie van studenten is vaak veelzijdig. Uit onze beroepspraktijk komen bepaalde factoren naar voren die deze situatie verklaren:

- Hoge studiekosten: De jaarlijkse uitgaven voor een student die in een studentenkamer in Brussel woont, worden geschat op ongeveer 10.000 €, inclusief huisvesting, voeding en andere basisbehoeften.

- Huisvesting: Het tekort aan betaalbare woningen in Brussel, zowel voor studenten die op kamers wonen als voor studenten die bij hun familie wonen, werkt de kwetsbare situatie in de hand. Om onze studenten te ondersteunen in deze situatie van hoge huurprijzen, heeft ons OCMW enkele jaren geleden een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de SVKS (Sociale Verhuurkantoren voor Studenten). Deze organisatie beschikt momenteel over een woningbestand van 400 woningen en is van plan om tegen 2030 1200 woningen te bereiken.

- Onvoldoende studietoelagen: Studietoelagen dekken vaak niet alle behoeften van studenten. Studenten uit kwetsbare gezinnen of zonder familiale steun moeten aanvullende oplossingen vinden.

Er dient te worden opgemerkt dat onzekere levensomstandigheden directe gevolgen hebben voor het welzijn van studenten. Dit brengt niet alleen hun kansen op academisch succes in gevaar, maar heeft ook invloed op hun geestelijke gezondheid en/of hun sociale leven.

B. De Cel Studenten

Ons OCMW zet zich al lang in om de emancipatie van jongeren via studies te ondersteunen. Sinds 2007 heeft ons OCMW een dienst die zich volledig toelegt op de begeleiding van studenten: de Cel Studenten. Voortaan maakt deze cel integraal deel uit van de nieuwe Antenne 18-25.

De Cel Studenten heeft als missie het recht op maatschappelijke integratie te verwezenlijken voor elke jongere die ervoor kiest een studietraject te volgen dat zijn of haar persoonlijke emancipatie bevordert, door van hem of haar een engagement ten opzichte van de samenleving te vragen.

Dit team ondersteunt studerende jongeren door hen financiële en sociale hulp te bieden, zodat ze hun studie succesvol kunnen afronden. Het bestaat uit:

- De studiebegeleiders (21 VTE) zijn maatschappelijk werkers die zorgen voor een opvolging op maat en houden daarbij rekening met het hele traject van de student, zowel op school als op sociaal vlak, evenals met zijn levensomstandigheden, zijn gezondheid (fysiek en mentaal), zijn tekortkomingen en zijn vaardigheden. Ze spelen een sleutelrol op het gebied informatie en advies, met name om studenten te helpen bij het opstellen van hun studieplan. Overeenkomstig de regelgeving inzake het GPMI voeren de studiebegeleiders jaarlijks minstens drie evaluaties van het studieplan uit. Deze evaluaties zijn essentiële momenten om de samenhang van het plan te controleren en ervoor te zorgen dat de gezamenlijk vastgestelde doelstellingen worden nageleefd. Tijdens deze periodes moeten de studieadviseurs de student vaak opnieuw motiveren voor zijn of haar studieproject of hem of haar helpen bij het overwegen van een andere studierichting, hetzij een andere opleiding, hetzij een ander SPI-traject.

- De studieadviseur vult het werk van de studiebegeleiders aan, voornamelijk bij vragen over studiekeuze en het zoeken naar een bijbaan. Ze gebruikt verschillende diagnostische instrumenten om de student te helpen zich bewust te worden van zijn of haar ideeën en deze bij te sturen, om zo een studieplan te valideren dat aansluit bij zijn interesses, zijn loopbaan, zijn capaciteiten en de realiteit van de arbeidsmarkt. Haar interventies richten zich voornamelijk op studenten in het laatste jaar van de humaniora, maar ze begeleidt ook studenten die al een hogere opleiding volgen en die een andere studierichting willen of moeten kiezen, vaak om financiële redenen. In de volgende paragrafen gaan we in op de moeilijkheden waarmee onze studenten te maken krijgen bij het kiezen van hun studie.

- Het administratieve team: dit team is verantwoordelijk voor de opvang van studenten, administratieve taken en het beheer van de verschillende dashboards. Het bestaat uit een hoofd administratie, 3 vaste medewerkers en 4 medewerkers in een inschakelingstraject.

- Het coördinatieteam bestaat uit vier hoofdmaatschappelijk werkers en één coördinator

De hoofdmaatschappelijk werkers houden toezicht op de sociale dossiers en beheren, in samenwerking met de coördinatrice, de interne organisatie van de dienst.
De coördinatrice zorgt voor de organisatie van de dienst en coördineert de projecten binnen de Antenne 18-25. Zij zet de strategische doelstellingen van het DSA om in de praktijk. Daarnaast is zij verantwoordelijk voor het opstellen van theoretisch materiaal en dienstnota's, en begeleidt zij de competentieontwikkeling van het personeel.

1. Taken

De Antenne 18-25 heeft als doelstellingen:

- Studenten begeleiden bij het opstellen, uitvoeren en opvolgen van hun studieplan;
- Schooluitval en schoolverzuim voorkomen;
- Optreden tegen mechanismen van determinisme en sociale reproductie;
- Het opzetten van voorzieningen voor studiebegeleiding en ondersteuning die academisch succes en sociale emancipatie bevorderen (studiezalen, residentiële blokperiodes, methodologische workshops, oriëntatieworkshops, enz.).

Om deze taken te vervullen, voeren maatschappelijk werkers verschillende acties uit, met name:

- Financiële ondersteuning voor studies: toekenning van eenmalige steun om bepaalde schoolkosten te dekken (leermateriaal, computerapparatuur, studiebegeleiding, enz.);
- Begeleiding bij het voortzetten of hervatten van de studie: maatschappelijk werkers ondersteunen studenten bij het opstellen, evalueren en opvolgen van hun geïndividualiseerd plan voor maatschappelijke sociale integratie (GPMI), waardoor de voortzetting of hervatting van een studie mogelijk wordt, in combinatie met financiële en sociale begeleiding.

- Voorlichting, bewustmaking van rechten en het tegengaan van het niet-benutten van steun: de maatschappelijk werkers hebben ook als taak om studenten te informeren over alle vormen van steun waarop zij aanspraak kunnen maken, zowel bij het OCMW als via andere externe regelingen (studiesteun, sociale diensten van onderwijsinstellingen, steun en beurzen in het kader van uitwisselingsprogramma's, enz.).
  Deze actie heeft tot doel te voorkomen dat rechten worden opgegeven als gevolg van een gebrek aan informatie of kennis over de bestaande regelingen.

2. Richtlijnen en methodologie

2.1 Wettelijk kader van de opdracht van de Cel Studenten

- Art. 3, 5° van de RMI-wet van 26.05.2002 (toekenningsvoorwaarden): " werkbereid zijn, tenzij dit om gezondheids- of billijkheidsredenen niet mogelijk is ». Het voortzetten van de studie vormt een billijkheidsgrond.

- Art. 11, § 1 van de RMI-wet van 26 mei 2002. "De toekenning en het behoud van

het leefloon kunnen gepaard gaan met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie ofwel op vraag van de betrokkene zelf, ofwel op initiatief van het centrum".
Het project is gebaseerd op de ambities, vaardigheden, kwalificaties en behoeften van de betrokkene en de mogelijkheden van het centrum. Afhankelijk van de behoeften van de betrokkene zal het geïndividualiseerde project bij voorkeur gericht zijn op arbeidsintegratie, of, bij gebrek daaraan, op sociale integratie".

Studenten moeten aantonen:

- Het nut van de studie voor hun professionele toekomst:

  - Het behalen van een diploma middelbaar onderwijs wordt in vrijwel alle gevallen ondersteund, aangezien men weet hoe essentieel dit is voor de professionele toekomst.

  - De keuze van een opleiding in het hoger onderwijs wordt aan de jongere zelf overgelaten, behalve in geval van een mislukking, en met name na twee mislukkingen. Oriëntatie is een essentieel element en het OCMW streeft ernaar om met dit doel externe of interne begeleiding aan te bieden. De snelle evoluties op de arbeidsmarkt, in combinatie met het frequente verschil tussen het behaalde diploma en het gekozen beroep, kunnen echter de keuzevrijheid van de student rechtvaardigen. Hoger onderwijs wordt dus altijd als nuttig beschouwd voor de professionele toekomst, behalve wanneer de student daar stagneert (2e mislukking). Het OCMW onderzoekt de aansluiting tussen het studieproject en de arbeidsmarkt in het kader van het GPMI. Na een tweede mislukking is die aansluiting echter een voorwaarde om de rechtvaardigheidsgrond te behouden.

- Een zekere studiebekwaamheid:

  Het kader voor het recht op toegang tot hoger onderwijs (zelfs via overbruggingsprogramma's) wordt bepaald door de decreten van de Franse en de Vlaamse Gemeenschap. Het OCMW houdt zich aan dit kader.

  Het OCMW onderzoekt eerst het academische en eventueel professionele parcours van de betrokkene. Het doel is na te gaan of er sprake is van relevante beroepservaring die kan worden benut op de arbeidsmarkt van (met name voor personen die hun studie willen hervatten).

  Wat het academische traject betreft, analyseert de studiebegeleider de verworven kennis en de vereiste voorkennis om de student te helpen de voorwaarden te scheppen voor het welslagen van zijn studietraject: bijlessen, 7e voorbereidingsjaar, studiebegeleiding, stages… en deze te formaliseren in het GPMI.

  Het OCMW oordeelt niet over de studiekeuze, maar wel over de voorwaarden voor de haalbaarheid ervan.

  De studieadviseur kan het zoeken naar een studentenbaan dus ondersteunen of daarvan vrijstellen.

De rechtspraak heeft het begrip 'wil' uitgebreid tot de algemene inspanningen van de student om uit de onzekere situatie te komen, en niet alleen tot het daadwerkelijk uitoefenen van de studentenjob. We zullen dit begrip verder uitwerken in het punt gewijd aan de analyse van studentenjobs.

2.2 Organisatie

- Basisprincipes: onderscheid tussen beslissingen "op basis van criteria" = delegatie aan de diensthoofden en "buiten de criteria" = beslissing genomen door het Bijzonder Comité voor Sociale Actie,
- Elke sociale situatie, elke aanvraag wordt per geval geanalyseerd. De richtlijnen geven aanwijzingen voor het voorbereiden van beslissingen. De dienst zorgt ervoor dat de beslissingen consistent zijn, of ze nu "binnen de criteria" of "buiten de criteria" worden genomen.
- De aanvullende sociale steunmaatregelen van de Cel Studenten worden grotendeels gefinancierd door de GPMI-subsidie (ongeveer 2/3).

2.3 Beslissingscriteria

Dit zijn de beslissingscriteria die als leidraad dienen voor de begeleiding door de maatschappelijk werkers van de Antenne 18-25, waardoor zij een zekere autonomie krijgen, en waarvoor een besluit van het Bijzonder Comité voor Sociale Actie vereist is wanneer de richtlijnen worden overschreden. De richtlijnen worden vastgesteld door de Raad voor Maatschappelijk Werk.

De aanvragen worden volgens dezelfde richtlijnen geanalyseerd, ongeacht of ze binnen binnen of buiten de criteria vallen.

2.4 Vrijstelling van de werkverplichting om redenen van billijkheid (de studieovereenkomst)

Het belangrijkste criterium is de achterstand op school:

Criteria

- Beslissingen voor het eerste hogeronderwijsprogramma worden altijd genomen op basis van criteria ongeacht de opgebouwde schoolachterstand in het basis- en voortgezet onderwijs.
- Beslissingen worden op basis van criteria genomen wanneer de student maximaal 2 jaar schoolachterstand in één cyclus of maximaal 3 jaar schoolachterstand in totaal heeft.
- De beoordelingen van het GPMI: de tussentijdse beoordelingen worden op basis van criteria uitgevoerd, behalve als het comité op eigen initiatief om een herziening van het dossier verzoekt.

Buiten de criteria

- Beslissingen worden buiten de criteria om genomen wanneer de student minstens 3 jaar studievertraging heeft opgelopen in eenzelfde cyclus of vanaf 4 jaar studievertraging in totaal.
- De GPMI-evaluatie aan het einde van het academiejaar wordt buiten de criteria om ingediend, vergezeld van een overzicht met daarin de evaluatie van de actiepunten die in de loop van het jaar werden voorgesteld.
- Alle afwijzingsbeslissingen (ongeacht het onderwerp van de aanvraag) worden buiten de criteria om genomen.

2.5 Heroriëntatie in het kader van het hoger onderwijs

<u>Algemene voorwaarden om in aanmerking te komen:</u>

- Het studieproject moet op grond van de besluiten inzake de financiering van het hoger onderwijs financierbaar worden geacht

OF

- Aan al deze voorwaarden moet worden voldaan:
    - De instelling accepteert de inschrijving van de niet-subsidieerbare student.
    - Het studieplan is gunstig voor de professionele toekomst en sluit aan bij de vaardigheden en motivatie van de student.
    - De student draagt financieel bij aan zijn studie via een studentenbaan.

<u>Verschillen tussen steun "binnen de criteria" en "buiten de criteria":</u>

Binnen de criteria:

- Omschakelingen worden als financierbaar beschouwd als de leerachterstand minder dan drie jaar bedraagt.
- Vroegtijdige heroriëntaties (aan het begin van het 2e semester) worden goedgekeurd door de jury of na beroep.

Buiten de criteria:

- Weigering van heroriëntatie.
- Omschakelingen zijn financierbaar voor een student met een schoolachterstand van 3 jaar of meer.

2.6 Overeenkomsten "bij wijze van uitzondering"

Het begrip "uitzonderlijke" overeenkomst houdt in dat de student, na een of meerdere keren te zijn blijven zitten, toestemming krijgt om het studiejaar waarin hij is ingeschreven opnieuw te beginnen, maar voor de laatste keer. Deze overeenkomst houdt een duidelijke verbintenis in:

- De student moet na deze nieuwe inschrijving verplicht zijn volledige jaarlijkse studieprogramma (PAE – Programma annuel d'études) aan het einde van deze nieuwe inschrijving valideren;
- Er kan geen verdere herinschrijving of aanvullende ontheffing worden verleend voor hetzelfde studiejaar, tenzij na een hoorzitting door het BCSA.

Het gaat om een uitzonderlijke maatregel die slechts één keer per jaar kan worden toegekend en die een grens stelt aan het administratieve traject van de student voor dit niveau.

Het komt ook voor dat een dergelijke toelating wordt verleend aan een student die zijn bachelordiploma heeft behaald en een masteropleiding wil volgen. In dit geval is de beslissing gebaseerd op een algemene beoordeling van het dossier: het eerdere academische traject, de leeftijd van de student, en de reële relevantie van de beoogde masteropleiding in het licht van de kansen op de arbeidsmarkt. Wanneer deze elementen het voortzetten van de opleiding rechtvaardigen, maar de student een aanzienlijke studievertraging heeft, kan toestemming worden verleend voor een eenmalige inschrijving in het masterjaar, vergezeld van een toestemming "bij wijze van uitzondering". Dit betekent dat de student zijn volledige studieprogramma (PAE) moet voltooien in het academiejaar waarvoor de toestemming is verleend.

Beslissingen over studietoestemming "bij wijze van uitzondering" worden altijd buiten de criteria om voorgelegd

- De regeling „bij wijze van uitzondering" geldt automatisch voor studenten die het afgelopen jaar minder dan 15 studiepunten hebben behaald (dus voor studenten in het hoger onderwijs)
- Dit besluit is niet langer beperkt tot één academiejaar in de opleiding, maar kan van jaar tot jaar worden verlengd.

- De student die na een "uitzonderlijke" regeling naar het hogere blok overgaat, mag zijn studie voortzetten, zelfs als hij niet het volledige PAE heeft behaald. Zijn dossier hoeft dan ook niet ter hoorzitting aan het BCSA te worden voorgelegd.

  Het gemotiveerde verzoek om de studie bij wijze van uitzondering voort te zetten, wordt aan de BCSA voorgelegd, vergezeld van een gedetailleerde analyse van de factoren die het falen verklaren. Deze factoren kunnen ofwel rechtstreeks verband houden met de studie (verkeerde studiekeuze, gebrek aan studiemethodiek, moeilijkheden op school,…) ofwel verband houden met de sociaal-familiale situatie;

Op basis van deze analyse stellen de studiebegeleider en de student in onderling overleg concrete actiepunten vast om het project tot een goed einde te brengen. Deze worden aan het einde van elke examensessie geëvalueerd. Indien deze actiepunten niet daadwerkelijk werden aangepakt door de student en er na de januari-examens nog steeds sprake is van een algeheel onvoldoende, zal de studieadviseur de voorbereide overgang naar de DOT (Directie Opleiding en Tewerkstelling) voorstellen;

- Studenten met een "bij wijze van uitzondering" verleende toestemming die in januari zijn gezakt, zullen automatisch een herbeoordeling van het SPI-project met hun studieadviseur tijdens het laatste kwartaal van het academiejaar. Dit maakt het mogelijk om een SPI-project voor te bereiden en een eventuele overgang naar de DOT in de loop van het jaar, indien de student dat wenst.

2.7 Studentenjobs

(Art. 3, lid 5, van de RMI-wet van 26 mei 2002): een bijstandsgerechtigde die vanwege zijn studie is vrijgesteld van de verplichting om beschikbaar te zijn op de arbeidsmarkt, moet een bijbaan kunnen uitoefenen in periodes die verenigbaar zijn met zijn studieplan

Deze verplichting is opgenomen in het GPMI voor studenten die niet zijn vrijgesteld van een studentenjob:

- Het gaat om een middelenverbintenis en geen resultaatsverbintenis, maar het OCMW bepaalt wel het verwachte werkvolume in het licht van de mogelijkheden van de student.
- Alle prestaties worden in aanmerking genomen en niet alleen die tijdens de schoolvakanties (bijv.: de student die elk weekend werkt, maar niet in (tijdens de zomerperiode kan geen sanctie worden opgelegd).

In het GPMI van een student die niet is vrijgesteld van het zoeken naar een studentenjob, staat dat van hem wordt verwacht dat hij:

- deelneemt aan de workshops voor het zoeken naar een studentenjob die door het OCMW worden georganiseerd
- minstens 15 tot 20 werkgevers benadert
- werkgevers benadert via diverse websites en kanalen
- werkgevers benadert op verschillende momenten (veel studenten bezorgen ons 'bewijzen' van sollicitaties die pas plaatsvinden vanaf het moment dat ze een aanmaningsbrief van het OCMW hebben ontvangen)
- neemt opnieuw contact op als er geen reactie van de werkgever is ontvangen en reageert op verzoeken van werkgevers
- reageert op studentenvacatures die door het OCMW zelf worden gepubliceerd
- dient de bewijzen van zijn zoektocht vóór 31 mei in.

Wanneer de student niet aan de verwachtingen voldoet, stuurt de studieadviseur een

ingebrekestelling (op basis van criteria). Indien de student binnen een maand niet op de juiste wijze reageert, stelt de stelt de studieadviseur een schorsing van één maand van het LL voor via een schrapping zonder tussenkomst van de BCSA.
De schorsing wordt doorgevoerd op het LL van de maand september.

- De sanctie voor onvoldoende bewijs het zoeken naar een studentenjob wordt toegepast op het LL van de maand september. Zo beschikken de studenten ook over de zomerperiode om aan te tonen dat zij bereid zijn de voorwaarden van het GPMI na te leven.
- Er worden drie informatiebrieven naar de studenten gestuurd over hun verplichting om stappen te ondernemen bij het zoeken naar een job, met een deadline (eind juni) voor het indienen van bewijsstukken.
- Eind juni wordt aan studenten die geen bewijsstukken hebben ingediend, meegedeeld dat de studiefinanciering voor de maand september met één maand wordt opgeschort (tenzij er voldoende redenen zijn om een vrijstelling aan te vragen).
- Vrijstellingen voor studentenjobs kunnen worden toegekend op basis van academische of gezondheidsredenen, gestaafd door een medisch attest.
  Verzoeken om vrijstelling van een studentenbaan worden:
  - Toegekend op basis van criteria wanneer ze worden gemotiveerd door een uitgebreide tweede zittijd, stage (aangetoond door de stageovereenkomst), Erasmus of wanneer een medische verklaring bevestigt dat de student niet in staat is om te werken.
  - Toegekend buiten de criteria om wanneer dit gemotiveerd is door redenen die verband houden met sociale of familiale moeilijkheden.

2.8 Erasmus-verblijven

In het kader van Erasmus-uitzendingen wordt de voortzetting van het leefloon tijdens het verblijf per geval beoordeeld. De beslissing wordt genomen op basis van de volgende criteria:

- Op basis van de gerechtvaardigde aard van het verblijf (in overeenstemming met het GPMI-studieplan),
- De naleving van de wettelijke voorwaarden, zoals het behoud van de gewone verblijfplaats in België en de inschrijving aan een Belgische instelling.
- Controleer of de student vooraf alle nodige stappen heeft ondernomen om aanvullende financieringsbronnen te zoeken: studietoelage

  (FWB of Vlaamse Gemeenschap); Erasmusbeurzen en/of eventuele door de gastuniversiteit;
- De studieadviseur maakt een totaaloverzicht van de kosten in verband met het Erasmusverblijf: reis, administratieve kosten, kosten van levensonderhoud ter plaatse. Er moet ook rekening worden gehouden met de kosten die de student tijdens zijn verblijf in het buitenland in België moet blijven dragen. Er kan dan aanvullende

steun worden aangeboden.

➔ Let wel: studiebeurzen (zoals die van de gemeenschappen, Erasmus-beurzen, enz.) worden niet meegeteld bij de berekening van het recht op maatschappelijke integratie.

3. Interne partners

Het traject van de student binnen het OCMW begint systematisch bij de sociale dienst, die het eerste aanspreekpunt vormt. In dit stadium analyseren de eerstelijnsmaatschappelijk werkers de aanvraag voor het recht op maatschappelijke integratie.
Zij beoordelen de sociale en administratieve situatie van de student en, wanneer aan de voorwaarden is voldaan, zorgen ze ervoor dat het leefloon wordt toegekend. In overleg met de student stellen zij ook het Geïndividualiseerd Project voor Maatschappelijke Integratie (GPMI) op, dat het algemene kader voor de begeleiding vastlegt.

Zodra het GPMI is opgesteld, wordt de student doorverwezen naar de pool studiebegeleiding van Antenne 18-25, die belast is met de specifieke begeleiding in verband met het studietraject. Dankzij hun expertise op het gebied van onderwijs vullen de studiebegeleiders het oorspronkelijke GPMI aan en preciseren ze het naarmate het wordt geëvalueerd. Daarbij houden ze rekening met de academische eisen, de voortgang in de studie en eventuele moeilijkheden die zich voordoen. De studiebegeleiders zorgen voor een regelmatige opvolging gedurende het academische parcours, in nauwe samenwerking met de maatschappelijk werker van de antenne.

Wanneer tijdens deze begeleiding specifieke problemen aan het licht komen of wanneer een nieuw SPI-project wordt overwogen, kan de student worden doorverwezen naar andere interne diensten van het OCMW. Het kan bijvoorbeeld gaan om de dienst Huisvesting of het HIT 18-25-programma voor problemen rond dakloosheid. Wanneer de student van SPI-project verandert of wanneer de schooluitval te groot is, werkt de Antenne 18-25 samen met de jongere en de Directie Vorming en Tewerkstelling om een nieuw project voor sociaal-professionele integratie uit te stippelen.

Het traject van de student is dus gebaseerd op een voortdurende en gecoördineerde samenwerking tussen de sociale antennes, de Antenne 18-25 voor de begeleiding van studenten en de andere betrokken diensten, om een alomvattende, coherente begeleiding te garanderen die is aangepast aan de ontwikkeling van zijn situatie.

3.1 De sociale antennes

Afhankelijk van het traject en de moeilijkheden waarmee de student op een bepaald moment te maken heeft, werkt de Cel Studenten samen met verschillende interne diensten. Of het nu gaat om het HIT 18-25-programma, de huisvestingsdienst, de dienst schuldbemiddeling of de Directie Vorming en Tewerkstelling in geval van onderbreking van de voltijdse studie, deze samenwerking heeft tot doel begeleiding te bieden die is afgestemd op ieders behoeften.

Het traject van de student bij het OCMW begint echter altijd bij de antenne die het eerste aanspreekpunt voor ons Centrum vormt. Onze samenwerking met de verschillende OCMW-antennes is dan ook niet alleen systematisch, maar ook het meest frequent. De maatschappelijk werkers van de antennes, die in de eerstelijnsopvang werken, onderzoeken

dan ook met name of de jongere voldoet aan de voorwaarden voor het recht op maatschappelijke integratie, op basis waarvan het leefloon wordt geactiveerd. De eerstelijnsmaatschappelijk werkers stellen, in overleg met de student het Geïndividualiseerd Project voor Maatschappelijke Integratie op.

Dankzij hun diepgaandere expertise op het gebied van onderwijs-gerelateerde kwesties speelt het team van de Cel Studenten een sleutelrol in de begeleiding van de begunstigden. De studiebegeleiders vullen het oorspronkelijke GPMI aan en zorgen voor opvolging gedurende het hele academische traject. Het is dus essentieel dat alle betrokkenen bij de begeleiding van de student hun acties coördineren om een doeltreffende en samenhangende ondersteuning te garanderen.
De begeleiding van studenten gebeurt gezamenlijk door de sociale antennes en de CE.

Antenne	Studentendossiers 2023-2024	Studentendossiers 2024-2025
Anneessens	166	204
Artois	87	130
Begijnhof	166	166
Bollen	202	206
Haren	64	88
Marollen	189	275
Spiegel	174	276
Moorslede	227	298
NOH	274	376
Noord-Oost	96	122
Sint-Rochus	159	191
Stefania 1 en 2	251	397
Studenten buiten Brussel (globale benadering)	361	327

De inkomens van de huishoudens in de Stad Brussel variëren sterk naargelang de wijk.
Zo zijn er wijken waar de concentratie van studenten in een kwetsbare situatie groter is, wat verklaart waarom bepaalde sociale antennes een grotere concentratie studenten kennen.

We zien dat de toename van het aantal studenten het sterkst is in de antennes van het Pentagon, evenals in Laken en Neder-Over-Heembeek.

3.2 De dienst voor huisvestingsbegeleiding

Om de transversale begeleiding van de Antenne 18-25 te versterken, hebben we sinds 1 april 2025 een permanentie opgezet die twee keer per maand wordt verzorgd door een huisvestingsreferent.

Deze permanentie heeft meerdere doelstellingen:

- De begeleiding van studenten met huisvestingsproblemen optimaliseren door de opvolging te centraliseren binnen de Antenne 18-25, zodat gesprekken worden gehouden met de student, evenals alle professionals die betrokken zijn bij de sociale en psychologische begeleiding van de student. Het eerste gesprek tussen de huisvestingsreferent en de student vindt plaats in de Antenne 18-25. Hierbij is de eerstelijns MW aanwezig als het om een student buiten Brussel gaat, en de studiebegeleider in de overige gevallen. De huisvestingsreferent is verantwoordelijk voor het bepalen van het verdere verloop van de begeleiding.

- Beschikken over een maatschappelijk werker met expertise op het gebied van huisvesting die in staat is om de meest geschikte oplossing voor de individuele situatie van de jongere te vinden: doorverwijzing naar Antenne 18-25, opvangtehuis, het in gang zetten van de procedures voor toelating tot een woning van de SVKS,....

- Meer gebruikmaken van de SVKS (Sociale Verhuurkantoren voor Studenten), die over een groot aanbod aan studentenkamers beschikt.

3.3 De Directie Opleiding en Tewerkstelling

De Antenne 18-25 en de Directie Opleiding en Tewerkstelling (DOT) werken nauw samen om jongeren met schoolproblemen te ondersteunen, met name degenen die het risico lopen om voortijdig de school te verlaten. Onze samenwerking is gebaseerd op verschillende complementaire acties en processen. Deze samenwerking begint met het identificeren van studenten in moeilijkheden. De Antenne 18-25 spoort de jongeren op die op het punt staan om te stoppen met school, op basis van criteria zoals herhaaldelijk zakken, frequente afwezigheid en/of een gebrek aan samenwerking met de studieadviseur.
De student wordt in eerste instantie doorverwezen naar de studieadviseur die, indien de jongere meewerkt, een begeleidingstraject start om een nieuw SPI-project vast te stellen. Zodra deze diagnose is afgerond en met zijn medewerking, wordt de student doorverwezen naar de DOT, die zijn opleidingsbehoeften evalueert en hem of haar wijst op passende oplossingen, zoals opleidingen die tot een diploma leiden of een inschakelingsbaan, afhankelijk van zijn of haar profiel.

4. Externe partners

4.1 De SVKS (Sociale Verhuurkantoren voor Studenten)

Veel studenten die door ons OCMW worden begeleid, ondervinden grote moeilijkheden om (goede) huisvesting te vinden. Meestal gaat het om woningen die niet zijn aangepast aan de

gezinssamenstelling of die ongezond zijn. Een aantal studenten heeft ook te maken met gezinsconflicten waardoor ze het ouderlijk huis moeten verlaten.

Gezien de prijzen van studentenkamers in Brussel is het voor hen echter moeilijk om een woning te vinden die binnen hun budget past. Het komt dan ook vaak voor dat deze studenten tijdelijk bij vrienden verblijven of soms in opvangtehuizen terechtkomen. Om deze situaties van slechte huisvesting aan te pakken, hebben we besloten om eind 2023 de samenwerking met de SVKS nieuw leven in te blazen. Het gaat om een transversaal partnerschap waarbij de huisvestingsdienst van het OCMW instaat voor het administratieve beheer van het partnerschap.

SVKS (AISE) is een vzw die is opgericht op initiatief van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in samenwerking met actoren uit het hoger onderwijs. De organisatie werkt volgens het model van de sociale vastgoedagentschappen (SVK), maar richt zich uitsluitend tot studenten die voltijds in het hoger onderwijs zijn ingeschreven.

In een context waarin de huurprijzen in Brussel blijven stijgen en de prijzen van studentenkamers vaak buitensporig hoog worden, is de vzw SVKS een essentiële partner voor de begeleiding van studenten die door ons OCMW worden bijgestaan.

Dankzij de samenwerkingsovereenkomst tussen ons OCMW en de SVKS krijgt elke aanvraag die afkomstig is van het OCMW van Brussel prioriteitspunt. Bij elke aanvraag die wordt gemotiveerd door een sociaal rapport waarin een kwetsbare situatie wordt vastgesteld, krijgt de student een extra prioriteitspunt.

Kandidaten hebben recht op maximaal twee voorstellen. Vanaf hun eerste afwijzing verliezen ze hun prioriteitspunt, maar hun kandidatuur blijft op de wachtlijst staan.

De SVKS beschikt over 400 woningen in de hele Brusselse regio met huurprijzen die toegankelijk zijn voor ons publiek:

- 200 euro voor een kamer met gedeelde gemeenschappelijke ruimtes,
- 350 euro voor een studio.

De servicekosten variëren per woning tussen de 100 en 150 euro. Het woningaanbod bestaat voornamelijk uit nieuwe studio's van hoge kwaliteit. Het bedrijf werkt voornamelijk samen met projectontwikkelaars om het aantal technische interventies en energieproblemen te beperken.

4.2 My Sherpa

In 2025 hebben we een nieuwe openbare aanbesteding uitgeschreven voor een partner die actief is op het gebied van onderwijsondersteuning . My Sherpa, waarmee we sinds 2021 samenwerken, is aangewezen.

Schoolondersteuning is de meest ingezette aanvullende sociale hulp binnen Antenne 18-25. Deze sociale hulpmaatregel past in een aanpak ter bestrijding van schooluitval en beantwoordt aan een behoefte aan algemene ontwikkeling van de studenten. My Sherpa biedt gepersonaliseerde begeleiding om studenten te helpen hun academische vaardigheden te ontwikkelen. Het gaat er ook om hen vertrouwd te maken met de eisen van het hoger onderwijs, hun zelfvertrouwen te versterken en hun motivatie voor school te

stimuleren.
De werksessies worden verzorgd door gekwalificeerde docenten, die minimaal een bachelorsdiploma hebben in het onderwezen vak, en de programma's zijn afgestemd op de specifieke behoeften van elke student, op basis van de doelstellingen en verwachtingen die zijn vastgesteld met de studieadviseur van "My Sherpa".

Om de studiebegeleiders in staat te stellen de voortgang te beoordelen van de student die van dit programma gebruikmaakt, verstrekt My Sherpa ons een verslag met een gedetailleerd overzicht van de inhoud van elke sessie, evenals een algemene evaluatie aan het einde van de begeleiding, waarmee de geboekte vooruitgang en het behalen van de doelstellingen kunnen worden beoordeeld.

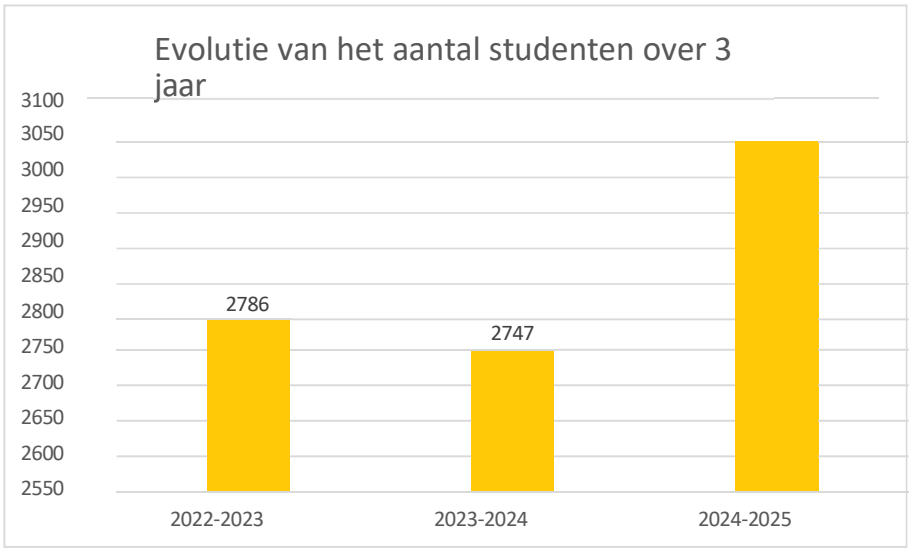
4.3 La Cité des métiers

La Cité des métiers is een informatie- en begeleidingsdienst die zich richt op studie, opleiding en werk.

In het kader van onze begeleiding van studenten zijn we in het voorjaar van 2025 een samenwerking aangegaan met de Cité des métiers om jongeren te helpen bij het uitstippelen van hun plan voor het hoger onderwijs, als aanvulling op het werk van onze studieadviseur. Deze samenwerking maakt het mogelijk om collectieve begeleidingssessies te organiseren, waar studenten kennis kunnen maken met deze dienst en gebruik kunnen maken van de pedagogische hulpmiddelen en voorzieningen die de Cité des métiers aanbiedt.

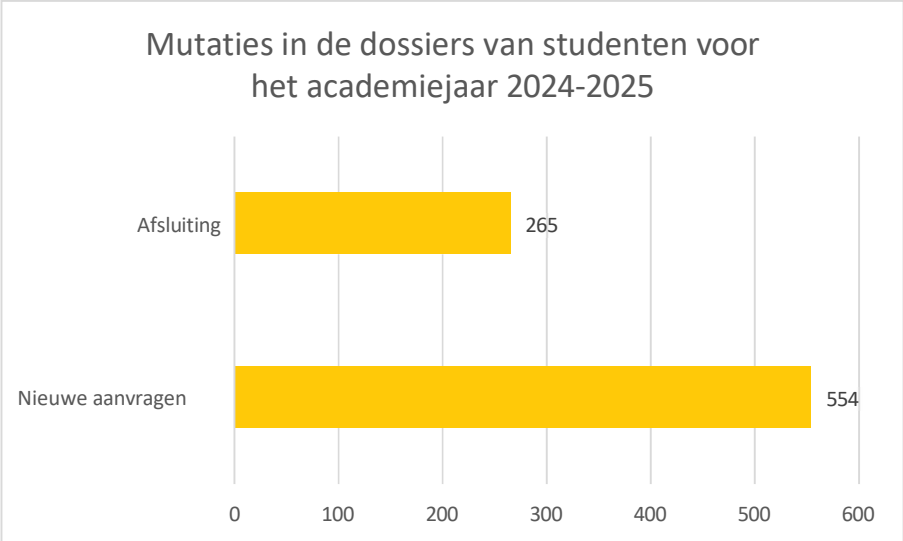
Deze samenwerking wordt in 2025-2026 voortgezet, met de nadruk op digitale beroepen, gecoördineerd door onze collega's van de LWGC (Lokale Welzijns- en Gezondheidscontracten).

5. Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens

Tussen de academiejaren 2021-2022 en 2023-2024 hebben we een stabiliteit in het aantal begeleide studenten.
Vanaf het einde van het eerste trimester van het academiejaar 2024-2025 constateerden we echter een aanzienlijke stijging van het aantal begeleide studenten, wat we overigens ook in onze vorige evaluatie hebben vermeld. Eind december 2024 werden er bij Antenne 18-25 inderdaad 2 940 studenten begeleid.

Aan het einde van het academiejaar 2024-2025 bedroeg het totale aantal begeleide studenten 3.056.

In datzelfde jaar werden 554 nieuwe dossiers geopend en werden 265 dossiers afgesloten. Wiskundig gezien zou het saldo van de mutaties leiden tot een theoretisch aantal van 3.036 studenten. Het verschil tussen dit theoretische aantal en het werkelijke aantal is te verklaren door factoren die verband houden met het administratieve beheer van de dossiers. Bepaalde situaties, zoals het heropenen van dossiers van studenten die eerder in hetzelfde jaar waren afgesloten, zonder dat dit als nieuwe dossieropeningen wordt geregistreerd, kunnen dit verschil van 20 DI verklaren.

Deze stijgende trend past in een context van toenemende onzekerheid onder de studentenbevolking in het Brussels Gewest. De stijging van de kosten van levensonderhoud, en met name de huurprijzen, de energiekosten en de voedselprijzen, leidt tot een daling van het reële inkomen van gezinnen. Deze situaties van ontoereikende of onstabiele financiële middelen vormen factoren die de academische loopbaan in gevaar brengen.

Bovendien dreigt de financiële situatie van huishoudens verder te verslechteren door de recente maatregelen van de regering, zoals uitsluitingen van de werkloosheidsuitkering en de nieuwe berekeningswijze van het samenwonendentarief voor het, dreigt de financiële situatie van huishoudens verder te verslechteren.

5.1 Verdeling per leeftijdsgroep

- Jonger dan 18 jaar: 6 minderjarige studenten die een LLE ontvangen, werden door onze afdeling begeleid.
- Vijf van hen zijn NBMV's:
    - 2 broers en zussen uit Congo, 16 en 17 jaar oud.
    - 2 jongeren van 16 jaar uit Oekraïne.
    - 1 jongere van 17 jaar uit Syrië.

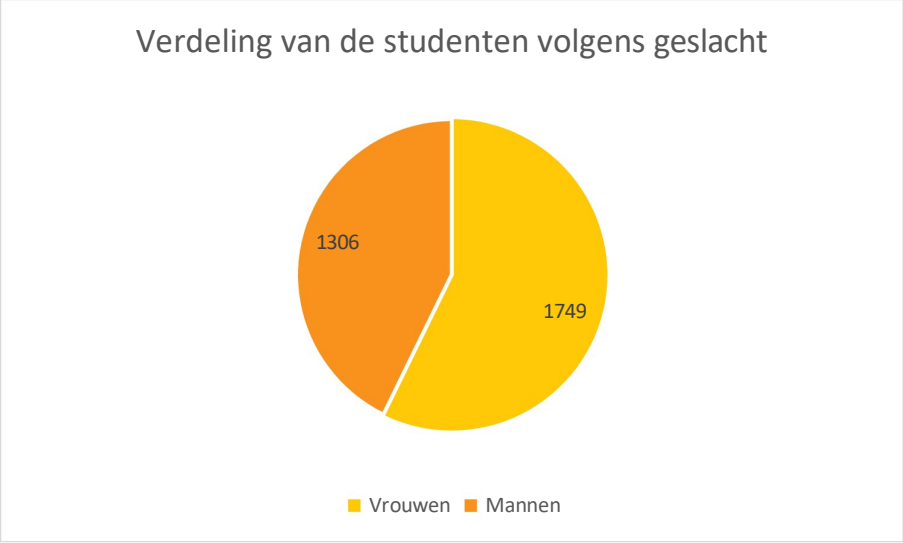
- De zesde is een jonge moeder van 17 jaar. De wet inzake het RMI bepaalt dat een minderjarige moeder recht heeft op maatschappelijke integratie.

Deze jongeren hebben specifieke behoeften die een intensieve sociale begeleiding vereisen. De tussenkomst van het OCMW vormt een aanvulling op die van de door de FOD Justitie aangewezen voogd. De maatschappelijk werkers begeleiden de jongeren bij hun administratieve stappen, hun toegang tot sociale rechten, hun studieplannen, enz.

- 18-25-jarigen: 2864 studenten zijn tussen 18 en 25 jaar oud, wat neerkomt op 93,7% van onze populatie.

- De 26- tot 30-jarigen: er zijn 154 studenten in deze leeftijdsgroep. 30 van hen zitten in het eerste masterjaar, 37 in het tweede masterjaar, 6 in het derde masterjaar geneeskunde en 4 in het specialisatiejaar.
- 30-plussers: er zijn 32 studenten in deze categorie.

5.2 Verdeling van de studenten volgens geslacht

We zien al enkele jaren dat er iets meer vrouwen dan mannen zijn in ons totale studentenbestand. Dit komt deels door de algemene verdeling van de studentenpopulatie in Brussel, die overwegend vrouwelijk is.

Anderzijds blijkt uit verschillende onderzoeken dat vrouwelijke studenten vaker met onzekere levensomstandigheden te maken hebben dan mannelijke studenten. Vrouwen hebben niet alleen te kampen met de algemene problemen die gepaard gaan met onzekere levensomstandigheden voor studenten, maar ook met specifieke gender-gerelateerde kwesties. Ze moeten namelijk extra uitgaven doen, zoals voor maandverband of voorbehoedsmiddelen.

Voor het academiejaar 2024-2025 is er een extra indicator die de oververtegenwoordiging van vrouwen binnen onze doelgroep verklaart. Het gaat om het aantal studenten met een 'afhankelijke gezinsleden'. Dit aantal bedraagt 39 bij de vrouwen, tegenover slechts 3 bij de mannen.

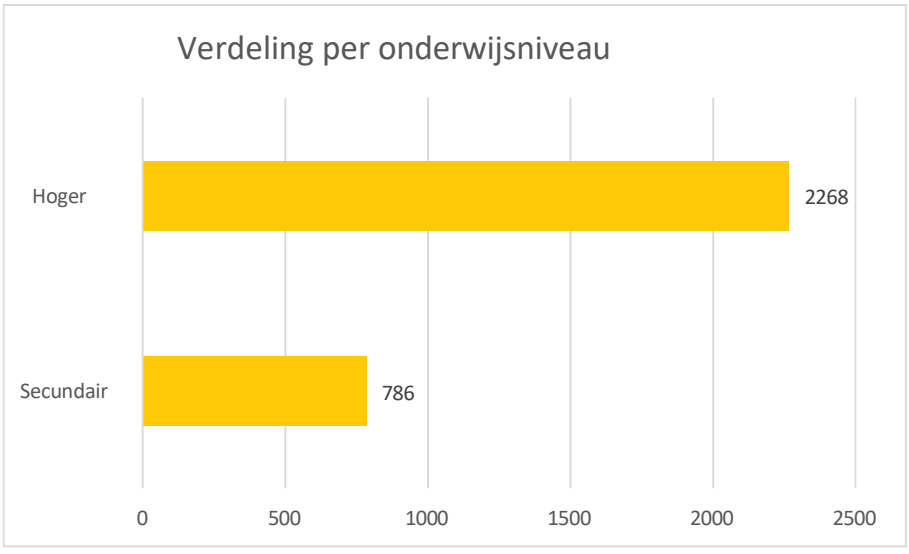
5.3 Verdeling naar geslacht, per studiecyclus

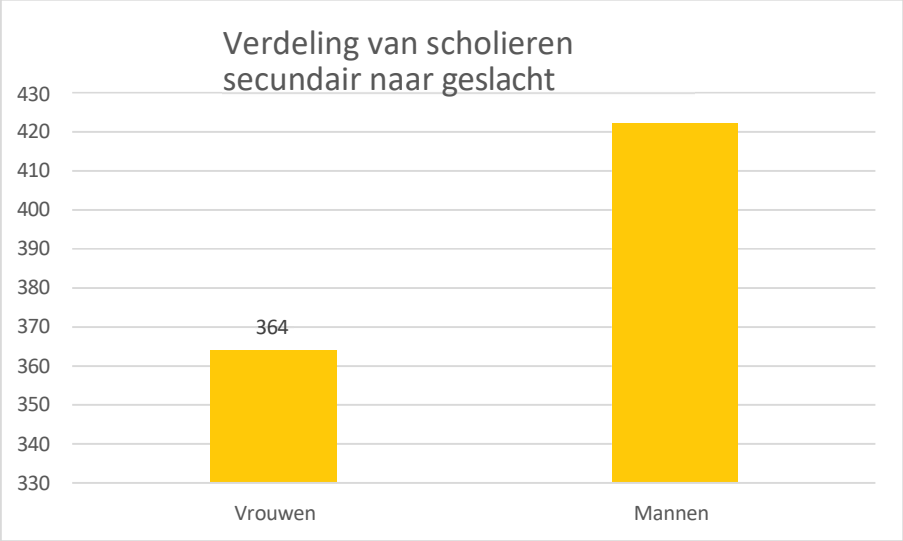
Sinds de coronacrisis bestaat het grootste deel van ons publiek uit studenten het hoger onderwijs. We zien echter een aanzienlijke verschuiving in de samenstelling van ons publiek voor het academiejaar 2024-2025. Tot nu toe registreerden we 1/3 middelbare scholieren en 2/3 studenten uit het hoger onderwijs.

In 2024-2025 is deze verdeling veranderd naar slechts een kwart (25,7%) jongeren uit het het secundair onderwijs en driekwart (74,8%) uit het hoger onderwijs.

Deze ontwikkeling kan door verschillende factoren worden verklaard. Enerzijds worden studenten in het hoger onderwijs vaker te maken met langdurige financiële onzekerheid, met name door het wegvallen van financiële steun van het gezin , de kosten van studentenwoningen, de studie en het dagelijks leven. Anderzijds zijn de bestaande hulp- en begeleidingsregelingen vaak beter bekend in het hoger onderwijs, wat deze studenten kan aanmoedigen om een beroep te doen op onze dienst.

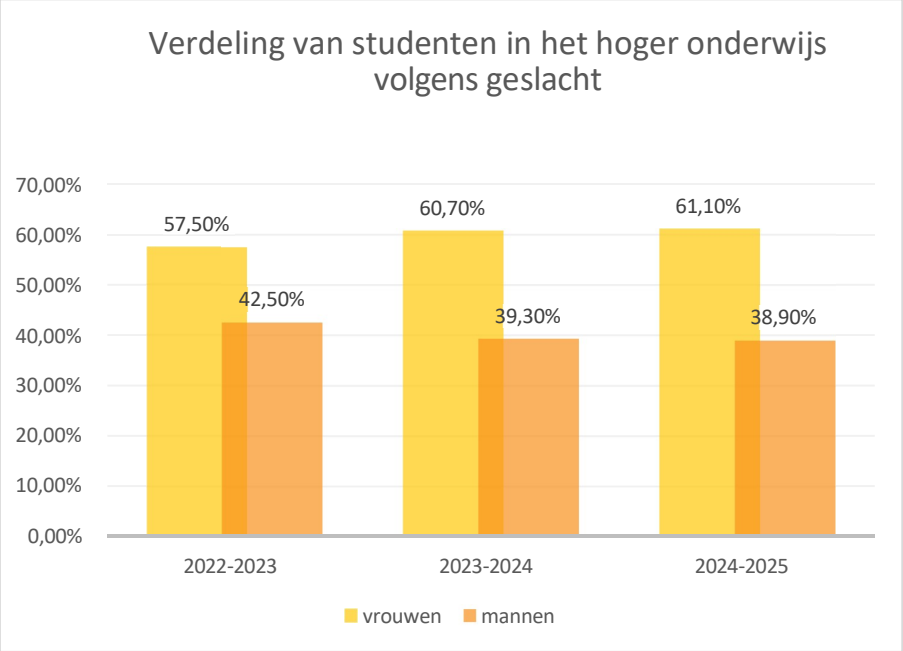
Een ander element is dat het slagingspercentage van onze middelbare scholieren al enkele jaren over het algemeen goed is en rond de 80% schommelt. Een deel van deze groep is inmiddels doorgestroomd naar het hoger onderwijs, wat deze nieuwe verdeling ook kan verklaren.

Van de middelbare scholieren die in 2024-2025 door Antenne 18-25 worden begeleid, is 46,4% vrouw en 53,6% man.

Bij onze studenten in het hoger onderwijs zien we dat de stijgende trend van vrouwen in onze doelgroep zich voortzet. Deze ontwikkeling past in een bredere dynamiek die op het niveau van het Brusselse hoger onderwijs wordt waargenomen.

5.4 Verdeling volgens onderwijsgemeenschap

De overgrote meerderheid van onze studenten volgt onderwijs in het Franstalige onderwijs.

Wat instellingen voor hoger onderwijs betreft, telt Brussel trouwens 44 Franstalige

instellingen en slechts 5 Nederlandstalige.

Toch is het aantal studenten in het Nederlandstalige onderwijs licht gestegen ten opzichte van vorig jaar. De studenten in het Nederlandstalig onderwijs maakten in 2023-2024 11,5% uit. Voor 2024-2025 vormen zij 12,4% van ons totale studentenbestand. Het gaat hierbij voornamelijk om studenten in het hoger onderwijs.

We stellen met name vast dat de meeste Oekraïense studenten die met de status van subsidiaire bescherming zijn aangekomen, ervoor hebben gekozen zich in te schrijven aan een Nederlandstalige instelling. We zien dat ook andere, pas aangekomen studenten deze keuze maken. Dit is deels te verklaren door het feit dat het Nederlandstalig onderwijs talrijke opleidingen aanbiedt met een reeks cursussen in het Engels, wat toegankelijker is voor deze studenten. Bovendien hanteert de Vlaamse Gemeenschap soepelere procedures dan de FWB voor de erkenning van buitenlandse kwalificaties die deze jongeren hebben behaald voor hun aankomst in België, waardoor ze toegang krijgen tot een hoger niveau van het academische programma dan wanneer ze voor het Franstalig onderwijs hadden gekozen.

5.5 Verdeling volgens de steuncategorie van het LL

Wat betreft de categorieën van steun die wordt toegekend aan studenten die door onze dienst worden begeleid, valt het merendeel onder de categorie „samenwonenden“, met 2 377 begunstigden (77,7 %).

Ook studenten die op zichzelf wonen, vormen een aanzienlijk deel. Het gaat om 626 studenten (iets meer dan 20%).
Daarnaast zijn er 52 studenten die erkend zijn als iemand met een gezin ten laste. Van hen is de overgrote meerderheid vrouw (49), waarvan er 38 studeren in het hoger onderwijs en 11 in het secundair onderwijs, terwijl 3 mannen in deze situatie verkeren.

Vermeldenswaardig is ook dat we voor deze categorie "gezinsleden ten laste" enkele bijzondere situaties hebben:

- een 19-jarig meisje dat na het overlijden van haar vader de voogdij over haar broer en haar 15-jarige zus op zicht neemt
- 1 meisje van 20 jaar dat na het overlijden van haar moeder voogd is geworden van haar broer van 14 en haar zus van 15 jaar. De vader woont in Servië.

Deze gezinnen worden begeleid door de jeugddienst van ons OCMW, die nauw samenwerkt met de diensten voor jeugdhulp, gezien de bijzondere aard van de situaties.

Wat samenwonende studenten betreft, leidt de nieuwe circulaire van minister Van Bossuyt van 16 januari 2026 tot een verlaging van het leefloon voor samenwonende studenten, aangezien hierin

wordt voorzien in een strengere beoordeling van de middelen van de samenwonenden.

Deze nieuwe berekeningswijze leidt vrijwel zeker tot een daling van het inkomen van de betrokken huishoudens. Het bedrag van de kinderbijslag wordt voortaan namelijk afgetrokken van het leefloon. In een gezin met drie studenten die een LL ontvangen, kan het inkomensverlies bijvoorbeeld oplopen tot 720 euro per maand.

Bovendien is de wijze waarop de inkomsten van de ouders in aanmerking worden genomen, gewijzigd. Terwijl voorheen alleen de middelen boven het tarief voor “gezinnen met kinderen” in aanmerking werden genomen, wordt de berekening voortaan uitgevoerd op basis van het tarief voor samenwonenden, dat aanzienlijk lager ligt. Deze wijziging heeft tot gevolg dat sommige jongeren geen recht meer zullen hebben op het LL of slechts een gedeeltelijk LL ontvangen, wat automatisch leidt tot een verlies van inkomsten van het huishouden.

Ten slotte kan voor studenten die niet langer voldoen aan de voorwaarden voor toekenning van het LL, alternatieve sociale bijstand worden overwogen op basis van de budgetanalyse van het huishouden. Deze steunmaatregelen genieten echter aanzienlijk lagere federale subsidies dan die welke voor het LL worden toegekend, wat zowel een verhoogde kwetsbaarheid van de huishoudens als een verhoogde budgettaire druk voor de OCMW's met zich meebrengt.

Broers en zussen 2024-2025

Samenstelling van de broers- en zussengroepen	Aantal gezinnen
2 broers/zussen	414 gezinnen
3 broers/zussen	56 gezinnen
4 broers/zussen	4 gezinnen
5 broers/zussen	1 gezin
Totaal aantal broers en zussen dat wordt begeleid:	433

Broers en zussen 2023-2024

Samenstelling van de broers- en zussengroepen	Aantal gezinnen
2 broers/zussen	340 gezinnen
3 broers/zussen	40 gezinnen
4 broers/zussen	3 gezinnen
5 broers/zussen	1 gezin
Totaal aantal gezinnen dat wordt begeleid:	433

Het totale aantal gezinnen met meerdere kinderen dat bij Antenne 18-25 wordt begeleid, blijft tussen 2023-2024 en 2024-2025 gelijk, met 433 gezinnen. Er is echter een toename te zien van gezinnen met 2 of 3 kinderen die worden begeleid, terwijl gezinnen met meer kinderen (4 of 5 kinderen) zeldzaam en stabiel blijven.

6. Overzicht van het secundair onderwijs

Het reguliere secundair onderwijs omvat 4 vormen: algemeen onderwijs, technisch onderwijs, beroepsonderwijs en kunstonderwijs.

Elk van deze vormen telt 3 niveaus, behalve het beroepsonderwijs dat, in bepaalde opties een 4e graad kent.

In 2025 is in de Franse Gemeenschap (FWB) een hervorming van het beroepsonderwijs van kracht geworden, die deel uitmaakt van het “Pacte d’excellence”. Door deze hervorming kunnen leerlingen die hun secundair diploma in de technische of beroepsrichting hebben behaald, zich niet langer inschrijven voor het 7e jaar van de technische beroepsopleiding. Dit 7e jaar vormt echter een aanvullende specialisatie die een kwalificatie biedt die op de arbeidsmarkt beter gewaardeerd wordt dan het secundair diploma. Bijgevolg dreigt deze maatregel de kansen op sociaal-professionele integratie te verzwakken voor deze jongeren die geen hoger onderwijs volgen of geen opleiding zullen voltooien.

Bovendien bepaalt deze hervorming ook dat meerderjarige middelbare scholieren die voortijdig zijn gestopt met school en hun schoolcarrière langer dan een jaar hebben onderbroken, niet meer kunnen terugkeren naar het traditionele schoolsysteem in het derde of vierde jaar van de middelbare school. Deze jongeren zullen zich dan moeten richten op beroepsopleidingen. Ze zullen evenmin kunnen deelnemen aan het middelbaar aanvullingsprogramma in het kader van sociale promotie of project 9 (zie presentatie hieronder).

Het doel van de FWB is hier om te voorkomen dat er volwassenen in klassen met 15- of 16-jarigen zitten, maar ook om deze meerderjarige leerlingen een leeromgeving te bieden die beter bij hun leeftijd past en die meer gericht is op integratie op de arbeidsmarkt.

6.1 De specifieke regelingen

De DASPA-klassen (Dispositifs d'acceuil des élèves primo-arrivants – Onthaalonderwijs voor nieuwkomers OKAN-klassen) zijn bedoeld voor nieuwkomers in België om hen weer op op niveau te brengen alvorens ze in een klassieke studierichting te integreren.
Het gaat om een tussenstap in het onderwijs die tot 2 jaar kan duren en waarin de leerling intensief Frans krijgt en lessen in menswetenschappen, wiskunde, wetenschappen, filosofie en burgerschap.

De aanvulling middelbaar onderwijs is bedoeld voor personen van minstens 18 jaar die hun secundaire opleiding niet hebben afgerond, voor personen die in het buitenland hebben gestudeerd en er niet in slagen de gelijkwaardigheid van het secundair onderwijs in België te laten erkennen, alsook voor personen die een kwalificatiecertificaat (CQ) hebben behaald aan het einde van het 6e of 7e jaar van een technische opleiding, beroepsopleiding of CEFA. Het belangrijkste voordeel van dit programma is dat het gericht is op volwassenen en dat het onderwijs afwijkt van het traditionele systeem, met een aanpak die beter is afgestemd op de realiteit en de behoeften van volwassen leerlingen.

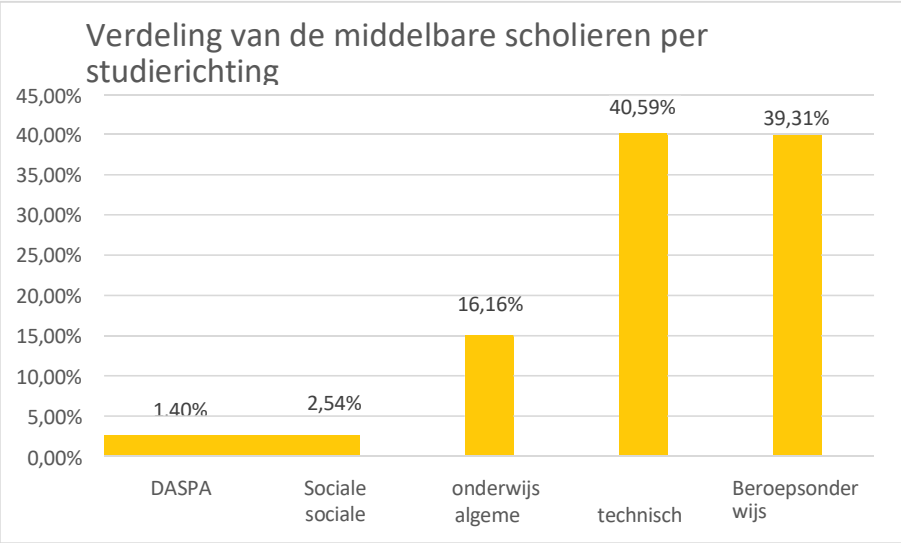
De toelatingsvoorwaarden voor de aanvulling middelbaar onderwijs zijn als volgt: minimaal 18 jaar oud zijn en geslaagd zijn voor het 4e middelbaar of, bij gebrek daaraan, slagen voor een toelatingstest in Frans en wiskunde.

Er zijn twee soorten instellingen waar deze aanvulling kan worden behaald. Enerzijds het volwassenenonderwijs, dat twee jaar algemene vakken aanbiedt, overdag of 's avonds. Anderzijds is er het programma "Projet 9", bedoeld voor personen van ten minste 20 jaar die het 5e middelbaar hebben gehaald, en waarmee men de aanvulling kan behalen in één jaar algemene vakken.

In het schooljaar 2024-2025 hebben we 786 leerlingen uit het secundair onderwijs.

6.2 Verdeling van de begeleide leerlingen en kenmerken van de doelgroepen

Er zijn 786 middelbare scholieren die in het academiejaar 2024-2025 werden begeleid. Aangezien het om meerderjarige leerlingen gaat, wijst hun aanwezigheid in het secundair onderwijs op schooltrajecten die gekenmerkt worden door aanzienlijke achterstanden.

Het is in het beroepsonderwijs (technisch en beroepsgericht) dat onze studenten van het middelbaar onderwijs het meest vertegenwoordigd blijven.

In eerdere evaluaties hadden we het verband gelegd tussen deze situatie en de sociaal-economische herkomst van ons publiek, want verschillende studies tonen aan dat er met name in Brussel een sterke correlatie bestaat tussen schoolachterstand en inschrijving in het beroepsonderwijs. Het ging vaak om een uitweg voor leerlingen die het moeilijk hadden in het algemeen onderwijs.

Men kan echter ook stellen dat de toenemende belangstelling voor deze studierichtingen de afgelopen jaren is ingegeven door de promotie die is gemaakt van het nieuwe onderwijsbeleid onderwijs, en met name het PEQ[1] dat is opgenomen in het “Pacte d’Excellence”.

Het PEQ zorgt vooral voor een herstructurering van het technisch onderwijs.
Het voorziet erin dat de op technische vaardigheden gerichte kwalificatie al in het 4de jaar van het secundair onderwijs begint (in plaats van het 5de). Het behalen van het diploma secundair blijft echter mogelijk vanaf het einde van het 6de jaar.

Niettemin werd in 2025 een nieuwe maatregel voor het beroepsonderwijs opgenomen in het Pacte d’Excellence, dat in september 2025 van kracht werd. Deze maatregel staat niet langer toe dat leerlingen die hun middelbaar diploma in de technische richting hebben behaald, zich inschrijven voor het 7e jaar van een beroepsopleiding. Het doel van deze hervorming zou zijn om het risico op schooluitval te verminderen door jongeren in staat te stellen sneller aan het werk te gaan.

[1] Parcours d’Enseignement Qualifiant (Traject beroepsonderwijs)
)

Profielen van middelbare scholieren

Van onze 786 middelbare scholieren:

- stonden 24 leerlingen ingeschreven in het 3e jaar van het secundair onderwijs
- 103 in het 4e jaar van het secundair onderwijs
- 303 in het 5e jaar
- 238 in het 6e jaar
- 62 in het 7e jaar van het secundair onderwijs.

Wat betreft de speciale onderwijsprogramma's, merken we op dat 11 leerlingen waren ingeschreven in de DASPA-klas (OKAN-klas) en 26 in de sociale promotie. We zullen deze programma's verderop nader toelichten.

Studenten uit de DASPA-klassen hebben op hun beurt specifieke behoeften, met name op het gebied van taalbeheersing en aanpassing aan het Belgische onderwijssysteem.

De studenten die zijn ingeschreven voor sociale promotie zijn volwassenen die hun studie hervatten, vaak na een onderbreking of na een migratieproces.

Onze meerderjarige leerlingen die nog steeds in het derde en vierde jaar van het secundair onderwijs zitten, vormen een bijzonder kwetsbare groep die vaak chaotische trajecten heeft doorgemaakt als gevolg van zittenblijven, periodes van schooluitval of door de instelling opgelegde veranderingen van studierichting (AOB), wat resulteert in een laag zelfbeeld en weinig vertrouwen in hun eigen competenties. De uitdaging voor de studiebegeleider is om dit voortzetten van het middelbaar onderwijs om te zetten in een hefboom voor succes, door de leerling te helpen zich te richten op het behalen van het diploma middelbaar onderwijs om zijn traject en zijn sociaal-professionele integratie duurzaam te stabiliseren.

De diversiteit van de trajecten van de middelbare scholieren die bij Antenne 18-25 worden begeleid, bevestigt de de noodzaak van individuele begeleiding, waarbij rekening wordt gehouden met zowel de leerachterstand, de leeftijd van de studenten en de complexiteit van voorgaande parcours, om zo de ontwikkeling van een realistisch studieplan te ondersteunen, dat gewaardeerd wordt op de arbeidsmarkt en zinvol is voor de jongere.

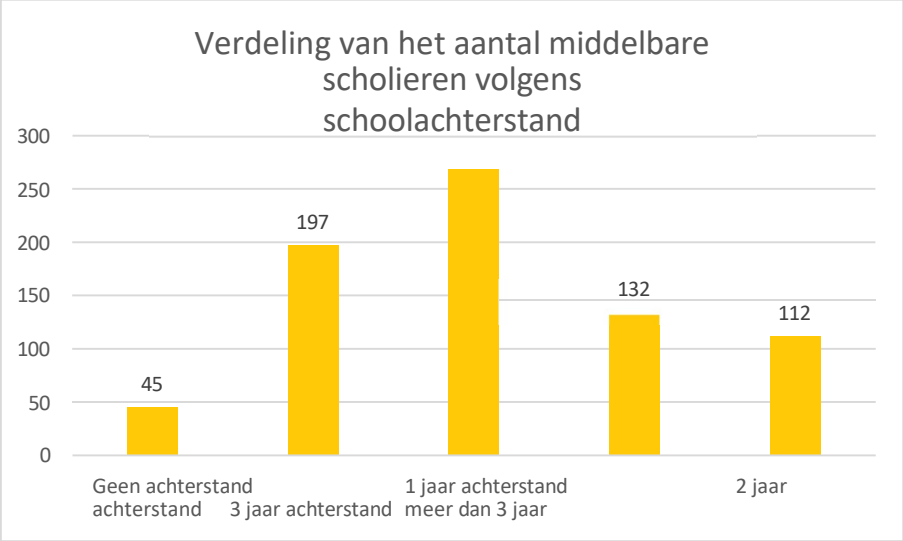
6.3 De schoolachterstand

De schoolachterstand is een indicator die met name in de statistieken van de FWB wordt gebruikt. Deze maakt het mogelijk een student te situeren ten opzichte van de theoretische schoolleeftijd.

In het kader van de begeleiding van studenten die door ons OCMW worden begeleid, dient dit als indicator voor de voorbereiding en validatie van studieplannen.

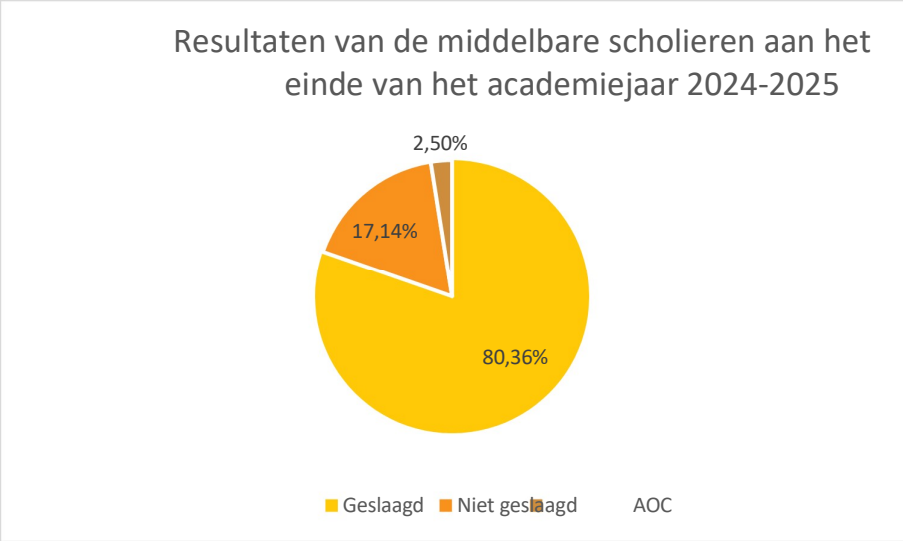
Het valideren van een traject voor een student met een te grote leerachterstand, zonder dat er een positieve ontwikkeling wordt waargenomen, houdt immers het risico in dat hij in een situatie van mislukking blijft steken, met als gevolg dat hij het schoolsysteem zonder diploma verlaat.

Er wordt echter een mechanisme ingevoerd om situaties van schooluitval te identificeren en, indien nodig, wordt een voorbereide overgang naar de DOT voorgesteld.

Middelbare scholieren met een schoolachterstand van ten minste twee jaar maken meer dan 65% van ons totale leerlingenaantal uit, terwijl dat in het schooljaar 2023-2024 nog 53,01% was. Toch was het slagingspercentage van middelbare scholieren in datzelfde jaar relatief goed en lag het rond de 75%.

De stijging van dit percentage lijkt verband te houden met de toeloop van nieuwe aanmeldingen.

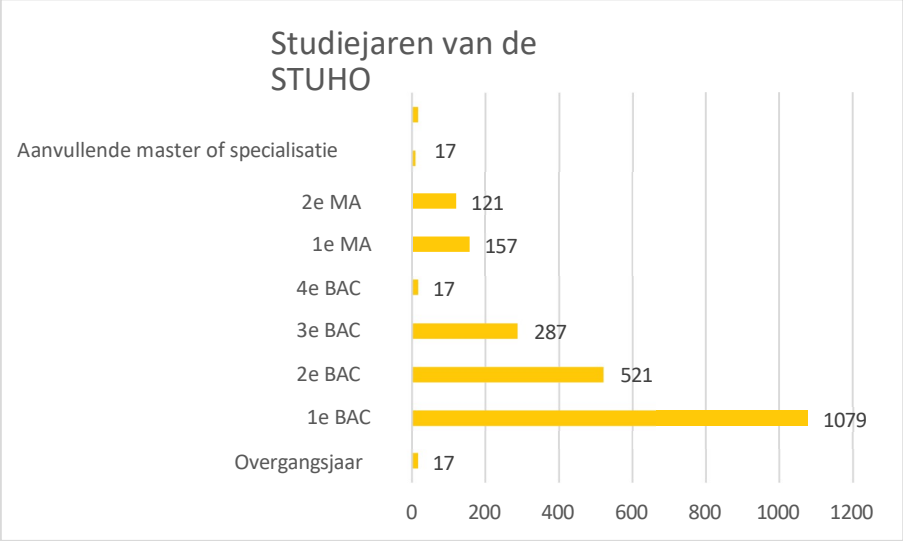

Resultaten van de middelbare scholieren aan het einde van het academiejaar 2024-2025

2022-2023	2023-2024	2024-2025
80%	74,6%	80,3%

Van de 187 laatstejaars, alle studierichtingen samen, hebben 153 hun diploma secundair behaald aan het einde van het schooljaar, ofwel 81,8% van de leerlingen.

7. Overzicht van de Studenten Hoger Onderwijs (STUHO)

7.1 Profielen van studenten in het hoger onderwijs

In vergelijking met het voorgaande jaar zien we dat het percentage studenten van het 1ste bachelor is gedaald van 52,31% (in 2023-2024) naar 48,47%, terwijl het percentage 2de bachelor is gestegen van 17,56% naar 23,40%.

Ook het aantal studenten dat voor een masteropleiding is ingeschreven, is over alle jaargangen genomen gestegen. Voor 2024-2025 wordt een percentage van 14,60% geregistreerd, tegenover 12,94% het jaar ervoor.

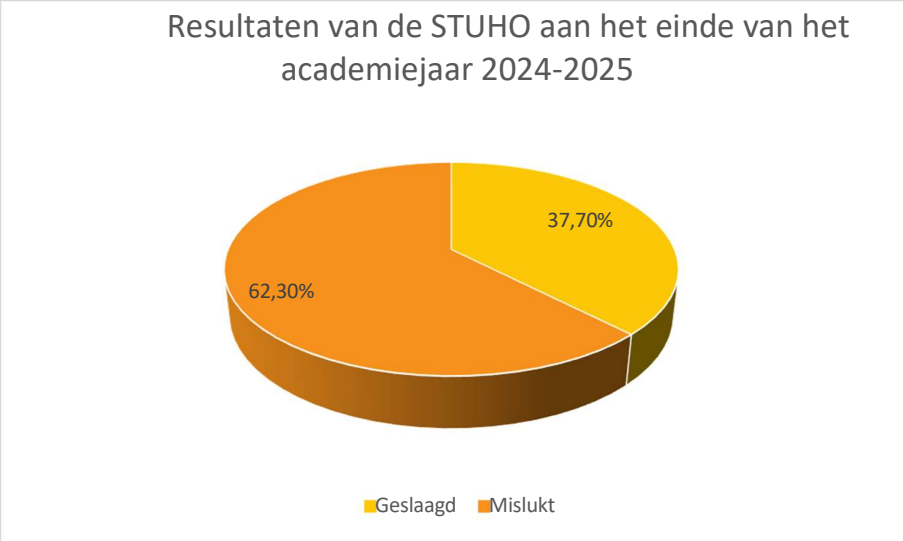
Deze ontwikkelingen wijzen op een positieve vooruitgang in de academische loopbanen. Deze positieve dynamiek kan deels worden verklaard door de gepersonaliseerde sociale begeleiding die wordt aangeboden door het team van Antenne 18-25. Deze begeleiding stelt de studenten in staat om weloverwogen en beter voorbereide studiekeuzes te maken, gebruik te maken van aanvullende ondersteuning (zoals studiebegeleiding of studiefinanciering) en hulp te krijgen bij persoonlijke problemen.

Bovendien kunnen de doelstellingen die in het kader van het GPMI zijn vastgesteld, in bepaalde gevallen een structurerend kader vormen dat studenten aanmoedigt om betrokken te blijven bij hun academische loopbaan.

7.2 Resultaten van de STUHO aan het einde van het academiejaar 2024-2025

Van de 2268 studenten in het hoger onderwijs die in 2024-2025 werden gevolgd, zijn er 342 niet beoordeeld omdat hun dossier vóór het einde van het academiejaar werd afgesloten.

Van de 1926 geëvalueerde studenten hebben 726 hun jaar met succes afgerond en zijn 1200 gezakt.

Vergelijking van het slagingspercentage van de STUHO over 3 jaar.

2022-2023	2023-2024	2024-2025
38%	39,55%	37,7

Het slagingspercentage blijft stabiel in vergelijking met voorgaande jaren, ondanks de algemene invoering van de hervorming van het landschapsdecreet in 2024-2025.

Niettemin stellen we vast dat, sinds de afschaffing van het principe van gedeeltelijk slagen en de vermindering van het aantal toegestane jaren om een blok te valideren, een groter aantal studenten aan het einde van het academiejaar 2024-2025 hun financierbaarheid hebben verloren.

Afgezien van degenen die beroep hebben aangetekend, hebben we ook vastgesteld dat de examencommissies van verschillende instellingen (met name de ULB) meer inschrijvingen van niet-subsidiabele studenten hebben aanvaard, waarbij zij zelf de academische kosten van deze inschrijvingen op zich nemen.

Voor de gehele studentenpopulatie in Franstalig België waren er aan het einde van het academiejaar 2024-2025 13.900 universiteitsstudenten die geen studiefinanciering konden krijgen. Van degenen die beroep hadden aangetekend, kreeg 76 % gelijk.

8. Studentenbanen

8.1 Voorwaarde van beschikbaarheid voor werk

De wet[2] stelt de bereidheid tot werken als een van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor het LL. Dit betekent dat de rechthebbende bereid moet zijn om te werken en actief naar werk te zoeken, tenzij een reden van gezondheid of billijkheid deze beschikbaarheid in de weg staat.

Voor studenten die een LL ontvangen, kan het OCMW er rekening mee houden dat de activiteit als student hun beschikbaarheid beperkt. Het OCMW beoordeelt dus per geval of het zoeken naar een studentenjob verenigbaar is met de studie.

De verplichting om beschikbaar te zijn voor werk blijft een middelenverplichting, wat betekent dat de student zich moet inspannen om werk te zoeken, maar niet noodzakelijkerwijs werk hoeft te vinden om zijn studietoelage te behouden.

Het verrichten van een studentenjob heeft op verschillende niveaus financiële gevolgen voor studenten:

- Vanuit fiscaal oogpunt

Het aantal uren dat een student mag werken met verlaagde sociale bijdragen voor de werkgever is gestegen van 475 uur/jaar naar 600 uur in 2023-2024 en uiteindelijk 650 uur/jaar vanaf 1 januari 2025.

Uit gegevens van de RSZ blijkt dat deze hervorming heeft geleid tot een stijging van het aantal studentenbanen met 6,2% ten opzichte van het jaar 2024.

Het is ook belangrijk op te merken dat, om fiscaal ten laste te blijven van zijn ouders, de student niet meer dan 12.000 euro per jaar mag verdienen.

- Wat de kinderbijslag betreft

Om zijn recht op kinderbijslag te behouden, mag de student maximaal
240 uur per trimester werken. Deze urenlimiet geldt alleen tijdens het schooljaar (1e, 2e en 4e trimester). Ze is niet van toepassing op de zomerperiode.
In de zomer mag de student zoveel werken als hij wil, zonder dat dit gevolgen heeft voor de kinderbijslag.

- Wat het leefloon betreft

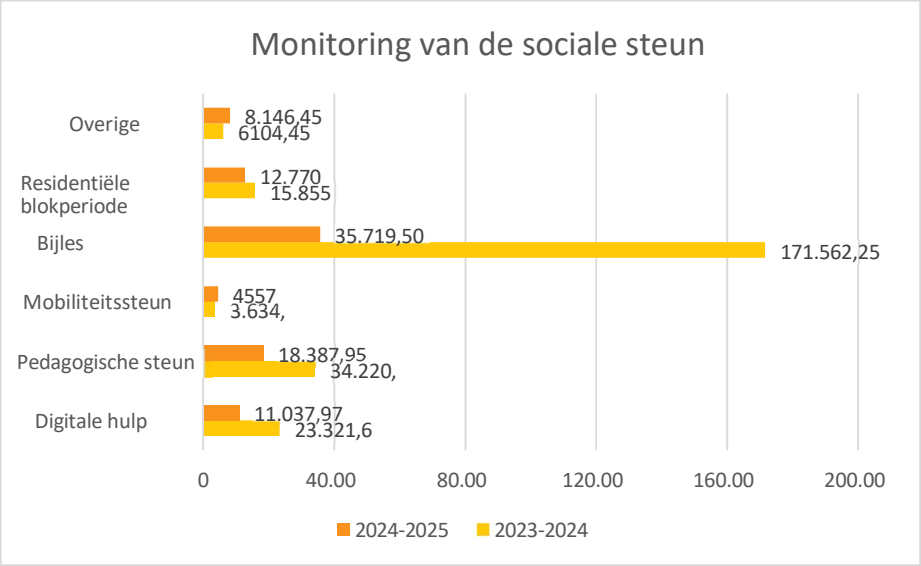
Wat ten slotte het LL betreft, bepaalt artikel 35 §2 van de wet van 26 mei 2002 dat beroepsinkomsten worden afgetrokken van het bedrag van het LL. Er geldt echter een vrijstelling van 309,48 euro op de beroepsinkomsten. Dit betekent dat er bij de student die, voor de

[2] RMI-wet van 26/05/2002

voor een studentenjob een inkomen ontvangt dat lager is dan dit bedrag, geen aftrek komt op zijn LL.

9. Sociale steun

Studenten van wie het LL hun studiekosten niet volledig dekt, kunnen een aanvraag indienen aanvullende sociale bijstand bij Antenne 18-25. De studieadviseur beoordeelt in dit geval eerst hun financiële bijdrage door het analyseren van de beschikbare middelen van de student, zoals de studiebeurs, inkomsten uit een studentenjob, enz. Ook wordt de student die een aanvraag voor aanvullende steun indient, systematisch gevraagd zich te informeren over de steun die zijn onderwijsinstelling op dit gebied biedt.

De aanvullende sociale steun voor studenten is in 2024-2025 over het algemeen gedaald. De uitgaven voor studiebegeleiding zijn vier keer lager dan het jaar ervoor. Deze daling is grotendeels te verklaren door het ontbreken van een openbare aanbesteding tussen begin februari en eind mei 2025, waardoor veel studenten geen gebruik konden maken van deze waardevolle ondersteuning bij de voorbereiding op de examens in juni. Daarnaast zien we ook een halvering van de uitgaven voor digitale ondersteuning.

9.1 De workshops en oriëntatiegesprekken

Binnen de Antenne 18-25 speelt de studieadviseur een centrale rol in de begeleiding van jongeren die nadenken over hun schooltraject.

Haar werk bestaat uit het bieden van een ruimte voor luisteren, analyse en verduidelijking van plannen, om elke begeleide student te helpen weloverwogen keuzes te maken die aansluiten bij zijn of haar vaardigheden, ambities en persoonlijke situatie.

De begeleiding op het gebied van studiekeuze kan worden opgezet op verzoek van de studiebegeleider of op initiatief van de jongere zelf, wanneer hij of zij aangeeft behoefte te hebben aan begeleiding bij het verduidelijken van zijn of haar plannen.

Bovendien organiseert de studieadviseur voor de laatstejaars elk jaar, tussen oktober en december, een systematische inventarisatie van situaties die begeleiding vereisen. Zij stuurt alle laatstejaars een vragenlijst waarmee de voortgang van hun denkproces en hun behoeften op het gebied van studiekeuze worden beoordeeld. Door de analyse van deze vragenlijsten kan de studieadviseur vaststellen welke plannen verduidelijking behoeven, maar ook bepalen welk type begeleiding elke student nodig heeft: geen behoefte begeleiding – standaardbegeleiding in groepsverband – individuele coaching.

Dit gebeurt in samenwerking met de studiebegeleiders en loopt het hele jaar door voor de eerstejaars die nieuw zijn in ons studentenbestand.

In onze organisatie worden de studenten van de Antenne 18-25 bij voorrang doorverwezen naar de adviseur van de antenne. Wanneer er geen plaats in in de agenda of wanneer er begeleiding in het Nederlands nodig is, wordt doorverwezen naar een externe partner, om de continuïteit en de kwaliteit van de begeleiding te waarborgen.

Daarnaast werken we nauw samen met de Cité des Métiers, die bijzonder doeltreffende didactische hulpmiddelen ter beschikking stelt op het gebied van loopbaanbegeleiding. Deze middelen vormen een waardevolle ondersteuning bij het verkennen van beroepen, opleidingen en vaardigheden, en verrijken de begeleiding die aan jongeren wordt aangeboden.

Concreet is deze begeleiding bij de beroepskeuze opgebouwd rond verschillende pijlers:

- Zelfkennis, gericht op het identificeren van interesses, vaardigheden, de waarden en motivatiefactoren van de student;
- Uitgebreide informatie over de organisatie van het hoger onderwijs (toelatingsvoorwaarden, slagingscriteria, financierbaarheid, academische eisen), zodat de student de complexiteit ervan te begrijpen;
- Een breed overzicht van het aanbod in het hoger onderwijs (studierichtingen, instellingen, specifieke opleidingen). Studenten hebben namelijk de neiging zich te beperken tot een beperkt aantal opties, terwijl er vaak meerdere trajecten zijn die naar hetzelfde beroep leiden;
- Een analyse en afstemming tussen de ambities van de student en de concrete opleidingsmogelijkheden.

Bij Antenne 18-25 neemt de studiebegeleiding twee vormen aan: individuele begeleiding en collectieve begeleiding.

9.1.1 De collectieve pijler: de oriëntatieworkshops

De oriëntatieworkshops worden georganiseerd door de studieadviseur, onder toezicht van de coördinatrice van Antenne 18-25

Deze workshops stellen de studieadviseur in staat om een groter aantal studenten te bereiken en zo het gebruik van de middelen die zij aan jongeren ter beschikking stelt, zoals het ENNEAGRAMME, de beroepenborden, enz., te optimaliseren

De collectieve aanpak biedt studenten ook de kans om met elkaar van gedachten te wisselen en hun ervaringen en zorgen te delen. Deze uitwisselingen verrijken hun reflectie.

9.1.2 De individuele pijler

Hieronder presenteren we de resultaten met betrekking tot de begeleide studenten in de periode 2023-2024, waarvoor de gegevens inmiddels zijn geconsolideerd en afgerond.

Wat de periode 2024-2025 betreft, bieden we in dit overzicht een tussentijdse evaluatie aan. De resultaten die in dit stadium worden gepresenteerd, zijn nog onvolledig, aangezien de definitieve analyse pas aan het einde van het academiejaar 2025-2026 kan worden uitgevoerd.

9.1.2.1 Evaluatie van de begeleide studenten in het kader van het individuele traject (2023-2024) en analyse van de opvolging van hun projecten in 2024-2025.

Voor het jaar 2023-2024 werden 115 studenten begeleid door onze studieadviseur.

We onderscheiden voor deze 115 studenten 2 groepen:

- 92 studenten die de aanbevelingen hebben opgevolgd,
- 23 studenten die de aanbevelingen niet hebben opgevolgd en hebben gekozen voor een project dat als niet-relevant werd beschouwd. In dergelijke gevallen worden de studieplannen systematisch voorgelegd aan het BCSA, vergezeld van een negatief advies van de studieadviseur en de studiebegeleider. In bepaalde gevallen kan bij wijze van uitzondering toestemming worden verleend.

Dit aantal studenten (115) levert voldoende significante gegevens op om trends aan te tonen in de impact van de begeleiding bij de school- of beroepskeuze. De resultaten tonen duidelijke verschillen aan tussen de trajecten van de twee groepen, wat de impact van het begeleidingsproces bevestigt.

Van de 115 studenten vertonen de 92 die de aanbevelingen hebben opgevolgd positieve of gestabiliseerde resultaten in een aanzienlijk hoger percentage dan de groep die een naar hun mening niet-relevante weg heeft ingeslagen.

Bevindingen

Een van de eerste opvallende bevindingen is het zeer hoge percentage studenten dat de begeleidingsaanbevelingen heeft opgevolgd:

- 80 % van de studenten heeft de aanbevelingen opgevolgd die tijdens de begeleiding werden gegeven. Deze studenten hebben zich ingezet voor een project dat als relevant en in overeenstemming met hun interesses en sterke punten werd beschouwd.

Dit cijfer getuigt van een sterke vertrouwensband in de begeleidingsrelatie, maar ook van de waargenomen relevantie van het gegeven advies. De algemene balans is dan ook ruimschoots positief en toont de noodzaak aan van een functie als studieadviseur binnen de Antenne 18-25 om studenten te ondersteunen bij het kiezen van relevante trajecten.

Gedetailleerde resultaten voor de 92 studenten die alle aanbevelingen hebben opgevolgd.

- Volledig geslaagde studieprojecten

12 studenten (13,04 %) zijn volledig geslaagd voor hun studieproject 2024-2025 en blijven in hetzelfde studieprogramma voor 2025-2026.

Dit zijn stabiele en op elkaar afgestemde trajecten, die getuigen van een zeer goede afstemming tussen profiel, project en academische realiteit.

- Successen op het gebied van werk en opleiding

- 9 studenten die naar de afdeling Tewerkstelling zijn doorverwezen → hebben een inschakelingsbaan gevonden.
- 7 studenten die via de afdeling Tewerkstelling/Opleiding naar een opleiding zijn doorverwezen → hebben deze opleiding met succes voltooid.

Deze resultaten tonen aan dat de begeleiding door de studieadviseur niet alleen gericht is op het hoger onderwijs, maar ook op heroriëntaties naar de arbeidsmarkt en beroepsopleidingen, met een positief effect.

- Gedeeltelijke successen: studieplan maar stabiele trajecten

- 18 studenten boeken gedeeltelijk succes in hun studie, maar blijven in hun studieplan voor 2025-2026.

- Ook al is het academisch succes gedeeltelijk, het feit dat ze in de opleiding blijven, toont aan:

- een oprechte betrokkenheid bij een zinvol project
- geloof in het traject

- een realistisch project waarin de moeilijkheden te overwinnen zijn.

In de praktijk van de studiekeuzebegeleiding worden deze situaties beschouwd als succesvolle begeleidingen, omdat het project zinvol blijft en haalbaar blijft voor de student.

Uitval en mislukkingen in een project dat toch als relevant werd beschouwd

- 12 studenten hebben een studieproject opgegeven of zijn gezakt, hoewel dit op het moment van de studiekeuze als relevant werd beschouwd. Dit vertegenwoordigt ongeveer 13 % van de groep.
- 9 personen (voormalige studenten) doorverwezen naar de afdeling tewerkstelling-opleiding hebben het project waaraan ze in het schooljaar 2024/2025 samen met de studie- en loopbaanbegeleider hebben gewerkt, niet gerealiseerd. Deze situaties maken ongeveer 10 % van de groep uit.

Deze situaties herinneren ons eraan dat zelfs een relevant project geen garantie is voor succes. Externe factoren (methodologie, organisatie, mentale en/of fysieke gezondheid, levensomstandigheden,…) spelen namelijk een centrale rol.

Als we schooluitval, academische mislukkingen en doorverwijzingen naar werk of opleiding die niet zijn geslaagd groeperen, komen we uit op ongeveer een kwart van de gevallen (23%) waarin de begeleiding niet tot een positief resultaat heeft geleid.

Dit cijfer blijft redelijk gezien:

- De vermoedelijke aanwezigheid van jongeren met meervoudige problemen bij het OCMW van Brussel,
- Externe factoren die niet onder controle kunnen worden gehouden.

- Gebrek aan informatie

Er is een aanzienlijk deel van de studenten (27%) dat we niet kunnen beoordelen omdat hun LLE-recht in de loop van het jaar is beëindigd (territoriale onbevoegdheid, gebrek aan medewerking, afstand doen van het recht, …).

Dit betekent:

- Dat het onmogelijk is om de werkelijke impact van de begeleiding te beoordelen voor meer dan een kwart van deze doelgroep
- Een aanzienlijke vertekening in de statistische interpretatie van de resultaten

- Conclusie

- 33 % van de studenten die de aanbevelingen hebben opgevolgd, heeft een succesvol of gestabiliseerd in een relevant studieproject.
- Als we daar de successen op het gebied van werkgelegenheid en opleiding bij optellen, is de impact nog groter (50% in totaal → 33% + 17%)
- De relevante trajecten zonder resultaat vertegenwoordigen 23 %, wat overeenkomt

met de realiteit in de praktijk van de loopbaanbegeleiding.
- Het deelnamepercentage van 80% en de waargenomen resultaten getuigen van een sterke relevantie van de begeleiding
- Het ontbreken van informatie voor 27 % vormt een belemmering voor de bevindingen

Gedetailleerde resultaten voor de 23 studenten die de aanbevelingen van de COP niet volgden.

- Een aanzienlijk aantal mislukkingen bevestigt dat het project van meet af aan niet relevant was

Van de 23 studenten die ervoor kozen om deel te nemen aan een project dat als niet-relevant werd beschouwd (gebrek aan vereiste voorkennis, niet in overeenstemming met hun interesses, verkeerd ingeschatte eisen…), tonen de resultaten heel duidelijk aan dat deze inschatting terecht was:

- 15 studenten, oftewel 65,22%, zijn in het studiejaar 2024-2025 gezakt voor dit project.

Dit percentage bevestigt dat de signalen die tijdens de begeleiding werden opgemerkt (methodologische tekortkomingen, discrepantie tussen motivatie en de realiteit van de opleiding, vaardigheden die niet aansluiten bij de eisen, enz.) relevant waren.

Deze vaststelling benadrukt bovendien de centrale rol van het analytische werk bij de studiekeuze, dat niet alleen gebaseerd is op de aangegeven wensen, maar op een nauwkeurige evaluatie van de sterke punten, de voorwaarden voor succes, de beperkingen en de vereisten.

- Enkele successen ondanks een ongunstige eerste beoordeling

Zelfs binnen de groep die aan een als kwetsbaar beoordeeld project is begonnen, slagen sommige jongeren erin zich aan te passen en succes te boeken:

- 3 studenten (van de 23) hebben hun studieproject gedeeltelijk afgerond en zetten hun studie in dezelfde studierichting voort in 2025-2026.

- 2 studenten (van de 23) hebben hun studieproject volledig afgerond, hoewel dit door de COP als ongeschikt werd beoordeeld, en zetten hun studie in dezelfde studierichting voort in 2025-2026.

Deze situaties illustreren dat, zelfs met een project dat als “niet relevant” wordt beschouwd, sommige studenten persoonlijke middelen, intensief werk of een sterke mate van toewijding inzetten waardoor ze op koers kunnen blijven. Toch blijven deze successen een minderheid en uitzonderlijk.

- Gebrek aan informatie

- 3 studenten konden niet worden beoordeeld omdat hun E(LL)-uitkering was verstreken.

- Conclusie

Uit de analyse blijkt
dat:

- Projecten die als niet-relevant worden beoordeeld, leiden in bijna 2 op de 3 gevallen tot een mislukking. De doelgroep die de aanbevelingen heeft genegeerd, vertoont een hoog percentage mislukkingen, wat bevestigt dat keuzes die niet aansluiten bij het profiel en de vereisten een belangrijke risicofactor vormen.
- Er zijn enkele gedeeltelijke of volledige successen, maar deze blijven marginaal (5 van de 23 studenten)

- De meerderheid van de jongeren die de aanbevelingen naast zich neerlegden, ondervond grote moeilijkheden. Het vermogen van de studieadviseur om te anticiperen op de aansluiting tussen project en profiel is over het algemeen betrouwbaar.

- De resultaten onderstrepen het belang van:
  - Een gedetailleerde analyse van de vereisten,
    - Een grondige verkenning van de interesses,
    - Begeleiding bij het nemen van beslissingen en dialoog over ambities die soms losstaan van de capaciteiten of de voorwaarden voor succes.

9.1.2.2 Evaluatie van de begeleide studenten in het kader van het individuele traject (2024-2025)

De bevindingen voor de periode van oktober 2024 tot september 2025 zijn gebaseerd op nog onvolledige gegevens. Gezien een meerderheid van de begeleide studenten die hun parcours in september 2025 zijn aangevat, kan de impact van de studiebegeleiding op hun succes pas aan het einde van het academiejaar 2025-2026 volledig worden geëvalueerd.

In deze periode zijn 114 studenten ontvangen en individueel begeleid bij hun studiekeuze. Dit aantal is vergelijkbaar met dat van de vorige periode (115 studenten over 9 maanden), hoewel de betreffende periode langer is. Deze situatie is met name te verklaren door de toename van het aantal groepsworkshops in 2025 voor leerlingen in het laatste jaar van het voortgezet onderwijs. Deze workshops, die al in de vorige periode bestonden, namen een groter deel van de tijd van de studieadviseur in beslag, die als enige in functie was, waardoor de beschikbaarheid voor individuele gesprekken gedurende een periode van 10 weken tijdelijk werd beperkt. Ook werd er in het laatste kwartaal van 2025 veel minder een beroep gedaan op de studieadviseur door de studiebegeleiders.

- Aanhoudend hoge naleving van de aanbevelingen:

De waargenomen verdeling voor de periode van oktober 2024 tot september 2025 kadert over het algemeen in de continuïteit van de trends die in de werden vastgesteld in de voorgaande periode. Het percentage studenten dat de aanbevelingen heeft opgevolgd door een relevant project op te zetten, blijft vergelijkbaar (71%), evenals het percentage studenten dat dit niet heeft gedaan (20%). Er is nog steeds een deel van de gevallen waarvoor geen informatie beschikbaar is (9%).

- Eerste elementen van de analyse van de trajecten (tussentijdse bevindingen)

Van de 81 jongeren die de aanbevelingen van de studieadviseur hebben opgevolgd door zich in te schrijven voor een project dat als relevant werd beschouwd, bevindt 54% zich nog in een te recente situatie, waardoor een evaluatie van het succes in dit stadium niet mogelijk is.

Zo nemen 48 studenten momenteel deel aan een studieproject voor 2025-2026, terwijl 12 jongeren in september 2025 aan een opleiding zijn begonnen na doorverwijzing naar de DOT en 2 jongeren worden begeleid bij het actief zoeken naar werk.

Daarnaast zijn er al andere succesverhalen te zien: 3 jongeren hebben een opleiding in 2024-2025 en hebben 3 anderen in 2025 een baan gevonden.

Ten slotte is er voor 3 personen van wie het project relevant werd geacht, geen informatie beschikbaar over het project 2025-2026, omdat hun recht op het leefloon is verstreken.

Voor 23 van de 114 begeleide studenten loopt het studieplan voor 2025-2026 momenteel nog en is dit door de studieadviseur als niet relevant beoordeeld. De uitkomst van deze trajecten kan pas aan het einde van het academiejaar 2025-2026 worden geëvalueerd.

Bovendien is er voor 10 studenten geen informatie beschikbaar over het project 2025-2026, omdat hun recht op het leefloon vóór september 2025 afloopt of omdat ze in het laatste jaar van het secundair onderwijs zijn blijven zitten, waardoor het oorspronkelijk beoogde project niet meer relevant is.

9.2 Studiehulp

- De studiezalen:

De regeling van de "studiezalen" is elke zittijd opnieuw een groot succes. De enige twee criteria om toegang te krijgen tot onze studiezalen zijn leeftijd (vanaf 15 jaar) en uiteraard het bezit van een studentenkaart.

Elke ruimte is uitgerust met pc's, printers en wifi, wat een optimale werkomgeving verzekert. Begeleiders met een inschakelingsbaan zorgen voor een goede organisatie van de studiezalen, zodat de studenten in een rustige en productieve werkomgeving kunnen werken.

Deze ruimtes zijn toegankelijk tijdens de tentamenperiodes, namelijk:

- Half april tot eind juni
- Begin augustus tot begin september
- Half november tot eind januari

In 2024-2025 hebben we toegang geboden tot vier studiezalen, met een totale capaciteit van met 200 plaatsen.

Verdeling van het aantal bezoekers per locatie voor het academiejaar 2024-2025:

- Mado: 2525 studenten
- Spiegel: 2683 studenten
- Bruyn: 2984 studenten
- Brugmann: 2073 studenten

- De residentiële blokperiode:

Omdat we ons ervan bewust zijn dat veel studenten in een omgeving wonen die niet echt geschikt is om te studeren, hebben we een residentiële blok opgezet om hen tijdens deze belangrijke periode zowel materieel als psychologisch comfort te bieden.

Dit initiatief is in mei 2021 van start gegaan. Het wordt georganiseerd in samenwerking met het rusthuis „Ter Ursulinen“. Het rusthuis stelt voor de studenten die door ons centrum worden begeleid zes kamers ter beschikking (vijf eenpersoonskamers en één tweepersoonskamer). Ze zijn allemaal voorzien van wifi en een koelkast. De studenten hebben ook toegang tot een bibliotheek en andere ontspanningsruimtes van het tehuis, zoals de tuin en de cafetaria.

Voor 2024-2025 was de bezetting van deze voorziening iets lager dan in voorgaande jaren. Voor de januari-zittijd waren 5 van de 6 kamers bezet, de juni-zittijd was volzet. Voor de augustus-zittijd hadden we daarentegen slechts 3 deelnemers.

Van de 10 verschillende deelnemers behaalden er 6 betere resultaten tijdens de zittijden die ze er hebben voorbereid dan tijdens de voorgaande zittijden.
Twee studenten hebben deelgenomen aan de drie zittijden van 2024-2025. Een van hen, een geneeskundestudent die thuis een kamer deelt met zijn veel jongere broertje en die vanaf het begin aan dit programma deelneemt, heeft in september 2025 zijn diploma geneeskunde behaald.

Zijn zus, studente kinesitherapie, heeft in 2024-2025 ook twee keer gebruik gemaakt van het programma.

10. De hoorzittingen

Studenten kunnen door het Bijzonder Comité voor Sociale Actie worden gehoord voor elke beslissing in verband met hun LL of met hun studieproject (de opheffing van de vrijstelling om hun bereidheid tot werken aan te tonen om redenen van billijkheid).
Veel van onze studenten zien op tegen de hoorzitting, omdat ze bang zijn dat ze hun standpunten niet goed kunnen verdedigen of dat ze details uit hun privéleven moeten prijsgeven.

De studiebegeleider legt het dossier altijd in overleg met de student voor aan het Comité voor Sociale Actie. De studenten leggen overigens schriftelijk vast dat zij willen/ermee instemmen dat hun dossier tijdens een hoorzitting wordt behandeld, zodat de genomen beslissing kan worden herzien.

De studiebegeleider zorgt er vooraf voor dat hij de beslissing en de procedure uitlegt en

de student te adviseren.

Bij de Antenne 18-25 zijn de dossiers die ter hoorzitting worden voorgelegd, meestal dossiers met de vermelding "voortzetting van de studie met toestemming bij wijze van uitzondering". Zoals uitgelegd in het punt over onze richtlijnen, betekent de toestemming "bij wijze van uitzondering" dat de student, na een of meerdere mislukkingen, bij wijze van uitzondering toestemming krijgt om zijn jaar nog één laatste keer te beginnen.

De overige verzoeken om een hoorzitting hebben betrekking op de opheffing van een sanctie wegens het niet naleven van het GPMI en hebben meestal te maken met sancties die verband houden met bij het zoeken naar een studentenbaan.

Voor elk dossier dat tijdens een hoorzitting wordt gepresenteerd, worden verschillende elementen systematisch geanalyseerd om het Bijzonder Comité voor Sociale Actie te helpen bij het nemen van een beslissing.

Allereerst beschrijven we het studietraject van de student. Dit omvat het aantal jaren achterstand ten opzichte van een klassiek academisch traject, evenals de uitleg eventuele factoren die tot deze vertraging hebben bijgedragen (migratietraject, gezondheidsproblemen, persoonlijke gebeurtenissen, …).

Vervolgens onderzoeken we de financiële situatie van de student.

Ten slotte analyseren we het PAE (jaarprogramma van de student), waarbij we het aantal studiepunten per blok specificeren en de ontwikkeling en voortgang van de student voor elk van deze blokken beoordelen.

Ter herinnering: de financierbaarheid bepaalt of de instelling voor hoger onderwijs al dan niet subsidies ontvangt van de Federatie Wallonië-Brussel (FWB) voor de inschrijving van de student.

De regels inzake subsidieerbaarheid zijn vastgelegd in het landschapsdecreet. Wanneer een student door herhaaldelijk zakken niet langer subsidiabel is, ontvangt de instelling geen subsidie voor zijn studiejaar. In dat geval heeft de instelling het recht de inschrijving te weigeren.

Hoewel deze regels voor het studiejaar 2024-2025 zijn aangescherpt en voor alle studenten gelden, hebben we niettemin enige flexibiliteit bij de instellingen geconstateerd bij het toekennen van afwijkingen. Veel niet-subsidiabele studenten konden zich zo opnieuw inschrijven dankzij een akkoord van de jury. Dit houdt in dat de instellingen ermee hebben ingestemd bepaalde inschrijvingen zelf te financieren, zonder subsidies van de FWB te ontvangen.

Enkele studenten hebben beroep moeten aantekenen bij de Raad van State nadat de instelling een afwijking had geweigerd.

- De hoorzittingen voor dossiers met een „bij wijze van uitzondering“ verleende toestemming

Voor het academiejaar 2024-2025 heeft het Bijzonder Comité voor Sociale Actie 149

studenten toestemming gegeven om hun studie voort te zetten met een "uitzonderlijke" goedkeuring. Deze studenten moesten hun volledige PAE valideren om het volgende jaar, omwille van de rechtvaardigheid, vrijgesteld te worden van het aantonen van hun beschikbaarheid voor werk.

- 50 dossiers werden voor of aan het einde van het schooljaar afgesloten en betreffen studenten die ervoor hebben gekozen hun studieproject op te geven.
- 21 dossiers betreffen studenten die aan het einde van het academiejaar geslaagd zijn voor hun volledige jaarprogramma
- 76 dossiers zijn in behandeling genomen voor een verlenging van de vrijstelling om redenen rechtvaardigheid. 67 studenten kregen na hun auditie toestemming om door te gaan.
- Twee dossiers zijn niet tijdens de hoorzitting behandeld, omdat de studenten geen voor hun beroep met betrekking tot de financierbaarheid.

- De hoorzittingen voor de opheffing van sancties voor studentenbanen

Voor het academiejaar 2024-2025 zijn 117 studenten bestraft wegens onvoldoende initiatief bij het zoeken naar een studentenbaan.

16 van hen hebben verzocht om opheffing van de sanctie en hun dossier is daarom tijdens een hoorzitting behandeld. In sommige gevallen betrof deze hoorzitting zowel de opheffing van de sanctie als de herziening van het besluit om hen niet langer vrij te stellen van hun werkverplichtingen om redenen van billijkheid.

11. Studiedag

Op 4 december organiseerde de Antenne 18-25 haar eerste studiedag gewijd aan het thema: *"De band tussen jongeren en het OCMW versterken*".

Dit initiatief past in een context waarin 18- tot 25-jarigen meer dan 33 % van de rechthebbenden van de instelling uitmaken, waarvan een meerderheid studenten zijn.
Naar aanleiding van een enquête die tussen mei en juni 2024 werd gehouden onder jonge uitkeringsgerechtigden, wilde ons OCMW dieper ingaan op de relatie die deze jongeren hebben met de instelling en haar maatschappelijk werkers.

- Doelstellingen van de studiedag

Deze eerste studiedag had verschillende doelstellingen:

- Een beter inzicht krijgen in de behoeften en verwachtingen van de jonge uitkeringsgerechtigden, met name begeleiding, emancipatie en welzijn.
- De beroepspraktijken en bestaande regelingen onder de loep nemen om verbeterpunten te vinden.
- Een multidisciplinaire dialoog bevorderen tussen jongeren, maatschappelijk werkers, praktijkpartners en onderzoekers.
- De uitdagingen van het beroep op rechten, de onzekere situatie van studenten en sociaalprofessionele integratie in vraag stellen.

De centrale vraag – *"Hoe kunnen we de band tussen jongeren en het OCMW versterken?"* – diende als rode draad voor alle gesprekken. Het was niet de bedoeling om definitieve antwoorden te geven, maar ruimte voor collectieve reflectie te creëren waaruit nieuwe werkpistes kunnen voortkomen.

- Dynamiek en verloop

De dag bestond uit drie op elkaar aansluitende onderdelen:

1. Een ochtend vol uitwisselingen en debatten, geopend door de algemeen directeur van het Departement voor Sociale Actie. De resultaten van het onderzoek onder jongeren werden gepresenteerd, gevolgd door een rondetafelgesprek met sprekers uit de academische wereld en het verenigingsleven, die actief zijn in de strijd tegen studentenarmoede, het niet-opnemen van rechten en de begeleiding van jongeren. Dit eerste deel bood de gelegenheid om theoretische inzichten en praktijkervaringen met elkaar te vergelijken.

2. Vervolgens konden in participatieve workshops, georganiseerd in kleine groepen, verschillende belangrijke thema's verder worden uitgediept:

- het opstellen van het geïndividualiseerde project voor maatschappelijke integratie en de evaluatie van ambities, vaardigheden en behoeften van jongeren;
- het verwoorden van behoeften door jongeren en het juiste evenwicht tussen begeleiding en zelfstandigheid;
- de kwestie van het evenwicht tussen rechten en plichten in de relatie tussen jongeren, het OCMW en zijn partners.

Workshop nr. 1: *Het OCMW is verplicht om de aanvrager binnen drie maanden na de toekenning een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie voor te stellen: "Het project is gebaseerd op de ambities, vaardigheden, kwalificaties en behoeften van de betrokken persoon en de mogelijkheden van het centrum*."

Hoe beoordelen maatschappelijk werkers deze aspecten (ambities, vaardigheden, kwalificaties, behoeften en mogelijkheden)?

Workshop nr. 2: Wat vertellen jongeren aan de maatschappelijk werkers die ze ontmoeten? Slagen ze erin hun behoeften en moeilijkheden te uiten? Willen ze meer intensieve begeleiding of willen ze juist zoveel mogelijk zelfstandigheid bij het nastreven van hun project?

Workshop nr. 3

Het evenwicht tussen rechten en plichten komt regelmatig aan de orde in debatten over maatschappelijk werk.

Wat vinden jongeren van de verplichtingen die ze ten opzichte van het OCMW hebben? Wat vinden maatschappelijk werkers daarvan?

Workshop nr. 4

Wat vinden jongeren van de verplichtingen die ze hebben ten opzichte van het OCMW? Wat vinden de partners ervan?

Deze workshops hebben een participatieve dynamiek bevorderd door de verschillende actoren aan het woord te laten in een logica van co-constructie.

3. Een afsluitende plenaire sessie, gewijd aan het delen van de reflecties en aan het in kaart brengen van eerste actiepunten. De dag werd afgesloten met een juridische toelichting over de analyse van de rechtspraak op het gebied van sociale steun aan studenten, wat een structurerende aanvulling vormde op de discussies.

Deze eerste studiedag bracht een veertigtal jongeren samen die door onze Antenne 18-25 worden begeleid. De dag legde de basis voor grondig werk rond de begeleiding van jongeren, op basis van een participatieve en multidisciplinaire aanpak.

De rijke uitwisselingen bevestigden de relevantie om de reflectie voort te zetten en nieuwe projecten op te starten om een meer aangepaste en emancipatorische band tussen jongeren en het OCMW te versterken.

12. Conclusie

Ter afsluiting van dit verslag kan worden gesteld dat de algemene doelstelling van de Antenne 18-25, namelijk het samenbrengen van zoveel mogelijk diensten voor jongeren van 18 tot 25 jaar op één plek en het nauw samenwerken met alle diensten die zich op deze doelgroep richten, een strategische aanpak vormt die hun sociale en professionele inclusie tracht te bevorderen.
Door de begeleiding te centraliseren, worden de administratieve procedures vereenvoudigd, wordt de coördinatie tussen de verschillende actoren versterkt en wordt een meer holistische begeleiding van jongeren mogelijk gemaakt.
Deze aanpak, die we ook vandaag nog verder ontwikkelen, vergemakkelijkt de toegang tot de middelen van ons OCMW en bevordert een begeleiding op maat, afgestemd op ieders behoeften en plannen.

Onze algemene vooruitzichten voor 2026 passen nog steeds in het streven om de zelfredzaamheid van jongeren te versterken, hun sociale en professionele integratie te versnellen en de doeltreffendheid van de diensten die het OCMW aan deze doelgroep aanbiedt.

In die zin is het noodzakelijk:

- Ons werk voort te zetten om de samenwerking tussen de verschillende actoren rond de jongere te intensiveren.
- Regelmatig overleg/bijeenkomsten te houden over de jongere om te voorkomen dat het traject wordt onderbroken.
- Digitale hulpmiddelen te ontwikkelen om onze aanpak van administratieve vereenvoudiging voort te zetten, zoals een beveiligd online platform dat het mogelijk maakt om afspraken, documenten en communicatie met de rechthebbenden centraal te beheren.

Pool Geestelijke Gezondheid

A. Context:

In 2023 heeft de FOD-MI de OCMW's een subsidie toegekend om het welzijn van jongeren te bevorderen.

Het doel van deze subsidie was om activiteiten te ontwikkelen die de sociale inclusie van jongeren verbeteren, hen ruimte bieden om deel te nemen en de toegang tot psychologische of educatieve diensten buiten het school- of gezinsverband bevorderen.

In dit kader heeft ons OCMW ervoor gekozen om een dienst voor geestelijke gezondheidszorg te integreren in Antenne 18-25, om zo het dienstenaanbod te verrijken en de sociale begeleiding te versterken. Concreet heeft dit geleid tot de organisatie van diverse activiteiten, zoals culturele workshops, psychoculturele bemiddeling, preventieprojecten en collectieve en artistieke activiteiten.

Einde van de subsidie:

In het kader van de rationalisering van de overheidsuitgaven hebben de federale en regionale beleidsmakers besloten de budgettaire prioriteiten te herzien. Zo heeft de FOD Maatschappelijke Integratie ons in het laatste kwartaal van 2024 laten weten dat zij haar financiering wil heroriënteren op de kernopdrachten van de OCMW's en heeft zij vanaf januari 2025 de eenmalige thematische subsidies, zoals "Welzijn van jongeren", geschrapt.

In de praktijk hebben we de begeleidingsregeling voor geestelijke gezondheid tussen januari en oktober 2025 geleidelijk afgebouwd.

B. Taken:

De taken van de dienst zijn opgebouwd rond 2 grote pijlers:

- Psychologische ondersteuning integreren in de praktijk van het maatschappelijk werk met jongeren van 18 tot 25 jaar, met behulp van psychologische diagnose- en ondersteuningsinstrumenten en –methoden om de bestaande sociale begeleiding van jongeren te versterken en tegelijkertijd hun situatie positief te beïnvloeden.

Een niet-professional op het gebied van geestelijke gezondheid kan dan ook een waardevolle rol spelen door kwalitatief hoogwaardige ondersteuning te bieden aan iemand in moeilijkheden. De samenwerking met interne psychologen legt de nadruk op het feit dat een niet-professional in de geestelijke gezondheidszorg een essentiële rol kan spelen door een luisterend oor en steun te bieden, en indien nodig door te verwijzen naar een specialist.

Ook iemand die geen psycholoog is, kan aan de hand van bepaalde ongebruikelijke gedragingen, uitingen of houdingen signalen van psychische problemen bij iemand herkennen. Deze alledaagse signalen kunnen erop wijzen dat er behoefte is aan gespecialiseerde hulp.

- Het zelfvertrouwen herstellen bij de meest kwetsbare jongeren door hen nieuwe hulpmiddelen en alternatieven aan te reiken in andere vormen dan studie, opleiding of werk, om zo hun persoonlijke toekomstplan op te bouwen.

C. Statistieken en evaluaties

Om een kwantitatieve evaluatie uit te voeren, werken we met een intern rapportagebestand.
De kwalitatieve evaluatie werd door elke psycholoog uitgevoerd via interdisciplinaire vergaderingen en via gesprekken en vragen over de verschillende dossiers.

1. De eerstelijnspsycholoog (ELP)

In mei 2023 werd een klinisch psycholoog aangeworven om individuele psychotherapeutische begeleiding te kunnen bieden. Hierdoor konden jongeren met psychische problemen worden opgevangen om de blokkades in verband met hun project te overwinnen en/of de jongere weer in een psychologisch zorgtraject te begeleiden.

Zij is door het RIZIV erkend als ELP, zodat het werk dat binnen dit kader valt, door het RIZIV wordt gefinancierd.

1.1 De nieuwe aanvragen in 2025

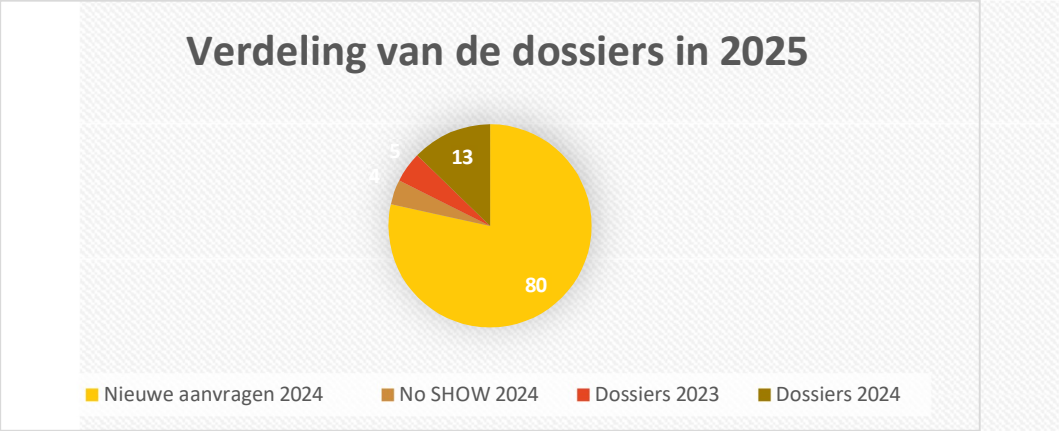
In 2025 werden 84 nieuwe aanvragen geregistreerd. Dit betekent een daling van ongeveer 35% ten opzichte van 2024 (136 nieuwe aanvragen). Deze daling is te verklaren door twee factoren:

- De samenwerking met de eerstelijnspsycholoog is in oktober 2025 beëindigd en is gezien de begrotingssituatie niet vervangen. (Werkbezetting van 8/12den).
- Zoals we hieronder zullen zien, is de duur van de begeleiding verlengd ten opzichte van 2024, wat leidt tot minder behandeling van individuele dossiers, maar langere follow-ups.

Gemiddelde leeftijd	24
Aantal mannen	21
Aantal vrouwen	63
Totaal aantal nieuwe aanvragen	84

80 jongeren hebben daadwerkelijk ten minste één eerste afspraak.
4 zijn ondanks herhaalde verzoeken nooit op hun eerste afspraak verschenen.
5 dossiers zijn een voortzetting van een aanvraag uit 2023.
13 dossiers zijn een voortzetting van een aanvraag uit 2024.

In totaal zijn er dus 102 dossiers behandeld door de eerstelijnspsycholoog in 2025.
In 2025 zijn er 98 actieve dossiers.

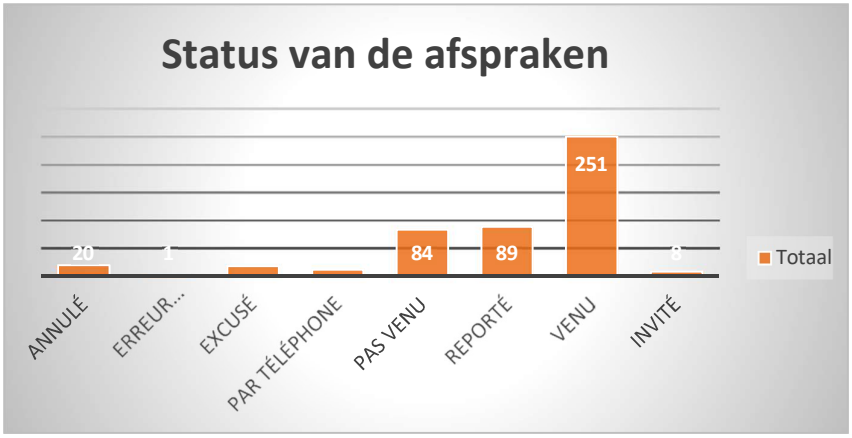

- Belangrijkste problemen die aanleiding geven tot een verzoek om begeleiding (lopende dossiers):

Posttraumatische stress en angst blijven de meest voorkomende problemen (80% van de dossiers) en de reden voor de aanvraag bij onze jongeren van 18 tot 25 jaar.

Onder de gebeurtenissen in het leven die kunnen leiden tot psychologische kwetsbaarheid en het afhaken van de jongere bij zijn of haar project, hebben we het volgende aangetroffen:

- Mishandeling en pesterijen
- Seksueel misbruik
- Rouw
- Trauma
- Een laag zelfbeeld
- Afwijzing door leeftijdsgenoten
- Sociaal isolement
- Geweld binnen het gezin
- Communicatiestoornissen
- Leerstoornissen
- Aandachtstekort
- Angst
- Depressie
- Sociale fobie
- Verslavingen
- Identiteitscrises en transidentiteit

- Aantal en status van afspraken die in 2025 zijn gemaakt:

Afspraak 2025	
Totaal afspraken:	483
Gem. afspraken/week :	10,98

Het gemiddelde aanwezigheidspercentage is gestegen tot 72,87% (tegenover 63,15% in 2024), terwijl het gemiddelde verzuim licht is gedaald tot 26,91%. De opkomst, die voornamelijk uit studenten bestaat, blijft echter gevoelig voor blokperiodes, waarin het aantal 'no-shows' het hoogst is.

Onze intensievere communicatie met jongeren, via sms'jes en herinneringsgesprekken, lijkt hun bereidheid tot psychologische begeleiding te hebben bevorderd.

In 2025 betreft 11,9 % van de dossiers eenmalige afspraken ("One Shot"),
70,23 % eerstelijnsbegeleiding (2 tot 8 sessies) en 13,1 % functionele evaluaties voor gespecialiseerde zorg (9 tot 20 sessies). Slechts 4,76 % van de jongeren raadpleegt een zorgverlener zonder zich te verbinden tot een begeleidingstraject, wat drie keer minder is dan in 2024.

Deze analyse wijst op een verlenging van de behandelingsduur ten opzichte van 2024, toen 'One Shot'-afspraken de overhand hadden.

Deze situatie is te verklaren door:

- Meer zichtbaarheid voor het centrum voor geestelijke gezondheidszorg,
- Duidelijkere communicatie over de doelstellingen,
- Een nauwkeurigere begeleiding van eerstelijnswerkers.

1.2 De herkomst van de aanvragen

De meeste jongeren zeggen dat ze de psychologische ondersteuning hebben ontdekt via posters, brochures, maatschappelijk werkers of mond-tot-mondreclame, en maken direct een afspraak. Hoewel sommigen de door de maatschappelijk werker aangeboden ondersteuning aanvankelijk weigeren, blijft de samenwerking met hen de belangrijkste bron van doorverwijzing, waarbij 90,6 % van de dossiers afkomstig is van Antenne 18-25:

- 71,4 % via studiebegeleiders en maatschappelijk werkers,
- 19,2 % betreft open sollicitaties.

Gericht op:	% van het aantal doorverwijzingen totaal
Moorsleede	2,4%
Artois	3,6%
18-25	71,4%
Spontane sollicitaties	19,2%
DOT	1,2%
NOH	1,2%
Sint-Rochus	1,2%
Totaal	100,00%

De overige doorverwijzingen zijn afkomstig van de andere sociale antennes van het OCMW van de Stad Brussel.
Het lagere percentage doorverwijzingen kan door twee factoren worden verklaard:

- Het feit dat een groot aantal dossiers van jongeren van de sociale antennes al

wordt behandeld in het kader van hun studietraject bij de antenne 18-25 en het dossier dus wordt doorverwezen door de studiebegeleider,

- Het feit dat de sociale antennes diensten zijn die los staan van Antenne 18-25.

Herkomst van de jongeren op basis van hun wijk:

We merken op dat de jongeren die onze psycholoog bezoeken, gelijkmatig afkomstig zijn uit alle wijken van het grondgebied van de Stad Brussel.
Alleen Sint-Rochus en Stefania onderscheiden zich van de andere wijken.
Dit kan worden verklaard door een grotere concentratie van jongeren van 18-25 jaar in een situatie van gezinsbreuk in deze wijken.

Het feit dat studenten van buiten Brussel het sterkst vertegenwoordigd zijn in dit rapport, komt waarschijnlijk doordat de eerstelijnsmaatschappelijk werkers, die van oudsher verbonden zijn aan de Sociale Dienst en de Dienst Geestelijke Gezondheid , in de Antenne 18-25, het meest gevoelig zijn voor geestelijke gezondheid.

Wijk / Zone van bevoegdheid	%
Anneessens	8,3%
Artois	4,8%
Begijnhof	6,0%
Bollen	7,1%
Haren	2,4%
Marollen	8,3%
Spiegel	4,8%
Moorslede	4,8%
NOH	4,8%
Noor-doost	1,2%
Sint-Rochus	10,7%
Buiten Brussel	16,7%
Stefania	14,3%
Outreach / Mix	6,0%
Totaal	100,00%

2. Psycho-culturele bemiddeling

Psychoculturele bemiddeling is een aanpak die begin 2024 werd opgestart, eerst door de Cel Studenten, en vanaf maart 2024 op grotere schaal binnen de Antenne 18-25. Het doel van psychoculturele bemiddeling was om geestelijke gezondheid op een onconventionele manier aan te pakken, door kunst en cultuur in te zetten om emancipatie en geestelijk welzijn.

2.1 Individuele benadering

2.1.1 Werkfilosofie

Tussen januari en eind mei 2025 zijn 52 verschillende jongeren ontvangen voor een individueel gesprek. Deze jongeren werden voornamelijk doorverwezen door hun maatschappelijk werker of hun studiebegeleider. Sommigen werden doorverwezen door de psycholoog van de dienst.

Verschillende verzoeken kunnen leiden tot een eerste individueel gesprek in het kader van psychoculturele bemiddeling:
Deze gesprekken beantwoorden aan twee soorten verzoeken:

- Geestelijke gezondheid: 28 jongeren hebben een verzoek ingediend in verband met angst, depressie of gezinsproblemen, wat resulteerde in 136 afspraken bij de psycholoog gedurende 17 weken.

- Cultuur: 24 jongeren hebben een beroep gedaan op culturele begeleiding (tickets Artikel 27, activiteiten, OCMW-projecten), waardoor een ruimte ontstond die was afgestemd op hun interesses en die soms leidde tot een verzoek om psychologische begeleiding.

Gebruikers (individuele afspraken) (januari tot mei 2025)	
Totaal	52
Verzoeken om psychologische begeleiding	28
Aanvragen 'cultuur'	24

Van januari tot eind mei 2025 werden 164 individuele afspraken gemaakt, wat neerkomt op gemiddeld 9,5 afspraken per week. Deze cijfers houden dus geen rekening met de groepsactiviteiten die parallel aan het wekelijkse werk plaatsvonden.

Individuele afspraken (januari tot mei 2025)	
Totaal aantal afspraken	164
Gem. afspraken/week	9,5

Van deze 164 geplande afspraken zijn er 85 daadwerkelijk nagekomen, wat neerkomt op een aanwezigheidspercentage van 52%.

Status van de afspraken (januari tot mei 2025)	
Gekomen (85)	52%
Afgezegd (24)	15%
Verontschuldigd (8)	5%
Uitgesteld (20)	12%
Niet verschenen (27)	16%

Na deze eerste aanvraag voor ‘psychologische’ of ‘culturele’ hulp kunnen rechthebbenden

vervolgens gebruikmaken van diverse diensten op het gebied van psycho-culturele bemiddeling. Een jongere die in eerste instantie een aanvraag indient in verband met geestelijke gezondheid, kan vervolgens deelnemen aan groepsuitstapjes, artistieke workshops of gebruikmaken van de bepalingen van artikel 27. Een jongere die bij zijn eerste aanvraag in verband met cultuur wordt ontvangen, kan aangeven dat hij of zij opnieuw wil worden gezien voor een aanvraag van psycho-affectieve aard.

Cultuur is dus een potentiële toegangspoort tot geestelijke gezondheidszorg, met name voor een doelgroep die niet spontaan een psycholoog zou raadplegen of die weigert door hun maatschappelijk werker te worden doorverwezen naar de psycholoog van de dienst. Hoewel de taken duidelijk worden uitgelegd aan de rechthebbenden, lijkt de benaming 'psychocultureel bemiddelaar' sommige jongeren in moeilijkheden minder af te schrikken.

Twee instrumenten zijn nuttig bij de uitvoering van ons werk: de Artikel 27-formulieren en een vragenlijst die de verwachtingen en culturele behoeften van de jongeren die we ontmoeten in kaart brengt.

i. Het Artikel 27-ticket als werktool

Een van de tools van de psychoculturele bemiddeling is de regeling van artikel 27. Deze regeling geeft elke gebruiker recht op twee tickets van artikel 27 per maand, die hem toegang geven tot talrijke culturele instellingen in Wallonië en Brussel, voor de prijs van 1,25 €.

Tussen februari en december 2024 zijn er 631 bekeuringen uitgeschreven aan 191 verschillende gebruikers binnen de Antenne 18-25, wat neerkomt op een gemiddelde van 57 uitgedeelde tickets per maand.

In 2025 werden 754 tickets uitgedeeld aan 270 verschillende gebruikers binnen de Antenne 18-25, wat neerkomt op een gemiddelde van 63 tickets per maand. Van deze 270 rechthebbenden is 75% vrouw.

Artikel 27 (2025)	
Uitgedeelde tickets	754
Aantal begunstigden	270
Gemiddelde leeftijd	21,6 jaar
Percentage vrouwen	75%
Percentage mannen	25%

Er dient te worden opgemerkt dat de regeling van artikel 27 vaak onbekend is bij onze bevolking. Een gesprek is daarom nuttig om uit te leggen hoe deze regeling werkt (waar ze kunnen worden gebruikt, hoe ze kunnen worden gereserveerd, andere kortingen, culturele agenda, enz.).

We hebben twee medewerkers getraind in het gebruik van de regeling en hebben gerichte communicatie opgezet om een efficiënte distributie te garanderen. De verspreiding van de regeling is dan ook bijzonder succesvol geweest, gezien het aantal tickets dat gedurende het jaar is uitgedeeld.

ii. Vragenlijst over culturele verwachtingen en behoeften

We hebben een vragenlijst opgesteld voor de rechthebbenden om inzicht te krijgen in de verwachtingen, behoeften en belemmeringen van de jongeren, zodat we passende activiteiten kunnen aanbieden en de follow-up kunnen plannen.

Deze resultaten zijn enerzijds gebruikt om activiteiten aan te bieden die aan hun verwachtingen voldoen en anderzijds om opnieuw contact met hen op te nemen op basis van de opgezette projecten.

2.2 Collectieve aanpak

2.2.1 Werkfilosofie en statistieken

De collectieve pijler werd in 2024 opgezet en heeft veel jongeren de kans gegeven om deel te nemen aan culturele uitstapjes en artistieke workshops. Deze pijler kon worden ontwikkeld dankzij onze culturele partners, waarvan sommige gesubsidieerd worden door het programma Participatie en Sociale Activering.

De collectieve projecten zijn opgebouwd op basis van de ervaringen van het voorgaande jaar, maar ook op basis van de antwoorden op de vragenlijst die tijdens de individuele gesprekken is afgenomen. Op die manier leggen we de nadruk op de belangrijkste interesses van de jongeren, terwijl we tegelijkertijd proberen een aspect met betrekking tot welzijn of geestelijke gezondheid te integreren. De artistieke projecten zijn dus doordacht, op diverse vlakken:

- De interesses van jongeren, met name op basis van de antwoorden op de vragenlijst *('Welke activiteiten vinden ze leuk?')*: fotografie, theater, muziek, enz.
- De persoonlijke en financiële middelen, besproken met onze culturele partners (*„Hoe kunnen we dit opzetten?")*: kunstenaar die de workshop begeleidt, materiaal, ruimte, enz.
- De behoeften op het gebied van geestelijke gezondheid (*"Aan welke behoefte beantwoordt de interventie?")*: vragen over identiteit, sociaal isolement, zelfvertrouwen, enz.

Voor jongeren zijn er verschillende niveaus van "betrokkenheid" mogelijk:

- Groepsuitstapjes als toeschouwer,
- Deelname aan artistieke workshops die samen met de partners zijn bedacht,
- Deelname aan een cultureel comité waar artistieke projecten worden bedacht en uitgevoerd door en voor jongeren.

Tussen januari en mei 2025 hebben 41 verschillende jongeren deelgenomen aan de groepsactiviteiten. Een persoon die deelneemt aan een meerdaagse workshop wordt meerdere

keren geregistreerd, wat leidt tot 103 geregistreerde 'groepsbijeenkomsten' in deze periode. We hebben het aanwezigheidspercentage niet vermeld, aangezien dit moeilijk te beoordelen is (sommige jongeren die tijdens het project zijn gestopt, zijn niet geregistreerd, wat de statistiek vertekent).

Groepsbijeenkomsten (januari tot mei 2025)	
Totaal aantal registraties	103
Aantal begunstigden	41

2.2.2 Beschrijving van de activiteiten

- Jeugdcultuurcomité

Deelnemers: Sinds de start van het project hebben zo'n twintig verschillende jongeren eraan deelgenomen.

Het cultuurcomité is een platform dat tot doel heeft jongeren samen te brengen die samen een artistiek project willen opzetten en willen deelnemen aan culturele uitstapjes. Het comité is gebaseerd op een collectieve, participatieve en democratische aanpak. De deelnemers staan centraal: zij bepalen zelf welke projecten er worden uitgevoerd, hoe vaak er bijeenkomsten plaatsvinden en welke culturele uitstapjes ze samen willen maken. Het belangrijkste doel is om geïsoleerde jongeren samen te brengen, om hen de kans te geven een project op te zetten en zich daarin te investeren, waardoor ze een nieuwe kijk op de wereld krijgen en tegelijkertijd de kracht krijgen om hun eigen problemen aan te pakken.

Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met de vzw Article 27 en Gsara.

Tijdens deze vergadering besloten de jongeren om een korte film te maken. Er werden workshops over schrijven, filmen en monteren georganiseerd en in 2025 werd een eerste minikorte film gerealiseerd met de titel "Le toc de Serge".

- Project "Carte Blanche"

Deelnemers: 3

Carte Blanche is een co-creatieproject dat is opgezet door het Cultureel Centrum Bruegel. Het doel is om de programmering rechtstreeks samen met de buurtbewoners te bedenken, om zo samen een cultureel centrum op te bouwen dat bij hen past, waar ze zich gehoord, begrepen en vertegenwoordigd voelen.

“Samen ontdekken we de rijkdom van de Brusselse cultuurscene, proberen we verschillende artistieke en culturele activiteiten uit en analyseren we samen met cultuurprofessionals de programmeringspraktijken om deze verder te ontwikkelen. Het doel? Gezamenlijk een Carte Blanche programmeren, bedacht door en voor jongeren, die het culturele seizoen 2024-2025 van het cultureel centrum Bruegel zal afsluiten. Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking

met het Institut Dominique Pire en het OCMW van de Stad Brussel, en wordt ondersteund door de Franstalige Gemeenschapscommissie."

Drie jongeren van de Antenne 18-25 hebben een jaar lang deelgenomen aan culturele uitstapjes, masterclasses, opleidingen en artistieke workshops om hun project te creëren. In samenwerking met het Institut Dominique Pire hebben ze een festival rond multiculturaliteit opgezet en zorgden ze voor de programmering van de artiesten voor de openings- en slotconcerten. Deze ervaring heeft geleid tot het verwerven van nieuwe vaardigheden en vormde een duidelijke springplank naar hun sociale en professionele integratie.

- Uitstapje naar het Théâtre des Tanneurs: "Laten we contacten leggen buiten de

muren van het OCMW!"

Deelnemers: 10 maatschappelijk werkers en 8 jongeren

Het toeschouwerscomité is een initiatief van het Théâtre des Tanneurs. De leden van het comité komen doorgaans op vrijdagavond, anderhalf uur voor aanvang van de voorstelling, samen voor een gezellig samenzijn. Ze eten samen, ontmoeten de artiesten van de voorstelling en wonen vervolgens de voorstelling bij, en dat alles tegen een gereduceerd tarief.

Het doel was om een speciaal "OCMW"-toeschouwerscomité op te richten, waaraan maatschappelijk werkers en jongeren van Antenne 18-25 deelnemen, om zo een band te smeden. Samen zijn we dus naar de voorstelling "Dimanche" geweest en hebben we na afloop deelgenomen aan een vieruurtje.

- Festival "en Ville!" in de Cinéma Palace

Deelnemers: 4

Het filmfestival „en Ville!" biedt een overzicht van de Belgische en internationale realistische cinema van het afgelopen jaar.

We zijn naar de vertoning van "Make it look real" geweest in aanwezigheid van de regisseur. Dit uitje werd georganiseerd met de deelnemers van het Cultureel Comité.

- Project "Hoe vertellen we ons verhaal in 2025?" in het Théâtre des

Tanneurs

Deelnemers: 4

"Hoe verweven persoonlijke verhalen zich met de grote Geschiedenis? Dit werk stelt vragen bij het geheugen, trauma's, het vergeten, en bij de uitdagingen die verband houden met het al dan niet doorgeven en het zich opnieuw toe-eigenen van verhalen door degenen die ze hebben meegemaakt.

Een groep jongeren tussen 18 en 25 jaar werd uitgenodigd om over deze thema's na te denken tijdens een twintig uur aan bijeenkomsten en experimenten, verspreid over drie maanden. Samen hebben ze een verhaal opgebouwd door middel van lichaamswerk, schrijven en stemgebruik. Uiteindelijk ontstond er een vorm, gedreven door de inhoud en bedacht door de groep.

Vier jongeren hebben meegewerkt aan de creatie van deze voorstelling en hebben twee voorstellingen verzorgd in het Théâtre des Tanneurs, in april en mei 2025.

- Comedy Club-uitje in het Cultureel Centrum Bruegel

Deelnemers: 4

"In 2023 lanceerden we een nieuw samenwerkingsverband in het Cultureel Centrum Bruegel: de Atout Comedy Night-avonden, georganiseerd door het collectief Atout Comedy Club, dat tot doel heeft de inclusiever te maken. Openbare optredens, besloten bijeenkomsten, rondetafelgesprekken en schrijfworkshops: het collectief wil veilige en gastvrije ruimtes bieden waar vrouwen en queer-personen op een ongedwongen manier op ontdekkingstocht kunnen gaan.

Uiteindelijk doel: laten zien dat vrouwen en queer-mensen die mensen aan het lachen brengen talrijk zijn en meer verdienen dan alleen maar de 'charme'- of 'diversiteits'-troef van de avond te zijn.

Hoewel dit collectief zijn programma in verschillende vormen aanbiedt, verwelkomen we in Le Bruegel hun 'Atout Comedy Night'-avonden, een unieke comedyvoorstelling met een activistisch en inclusief karakter. Zes opkomende vrouwelijke en queer artiesten volgen elkaar op het podium op, onder leiding van een getalenteerde MC. Elke voorstelling was een groot succes, waardoor we een nieuw publiek naar het cultureel centrum hebben kunnen halen."

Dit uitje werd georganiseerd samen met de deelnemers van het Cultuurcomité.

- Oriëntatieworkshops (laatste jaar van de middelbare school) met de studieadviseur van de Antenne 18-25

Mede-begeleiding van de oriëntatieworkshops voor leerlingen in het laatste jaar van de middelbare school samen met de studieadviseur van de Antenne 18-25. Het doel van deze co-animatie was om de aangeboden inhoud vanuit een „psychologisch/neuropsychologisch" perspectief te belichten en de taken van psychoculturele bemiddeling toe te lichten.

D. Conclusies en vooruitzichten

Het jaar 2025 werd gekenmerkt door een vertraging van de Pool geestelijke gezondheidszorg, die zich niettemin staande hield in een context van algemene onzekerheid:

- Het ontbreken van een regionale regering;
- Het besluit van de minister belast met het beleid voor grote steden om de federale subsidie "psychologisch welzijn van jongeren" niet voort te zetten.
- De complexe begrotingssituatie, waardoor het niet mogelijk was om de twee psychologen te vervangen (*één was preventief geschorst en de samenwerking met de tweede werd beëindigd*).

Gezien de ondervonden moeilijkheden en de absolute noodzaak voor onze instelling om mee te werken aan de collectieve begrotingsinspanning, om zich te concentreren op de

kernactiviteiten van haar basisopdracht en om de hervorming van de werkloosheidsuitkeringen onder de best mogelijke omstandigheden het hoofd te bieden, zal de Pool geestelijke gezondheidszorg haar activiteiten in 2026 niet voortzetten.

In december 2025 is echter een facultatieve subsidie aangevraagd en is er een algemene evaluatie uitgevoerd om ook in 2026 te kunnen blijven voorzien in de behoeften op het gebied van geestelijke gezondheid:

- Wat de eerstelijnswerkers betreft, zal het Departement Sociale Actie opleidingen in geestelijke gezondheidszorg opnemen in het opleidingsprogramma dat het aan zijn medewerkers aanbiedt. Dit aanbod zal in samenwerking met PsyBru plaatsvinden en is volledig gratis.
- In 2026 worden 11 supervisiesessies door een psychologe, die al werkzaam is bij het Departement Sociale Actie, gepland voor maatschappelijk werkers die in contact staan met jongeren van 18 tot 25 jaar.
- Er zal regelmatig informatie worden verspreid over het aanbod aan diensten op het gebied van geestelijke gezondheidszorg in de regio Brussel, zodat eerstelijnswerkers hun cliënten die hulp nodig hebben op het gebied van geestelijke gezondheid, kunnen doorverwijzen naar de meest geschikte dienst.
- De herintroductie van een interne training over „bewustwording rond geestelijke gezondheid“.
- De verspreiding, na een update, van de 'toolkit voor geestelijke gezondheid' die door het Departement Sociale Actie voor maatschappelijk werkers was ontwikkeld.

Specifiek project: MADO NOORD

A. Inleiding

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden, ondanks het dichte netwerk van jeugdorganisaties, nog steeds veel jongeren en hun gezinnen uitgesloten van hulpverlening. Deze situatie is vaak te wijten aan een gedecentraliseerd dienstenaanbod en te sterk gescheiden disciplines, wat het voor gezinnen in moeilijkheden bijzonder moeilijk maakt om de juiste begeleidingsdiensten te vinden.

Bovendien kampt de sector met een gebrek aan continuïteit in de zorgverlening en met overbelasting van de bestaande netwerken. Deze vaststelling is des te zorgwekkender omdat de geestelijke gezondheid van 13- tot 25-jarigen een belangrijk aandachtspunt is geworden; recente studies tonen aan dat 25 tot 50 % van hen lijdt aan angst- en depressieve stoornissen, die vaak verergerd worden door huisvestingsproblemen.

Naast deze structurele obstakels ontbreekt het de aanpak soms aan een holistische benadering: het gezin mag niet langer worden beschouwd als louter de context waarin de rechthebbende zich bevindt, maar als een onderling afhankelijk systeem waarvan de dynamiek rechtstreeks van invloed is op de individuele situatie van de jongere.
Gezien deze uitdagingen en de noodzaak om de banden tussen de diensten en de werkelijke behoeften van het publiek te versterken, hebben de beleidsmakers de oprichting van Mado Noord gesteund.

Deze organisatie, die wordt gedragen door het OCMW van de Stad Brussel en wordt ondersteund door de sector jeugdhulpverlening en de Federatie Wallonië-Brussel, ontwikkelt sinds 2019 een multidisciplinaire aanpak om de veelzijdige problemen van adolescenten aan te pakken, met name door de verschillende diensten voor jongeren met elkaar te verbinden. La Mado is een plek voor opvang, informatie, begeleiding en doorverwijzing voor jongeren van 11 tot 22 jaar, hun familie en professionals die met deze doelgroep werken.

De aangeboden acties kunnen individueel of collectief zijn en kunnen betrekking hebben op alle problemen of thema's die verband houden met de adolescentie: gezinsrelaties, school, psychisch onbehagen, werk, opleiding, juridische en administratieve kwesties, huisvesting, affectief en seksueel leven, pesten, verslavingsproblematiek, enz.

In samenwerking met professionals in het veld ontwikkelt Mado Noord projecten en profileert zich als een plek voor reflectie en uitwisseling van werkwijzen. Om de toegang voor jongeren en gezinnen te vergemakkelijken, is de dienst gratis en anoniem.

Jongeren die binnen het werkgebied van MADO Noord wonen, kunnen hier terecht, ongeacht de problemen waarmee ze kampen. Er zijn geen toelatingscriteria, behalve de leeftijdsgrens. We verwelkomen de jongere zonder discriminatie in een vertrouwensvolle sfeer, waarbij we zijn of haar identiteit respecteren en gratis en anonieme hulp aanbieden. De Maisons de l'Adolescent werken zonder mandaat, dat wil zeggen dat interventies en alle andere acties ten aanzien van jongeren alleen plaatsvinden met diens toestemming.

Bij de uitoefening van hun taken ten behoeve van jongeren en hun gezinnen zijn de medewerkers van Mado en hun externe partners gebonden aan het beroepsgeheim en de gedragscode voor jeugdhulpverlening, evenals aan de specifieke gedragscodes die gelden voor bepaalde functies (maatschappelijk werker, psycholoog, bemiddelaar, enz.).

Ons team bestaat uit professionals uit verschillende disciplines, die allemaal deskundig zijn op het gebied van adolescentie. Deze multidisciplinaire aanpak maakt een grondigere analyse van problemen rond de adolescentie mogelijk en zorgt voor een holistische begeleiding van de jongere. Om echter een nog relevantere begeleiding te kunnen bieden, doen we een beroep op gespecialiseerde partners, zodat we de jongere de oplossing kunnen bieden die het beste bij zijn of haar situatie past. De multidisciplinaire aanpak en de complementariteit van de hulpverleners zorgen zo voor een alomvattende begeleiding van de jongere. Het doel is altijd een snelle, samenhangende en passende doorverwijzing.

B. Het team

In de loop van 2025 hebben er belangrijke veranderingen plaatsgevonden binnen het team. Momenteel is het team in 2026 gestabiliseerd en bestaat het uit:

1. Een coördinatrice
2. Een projectmedewerker voor collectieve projecten
3. Een psychosociale hulpverlener met een opleiding als opvoeder
4. Een jeugdbegeleidster gespecialiseerd in de zelfredzaamheid van jongeren en sociale rechten
5. Een administratief medewerker
6. Een onthaalmedewerker(ster) met een inschakelingsbaan

C. Werkwijze

La Mado kan op twee manieren een gecentraliseerde, interdisciplinaire en alomvattende oplossing bieden voor de problemen:

1. <u>Door de partners rond de jongere samen te brengen in de eigen kantoren:</u>

Mado Noord organiseert juridische spreekuren die worden verzorgd door het Bureau voor Juridische Bijstand, twee woensdagen per maand.

Drie zelfstandige eerstelijnspsychologen houden elke dag van de week spreekuren om tegemoet te komen aan de behoeften van jongeren. Eén psycholoog is elke dag van de week aanwezig, een tweede komt op vrijdag versterking bieden en een derde komt op zaterdag versterking bieden.

2. <u>Samenwerken met de verenigingen</u>

La Mado maakt deel uit van een project met als algemene filosofie om samen te werken met verenigingen in het noorden van Brussel.

Bovendien bevinden de lokalen zich in het hart van een site waar diensten zijn gevestigd die actief zijn binnen de jeugdsector.
La Mado wil dan ook gebruikmaken van deze middelen en deze geografische nabijheid om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de behoeften van jongeren en hun gezin. Een aantal van deze hulpmiddelen is in de onderstaande tabel opgesomd:

Diensten	Taken/Acties	Locatie
Mado Noord	Preventiedienst voor jeugdhulp jeugd	Emile Bockstaellaan 114 1020 Brussel
De CPMS Brussel-Stad	Een plek voor opvang, luisteren en dialoog voor jongeren en/of gezinnen die de scholen bezoeken waarin ze gevestigd zijn.	Emile Bockstaellaan 122 1020 Brussel
CPEONS Raad van de Overheden die het neutraal officieel gesubsidieerd onderwijs organiseren	Verdediging van rechten, planning, rationalisering en subsidiëring van de organiserende instanties.	Emile Bockstaellaan 122 1020 Brussel
Postbus 120 Sport- en jeugdcentrum van de Dienst Jeugd van de Stad Brussel	Organisatie van culturele, artistieke, educatieve, creatieve en sportieve activiteiten ten behoeve van jongeren in Laken	Emile Bockstaelstraat 120, 1020 Brussel
Atelier Graphoui	Kunstenaarscollectief dat zich inzet voor de productie van audiovisuele projecten	Emile Bockstaellaan 114 1020 Brussel
Coördinatiecentrum Laken	Draagt bij aan de algemene ontwikkeling van Laken en ontwikkelt synergieën tussen lokale verenigingen	Emile Bockstaellaan 160 1020 Brussel
Gezinsplanning van Laken	Interdisciplinair centrum dat tot doel heeft jongeren en ouderen te begeleiden en te informeren Organisatie van groepsactiviteiten en samenwerking met scholen	Emile Bockstaellaan 91 1020 Brussel
Laken AMO - Le Toucan	Open hulpverlening voor jongeren en gezinnen. Individuele hulp, groepsactiviteiten en	Rue du Champ de l'Église 2 1020 Brussel

	Gemeenschapsscholen. Hulp bij huiswerk en ondersteuning bij het ouderschap.	
Huiswerkscholen van het OCMW van de Stad Brussel (Zone Laken)	Plaats die schoolondersteuning of spel- en leeractiviteiten aanbiedt – La Mado kan er ook spreekuren houden met betrekking tot schoolberoepen of om welke andere reden dan ook om haar zichtbaarheid te vergroten en een nieuwe toegangspoort tot begeleiding te bieden.	Antenne Stefania, Stefaniastraat 27 1020 Brussel
Home Juliette Herman	Erkende opvang- en opvoedingsdienst voor de opvang van 41 jongeren van 0 tot 18 jaar.	Médoristraat 70 1020 Brussel
Vzw Jeugdpreventie Brussel	Jeugddienst van het OCMW van Brussel die activiteiten coördineert en organiseert in de 11 (Antennes) van Action Jeunesse van het OCMW: Ondersteuning en coördinatie van de activiteiten binnen de jeugdafdelingen van het OCMW in het kader van preventie, om elke vorm van tussenkomst door gespecialiseerde instanties, zoals bijvoorbeeld de Jeugdhulpdiensten (SAJ) of de Dienst voor Gerechtelijke Bescherming (SPJ), te vermijden Activiteiten in de Antennes: - Preventiewerk met jongeren, bevordering van zelfredzaamheid en burgerparticipatie, pedagogische en educatieve activiteiten, uitleendienst van speelgoed - Huiswerkbegeleiding (basis- en secundair onderwijs) erkend en goedgekeurd door Kind en Gezin en de COCOF	Rue Haute 298A 1000 Brussel
Capuche vzw	Heeft als missie jongeren van 16 tot 25 jaar in een kwetsbare sociale situatie te helpen. Het doel is hun toegang tot zelfstandigheid en	Raphaëlstraat 14 1070 Anderlecht

	een vaste woning. Daartoe zet de vereniging zich in voor het vinden en creëren van duurzame, gezonde en betaalbare woningen. De vereniging ontwikkelt ook innovatieve projecten om deze jongeren te ondersteunen. Deze initiatieven omvatten de coördinatie van de middelen van de verschillende partners, de begeleiding van projecten, het verstrekken van huurgaranties, voorlichting en het opstellen van pleidooien.	
Picol vzw	Hun acties zijn gebaseerd op drie pijlers: een rol binnen de Sociale Coördinatie van Laken, erkende acties op het gebied van permanente educatie en het Leopold-project voor sociale cohesie.	Emile Bockstaelstraat 114 1020 Brussel

- Algemene voorwaarden en interventiekader

Het Maison de l'Adolescent is van maandag tot en met zaterdag voor het publiek geopend volgens de volgende openingsuren:

Maandag: 9.00 tot 18.00 uur Dinsdag: 9.00 tot 18.00 uur Woensdag: 9.00 tot 18.00 uur Donderdag: 9.00 tot 18.00 uur Vrijdag: 9.00 tot 18.00 uur Twee zaterdagen per maand van 09.00 tot 13.00 uur

De openingstijden en de aanwezigheid van medewerkers zijn zo veel mogelijk afgestemd op de behoeften van jongeren en gezinnen. Behalve tijdens de wekelijkse teamvergadering worden de jongere en zijn of haar gezin altijd opgevangen door een maatschappelijk werker.

Tijdens de schoolvakanties blijft de dienst ongewijzigd bereikbaar.

Mado Noord is ook bereikbaar via telefoon, e-mail en sociale media. Er wordt momenteel gewerkt aan een website, waarop een contactformulier zal worden geplaatst.

1. Vergaderingen

Elke week komt het hele team op woensdag van 10 tot 11 uur bijeen om de stand van zaken met betrekking tot de organisatie van de dienst te bespreken en de dagelijkse maatschappelijke hulpverlening te coördineren. Deze vergaderingen hebben tot doel de begeleiding van jongeren en hun gezinnen te organiseren (individuele aanpak), groepsactiviteiten te organiseren en te netwerken. Ze bieden elk teamlid ook de kans om ervaringen uit te wisselen over de moeilijkheden die de afgelopen weken zijn opgetreden. Ten slotte worden er ook meer strategische kwesties met betrekking tot de dienstverlening besproken (website, samenwerking, enz.).

Tijdens de wekelijkse vergaderingen wordt een verslag opgemaakt door een lid van het team. Aan het begin van elke vergadering wordt het verslag van de vorige vergadering door het hele team goedgekeurd, waarna ze worden opgeslagen in een daarvoor bestemd elektronisch bestand. De verslagen kunnen te allen tijde door het hele team worden geraadpleegd. Er wordt regelmatig een verslag van de algemene activiteiten van de dienst ter informatie naar de directie van het DSA gestuurd.

Er vinden regelmatig momenten van klinische uitwisseling plaats tussen de medewerkers. Momenten van klinische intervisie/supervisie worden meer ad hoc georganiseerd, afhankelijk van de behoeften van de medewerkers.

Ten slotte worden er regelmatig kleinere bijeenkomsten georganiseerd tussen de psychosociale medewerkers en/of externe partners met het oog op interdisciplinair werk en het opzetten van projecten.

2. Onderwijsraad van de dienst

Binnen Mado Noord is een onderwijsraad opgericht. Deze bestaat uit het voltallige vaste team. De onderwijsraad van de dienst komt minstens één keer per jaar bijeen en heeft
als taak:

- Het evalueren van het educatief project;
- Toezien op de toepassing van de gedragscode;
- Onderzoeken van het opleidingsprogramma en de pedagogische begeleiding;
- Beoordelen van de middelen die worden ingezet voor de evaluatie van de participatieprocessen die door de dienst worden ingevoerd;
- Het controleren van het gebruik van de exploitatiekosten.
- Voorstellen en bespreken van het jaarverslag.

Jongeren, ouders of familieleden worden niet uitgenodigd voor de onderwijsraad. De jongeren worden echter achteraf geraadpleegd via een meer informele discussie over de efficiëntie van de behandeling van hun aanvraag, de kwaliteit van de relatie met de hulpverlener en de dienst, maar ook, indien van toepassing, over de persoonlijke bijdrage van de collectieve actie waaraan zij hebben deelgenomen. Ze worden ook uitgenodigd om al hun verwachtingen en suggesties te formuleren aan hun psychosociale hulpverlener, die dit meeneemt naar de teamvergadering.

3. Interventiekader

- Onvoorwaardelijke opvang

Elke jongere kan zich bij Mado Noord melden, ongeacht de problemen waarmee hij of zij te maken heeft. Er zijn geen toelatingscriteria voor Mado Noord, behalve de leeftijdsgrens.

Bij Mado Noord verwelkomen we de jongere zonder discriminatie in een sfeer van vertrouwen, waarbij we zijn of haar identiteit respecteren en gratis en anonieme hulp bieden.

- Samenwerking

Ons team bestaat uit een multidisciplinaire groep die deskundig is op het gebied van problemen die verband houden met de adolescentie. Om echter meer relevantie te bieden, doen we een beroep op onze gespecialiseerde partners om de jongere de meest geschikte oplossing voor zijn of haar probleem te bieden. Dankzij de multidisciplinaire aanpak en de onderlinge aanvulling van de betrokken partijen is een integrale begeleiding van de jongere mogelijk.

Het doel is altijd een snelle, samenhangende en passende begeleiding.

4. Werkwijze bij individuele begeleiding

- Inontvangstneming van de aanvraag

Bij Mado Noord kan de aanvrager spontaan langskomen of een afspraak maken. Hij of zij wordt ontvangen door een medewerker in een gezellige en warme ruimte. We besteden namelijk bijzondere aandacht aan het feit dat de ruimtes een gevoel van veiligheid en vertrouwen uitstralen naar de jongeren en hun familie. We vinden de kwaliteit van de ontvangst essentieel en de inrichting van de ruimtes is zo ontworpen dat er een gevoel van welzijn ontstaat wanneer men de drempel van de dienst overschrijdt.

La Mado vergroot haar toegankelijkheid voor het publiek via verschillende toegangskanalen (telefoon, e-mail, sociale media of ter plaatse).

Na deze eerste opvang wordt de hulpzoekende ontvangen door een maatschappelijk werker, hetzij direct indien deze beschikbaar is, hetzij tijdens een afspraak.

- Ontmoeting met een psychosociaal werker

Er zijn verschillende levensgebeurtenissen die jongeren (of hun naasten) ertoe kunnen brengen de drempel van La Mado over te gaan: gebrek aan zelfvertrouwen, relationele problemen, schooluitval, psychologische kwetsbaarheid, onbehagen, sociaal isolement, zoektocht naar zelfstandig wonen, administratieve kwesties, behoefte aan juridische informatie, verzoek om, enz.
De aanvrager wordt ontvangen door een lid van het psychosociale team, dat hem of haar met een luisterend oor en in een welwillende sfeer ontvangt. Er wordt een analyse van de aanvraag gemaakt om de problematiek te verduidelijken en mogelijkheden voor passende

begeleiding te vinden.

Er wordt gestreefd naar kortdurende begeleiding door middel van een dynamische aanpak en een snelle zoektocht naar oplossingen of doorverwijzingen, om zo snel en zo goed mogelijk op de vraag in te spelen.

Als de begeleiding een meer specifieke of langdurige aanpak vereist, verwijst Mado de jongere door naar andere bevoegde actoren binnen het netwerk.

5. Voorwaarden voor de follow-up na de begeleiding

Bij het openen van elk dossier informeren we de jongere over de follow-up die we aanbieden. Na een doorverwijzing nemen we binnen drie maanden uitsluitend contact met hem op om de continuïteit van zijn begeleiding te bevestigen. Afhankelijk van zijn situatie beslissen we samen of we het dossier afsluiten of de begeleiding bij Mado hervatten. De jongere behoudt echter de vrijheid om op elk moment bij ons terug te komen. (In 2025 zijn 58 jongeren, oftewel 11%, opnieuw in dit kader begeleid).

6. Modaliteiten van de collectieve acties

Collectieve acties voor jongeren, gezinnen en professionals kunnen verschillende vormen aannemen en een breed scala aan thema's bestrijken, afhankelijk van de behoeften. In samenwerking met andere organisaties die met jongeren werken, initieert Mado Noord acties ten behoeve van:

- Jongeren en gezinnen:

- Workshops met een therapeutisch, artistiek en/of expressief doel;
- Gespreksgroepen voor jongeren en gezinnen rond een specifiek thema;
- Ondersteuningsgroepen voor ouders;
- Informatiesessies;
- De organisatie van artistieke workshops met als doel de mondelinge en schriftelijke expressie te bevorderen, en tentoonstellingen van de resultaten van deze workshops om de zichtbaarheid van de creaties van jongeren te vergroten;
- Organisatie van buitenschoolse activiteiten (speelse en educatieve activiteiten – verblijven, speelplaatsen, enz.);
- Organisatie van collectieve sport- en culturele activiteiten;
- Organisatie van stages, onder andere in samenwerking met het Maison de la Création (dans, keramiek, enz.);

- Professionals:

- Delen van expertise
- Thematische workshops met externe sprekers
- Denkgroepen
- Conferentie

Alle thema's en vraagstukken die verband houden met de adolescentie – of het nu gaat om onderwijs, sociale aspecten, psychologie, juridische kwesties of gezondheid – kunnen hier aan bod komen: school, sociale media, persoonlijke ontwikkeling, huisvesting, familierelaties, vriendschappen, liefdes, verslavingen, pesten, seksualiteit, werk, enz.

Mado staat ook ten dienste van alle collectieve initiatieven die door de partners worden georganiseerd. Zo kan de dienst alle collectieve acties ondersteunen, of het nu gaat om symposia, conferenties, werkgroepen of collectieve activiteiten. Deze ondersteuning kan zowel logistiek als methodologisch zijn.

Voorbeelden van samenwerking:

- Jeep-workshops voor projectbepaling: in samenwerking met scholen in Noord-Brussel: Het regionale Jeep-initiatief heeft tot doel de overgang van jongeren van school naar het beroepsleven te verbeteren. JEEP begeleidt jongeren bij hun keuze van een school- en beroepsproject. In dit kader stelt Mado Noord haar polyvalente zaal ter beschikking.
- Jeep-workshop voor het zoeken naar een studentenjob: Mado heeft in samenwerking met Jeep een collectieve workshop georganiseerd over het zoeken naar een studentenjob. Deze workshop is bedoeld voor jongeren van 16 tot 22 jaar.
- Cité des métiers: Het doel van onze deelname aan de „oriëntatiemarkt" is in de eerste plaats om jongeren te informeren over het bestaan van onze dienst. Het is ook een gelegenheid om alle vragen over studiekeuze te beantwoorden en met hen te praten over de obstakels die ze tijdens hun toekomstige schoolcarrière kunnen tegenkomen (teveel afleiding, problemen met de financiering van de studie, familieconflicten, enz.).
- Place à nos droits: Dag waarop alle sociale actoren van Laken samenkomen op het Bockstaelplein om het niet-opnemen van rechten te bestrijden.
- Institut Marie Stella in Laken: in het kader van hun studieprogramma gewijd aan de ontdekking van de verschillende beroepen in de sociale sector, heeft het Institut Marie Stella aan Mado Noord voorgesteld om hun klassen van het 5e en 6e jaar van de technische opleiding sociale kwalificatie te ontvangen.
- Fresco van de geestelijke gezondheid: bestemd voor professionals en jongeren ouder dan 18 jaar. Nightline heeft als missie de geestelijke gezondheid van studenten en jongeren op individueel en collectief niveau te verbeteren. Het fresco van de geestelijke gezondheid is een pedagogisch instrument om de beeldvorming rond geestelijke gezondheid te democratiseren en te veranderen.
- Opleiding voor hulpverleners in de jeugdzorg over het thema ADHD-DYS-ASS, georganiseerd in samenwerking met PsyBru. Het gaat om opleidingsmodules voor professionals.

- Gespreksgroep voor tieners over ADHD, georganiseerd in samenwerking met Bru-Star. Het betreft een praatgroep, psycho-educatie en ondersteuning rond het thema ADHD.
  De doelgroep bestond uit jongeren van 11 tot 22 jaar bij wie een diagnose van met of zonder hyperactiviteit (ADHD)
- Oudergespreksgroep over ADHD met BruStar. Het gaat om een groep voor gesprekken, psycho-educatie en ondersteuning rond het thema ADHD. De doelgroep bestond uit ouders van jongeren van 11 tot 22 jaar bij wie de diagnose Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) was gesteld

Daarnaast ondersteunt Mado Noord de verspreiding van verschillende culturele uitingsvormen. Deze acties kunnen verschillende vormen aannemen. Werken die door jongeren binnen andere verenigingen zijn gemaakt, kunnen bijvoorbeeld worden tentoongesteld of verspreid binnen MADO zelf.

De multifunctionele ruimte van Mado Noord biedt plaats aan zowel kleine als grotere groepen. Deze ruimte is bedoeld om de verspreiding van deze expressievormen, die door jongeren zijn gecreëerd of betrekking hebben op de adolescentie, te maximaliseren.
Tentoonstelling in de Mado, georganiseerd in samenwerking met het adolescentencentrum van 12/12/2024 tot 13/03/2025. De
De kunstwerken zijn gemaakt door een adolescente die naar het Jeugdcentrum gaat.

7. Werkwijze van het netwerk

Om het netwerk op te bouwen en voortdurend te actualiseren, zorgt Mado ervoor dat er regelmatig contact wordt gelegd met de verschillende diensten in haar werkgebied. Deze ontmoetingen maken het mogelijk om:

- De missies van Mado en haar team voor te stellen;
- De verschillende projecten van Mado onder de aandacht te brengen;
- De relevante partners, hun specifieke kenmerken en hun projecten in kaart te brengen;
- De mogelijkheden voor doorverwijzing en begeleiding te versterken;
- De vertrouwensbanden en contacten met de diensten te versterken;
- Het aangaan van nieuwe partnerschappen te bevorderen;
- Gezamenlijke projecten te ontwikkelen;
- Problemen in de praktijk te identificeren om een aanbod te kunnen doen dat aansluit bij de behoeften van de populatie.

Deze ontmoetingen kunnen op drie manieren tot stand komen:

a. Spontane bezoeken aan diensten/verenigingen (bijvoorbeeld via de "Safari des Associations" georganiseerd door de Sociale Coördinatie van Laken)
b. Formele ontmoetingen/uitnodigingen, in onze kantoren of bij de partners
c. Actieve deelname aan verschillende intersectorale en interdisciplinaire vergaderingen (bijvoorbeeld evenementen van het "Bassin Noord", "Picol", enz.)

Bovendien bieden het complementaire werk rond de individuele as en de gezamenlijke collectieve projecten in samenwerking met de verenigingen tal van mogelijkheden om het netwerk uit te breiden en de banden tussen instellingen te versterken.

8. Werkwijze als referentiecentrum voor adolescenten

Mado Noord neemt deel aan een collectieve reflectie op het gebied van jeugdhulpverlening en meer specifiek adolescentie. Het doel is om het thema adolescentie centraal te stellen in de debatten en zo competenties en goede praktijken te ontwikkelen die op dit thema zijn gericht.

Mado zet fora voor uitwisseling en debat op, evenals reflectiecomités, werkgroepen voor het ontwikkelen van hulpmiddelen, enz.

Mado stelt haar partners ook deskundigen op het gebied van adolescentie ter beschikking (organisatie van symposia, conferenties, opleidingen, workshops, uitwisseling van expertise, enz.).

D. Methodologieën

De opdrachten van Mado Noord putten uit de toepassing van verschillende benaderingen uit de sociale, psychologische en onderwijskunde.

1. Systemische benadering

Adolescenten worden niet langer voorgesteld als behorend tot een gesloten wereld, ze worden niet langer beschouwd als geïsoleerde wezens. De adolescent is immers een wezen in ontwikkeling dat voortdurend in interactie staat met zijn omgeving. Vanuit dit perspectief wordt belang gehecht aan de verschillende systemen waar hij deel van uitmaakt; de jongere wordt bekeken in functie van zijn geschiedenis, zijn omgeving en zijn familie. De systemische benadering impliceert dus het begrip van situaties in hun totaliteit.

2. Multidimensionale benadering

Deze benadering benadrukt de noodzaak om elke situatie vanuit een veelzijdig en holistisch perspectief te bekijken. Ze nodigt uit om rekening te houden met de levenscontext en de omgeving van de jongere en om de verschillende factoren in kaart te brengen die de ervaringen van de jongere beïnvloeden. Ze benadrukt de wisselwerking tussen de menselijke identiteit en sociale en culturele identiteiten.

Bij de analyse van elke problematiek wordt dus rekening gehouden met:

- De 3 dimensies van de menselijke identiteit: instinct, emotie en rede
- Het levensverloop van de persoon
- De omgeving van de persoon (familiaal, sociaal, cultureel en opvoedkundig)

3. Korte therapie

De begeleiding van het publiek vertoont bepaalde overeenkomsten met kortdurende therapie, met name wat betreft het streven naar een snelle oplossing van een of meer geïdentificeerde problemen. Deze aanpak, die gericht is op 'snelle' veranderingen, is gebaseerd op het uitstippelen van trajecten en doelstellingen die in de tijd dicht bij elkaar liggen.
Vanuit een ‘oplossingsgerichte’ benadering richt zij zich dus op het topje van de ijsberg en probeert zij de zichtbare symptomen *zo snel mogelijk* te verminderen, *voordat er grondig naar*

de oorzaken wordt gezocht.

4. Interdisciplinaire methodologie

Een interdisciplinaire methodologie is een benadering van onderzoek en probleemoplossing die perspectieven, kennis, methoden en instrumenten uit verschillende disciplines integreert om complexe vraagstukken aan te pakken. Ze beoogt een meer globaal en diepgaand inzicht te verschaffen door de kennis en vaardigheden van de verschillende disciplines met elkaar in dialoog te brengen, waardoor relaties en oplossingen aan het licht komen die met een monodisciplinaire benadering ontoegankelijk zouden blijven.

Bij de globale aanpak van de situaties die worden behandeld en bij bepaalde multifactoriële problemen is interdisciplinair teamwerk noodzakelijk. Bij dit soort problemen kan dit vermogen tot analyse en synthese alleen worden gerealiseerd door de perspectieven van verschillende disciplines te bundelen. Daarom besteedt Mado Noord aandacht aan het verrijken van de visies, vaardigheden en kennis van elk teamlid.

Het gaat er hier om elke actor in het veld in staat te stellen buiten zijn eigen vakgebied te treden en dit te verrijken door middel van wederzijdse kritische en constructieve vragen in een welwillende en vertrouwensvolle sfeer binnen het team.

Deze multidisciplinaire aanpak versterkt de kwaliteit van de antwoorden op de moeilijkheden waarmee jongeren worden geconfronteerd.

Concreet worden er regelmatig momenten van intervisie en supervisie georganiseerd.

Deze interdisciplinariteit komt ook tot uiting in de bijscholing die elk teamlid volgt en waarvan hij of zij de opgedane kennis vervolgens kan doorgeven aan de rest van het team.

5. Psycho-culturele bemiddeling

Psycho-culturele bemiddeling maakt het mogelijk om mentale gezondheid op een minder conventionele manier te benaderen. Het doel is om kunst en cultuur te gebruiken als hefboom voor emancipatie en ondersteuning van het psychisch welzijn. Deze methodologie werd in de praktijk gebracht binnen de Antenne 18-25 van het OCMW van de Stad Brussel, bij een groep jongvolwassenen tussen 18 en 25 jaar.

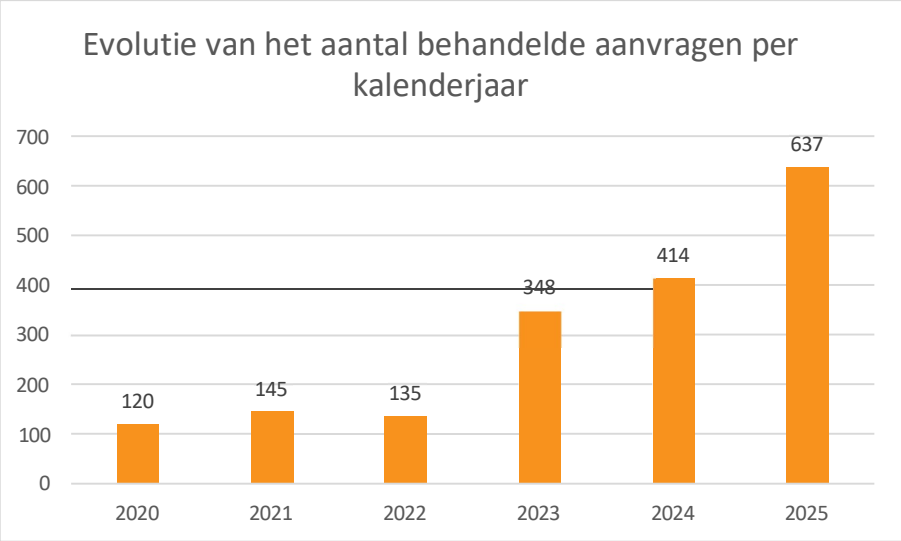
Psycho-culturele bemiddeling heeft als missie:

- Via gesprekken de individuele en/of collectieve behoeften op het vlak van geestelijke gezondheid van jongeren van 11 tot 22 jaar identificeren, waarbij het beter is om niet via klinische begeleiding of praatgroepen te werken, maar via instrumenten die in het culturele aanbod te vinden zijn;
- Het bemiddelen tussen jongeren van 11 tot 22 jaar en het culturele aanbod dat kan voorzien in de individuele en collectieve behoeften van psychologische aard;
- De doelgroep 11-22 aan het denken zetten over zichzelf, door hun kennis van de wereld om hen heen, waaronder cultuur, te vergroten;

- Therapeutische hulpmiddelen uit de culturele en artistieke wereld aanbieden, zoals theater, groepen voor sociale cohesie, filmdebatten of kunstzinnige therapie.

E. Individuele aanpak

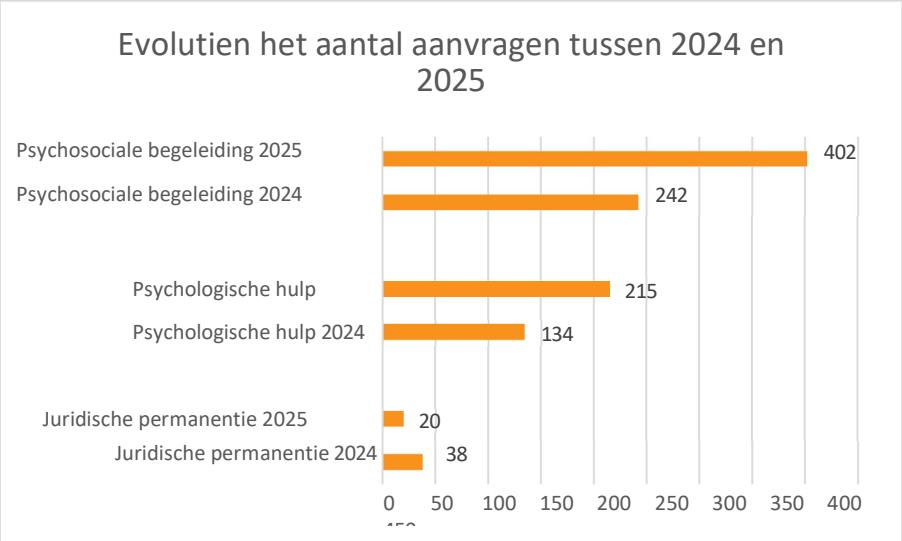
1. Individuele aanvragen

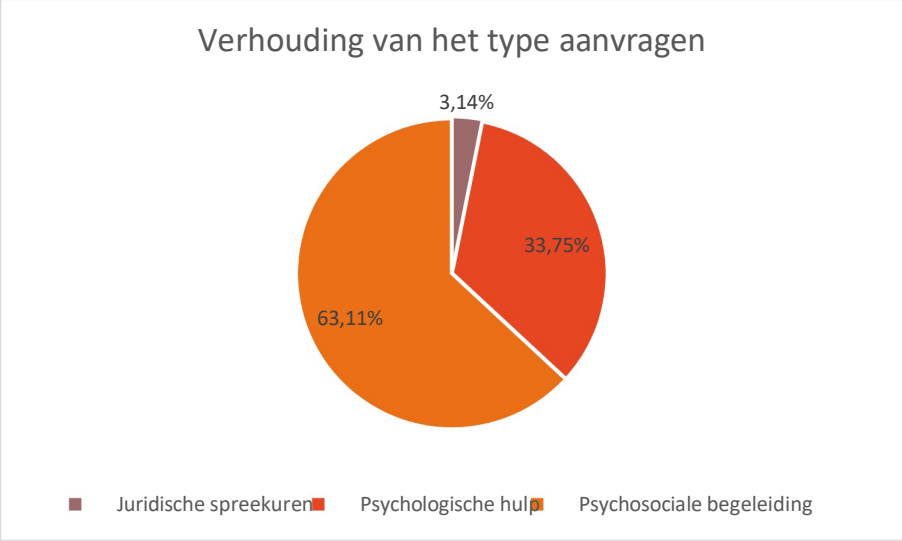

In 2025 werden 637 verzoeken om hulp geregistreerd (+54% ten opzichte van 2024), hetzij door het Mado-team, hetzij door de drie eerstelijnspsychologen (ELP) of door de jurist van het bureau voor rechtsbijstand.

De 637 verzoeken zijn ingediend door 525 verschillende jongeren (+55% ten opzichte van 2024). Een jongere kan meerdere verzoeken indienen en heeft de hulp van verschillende professionals nodig. *Bijvoorbeeld: een jongere komt in eerste instantie langs voor een verzoek om zelfstandig te gaan wonen. Na de interventie en analyse door de maatschappelijk werker van Mado wordt hij, met zijn toestemming, doorverwezen naar de juridische hulpverlening.*

Deze grafiek toont een stijging van het aantal aanvragen ten opzichte van het jaar 2024. Het aantal aanvragen is hoger tijdens de schoolperiodes en neemt af tijdens de schoolvakanties. Dit was ook het geval in de voorgaande jaren.

De twee tabellen geven een overzicht van de verschillende soorten interventies in het jaar 2025. We zien een stijging van bijna 40 % in het aantal aanvragen voor psychosociale begeleiding ten opzichte van 2024. Bovendien betreft 33,75 % van de aanvragen consulten. Dit cijfer is licht gestegen ten opzichte van het jaar 2024.

2. De psychosociale spreekuren

Het lijkt ons interessant om uit te leggen dat jongeren of hun familie vaak met meerdere problemen te maken hebben, ook al zijn die niet noodzakelijkerwijs de aanleiding voor de aanvraag. De psychosociale hulpverleners, die een totaalbeeld van de situatie van de jongere willen krijgen, houden hiermee rekening om hier ook op in te spelen door de gebruiker aan te moedigen en de ruimte te geven om te praten.

Met het oog op het jaar 2025 blijven de problemen die zich voordoen dezelfde:

- Problemen op school: dit kan gaan om schooluitval, schoolangst, pesten, leermoeilijkheden, verlies van motivatie, moeite met integratie op school, studiekeuze, uitsluiting, het zoeken naar een school, enz.

- Problemen met betrekking tot huisvesting: dit betreft dakloosheid, een dreigende uitzetting van het gezin of ongezonde/krappe woonomstandigheden, een verzoek om zelfstandig te gaan wonen, het zoeken naar betaalbare huisvesting, enz.

- Problematiek rond maatschappelijke en/of professionele integratie: het vaststellen van , het zoeken naar een opleiding, het zoeken naar werk, enz.

- Problematiek met betrekking tot hun rechten: vreemdelingenrecht, strafrecht, familierecht, sociale zekerheid, huisvesting, onderwijs, OCMW, enz.

- Problematiek in verband met een moeilijke gezinssituatie: vaak een bron van spanningen en/of een belemmering voor hun persoonlijke ontplooiing. We stellen vast dat jongeren te maken hebben met conflicten, gezinsbreuken, weglopen, fysiek geweld, psychologisch geweld, verwaarlozing, overbelaste ouders, ongepaste opvoedingsmethoden, fysieke of psychische gezondheidsproblemen bij de ouders, incest, waarbij ze het slachtoffer zijn van huiselijk geweld in het huwelijk van hun ouders of in hun eigen relatie, onverwerkt verdriet, enz.

- Problemen die verband houden met administratieve overbelasting, onbegrip van procedures of aan overmatige schuldenlast.

3. Psychologische consulten

Ter herinnering: drie onafhankelijke eerstelijnspsychologen houden elke dag van de week spreekuur om tegemoet te komen aan de behoeften van jongeren. Eén psycholoog is elke dag van de week aanwezig, een tweede komt op vrijdag en een derde op zaterdag.

Voor het jaar 2025 werden 215 aanvragen geregistreerd (+60% ten opzichte van 2024), wat neerkomt op meer dan een derde van de verzoeken om begeleiding.

De soorten problemen die aan de orde komen, zijn de volgende:

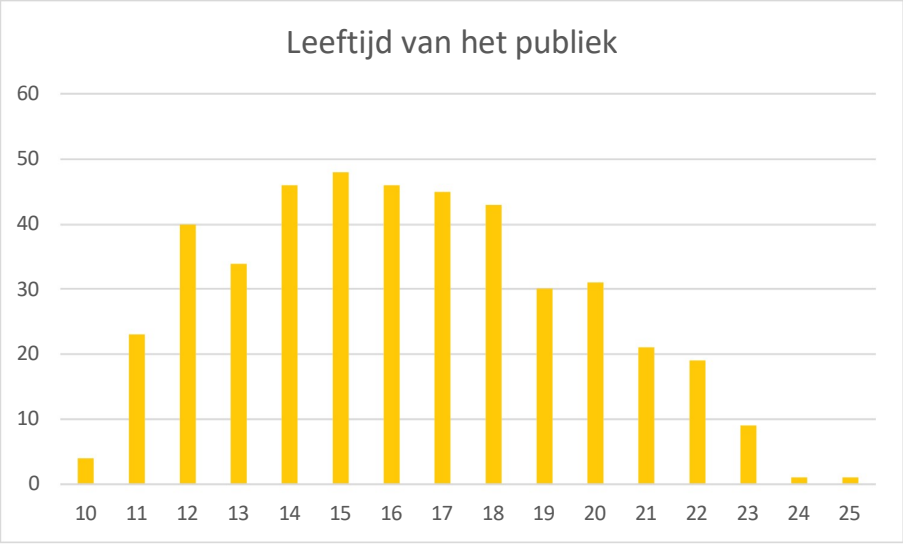
- Depressieve en angstige toestanden
- Schooluitval
- Conflicten binnen het gezin
- Zelfmoordgedachten
- Pesten/cyberpesten
- Eetstoornissen (als gevolg van depressieve of angstige toestanden)
- Zelfrespect, zelfkennis, zelfvertrouwen, gevoel van eigenwaarde

- Emotioneel en seksueel leven (seksuele geaardheid en seksuele identiteit/gender).

4. Juridische consultaties

Sinds 2023 is er binnen Mado een juridisch spreekuur geopend in samenwerking met het bureau voor rechtsbijstand van Brussel. De spreekuren vonden plaats op de eerste en derde woensdag van elke maand van 10.30 tot 12.30 uur. Voor het jaar 2025 werden 20 aanvragen geregistreerd, wat een daling betekent ten opzichte van 2024.

5. Kenmerken van het publiek

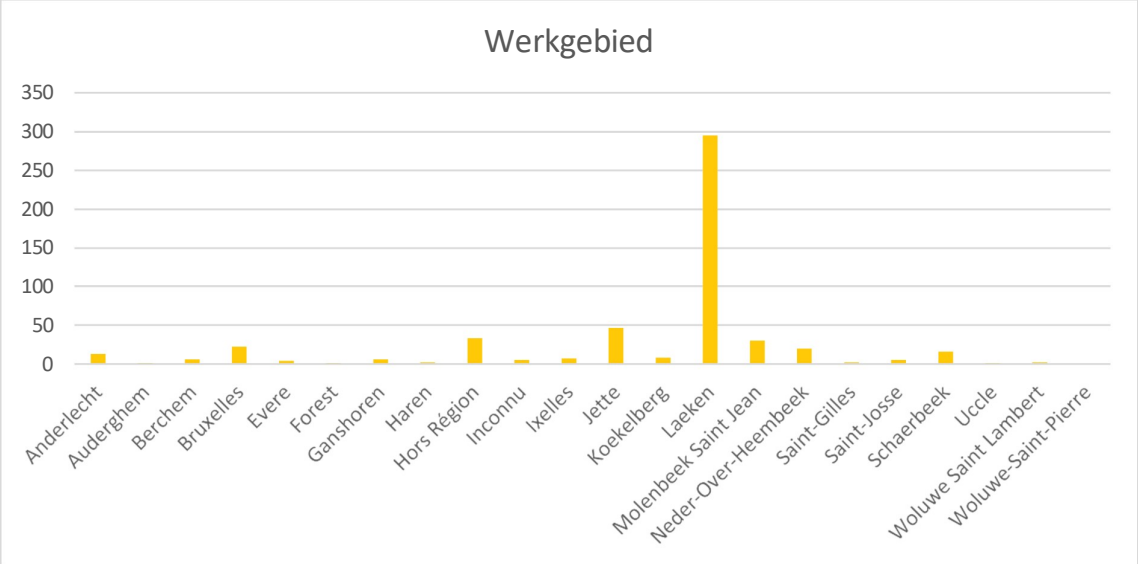

525 verschillende jongeren hebben 637 hulpverzoeken ingediend bij Mado

Over het algemeen kunnen we vaststellen dat de meerderheid van de jongeren die zich bij Mado melden tussen de 11 en 20 jaar oud is.

De leeftijdsgroep van 23-25 jaar valt niet onder het besluit betreffende de ”Maisons de l’Adolescent". We stellen echter een steeds grotere behoefte vast aan opvang voor deze kwetsbare jongeren. Dankzij onze samenwerking met de verschillende sociale antennes van het OCMW van de Stad Brussel kunnen we jongeren in precaire situaties rechtstreeks doorverwijzen. We hebben dus niet alle aanvragen voor deze leeftijdsgroep kunnen honoreren, maar we hebben de meest dringende gevallen opgevangen door deze aanvragen door te verwijzen naar onze bestaande diensten.

6. Het geografisch werkgebied

64 % van de jongeren komt uit de stad Brussel (Vijfhoek, Laken, NOH), maar we zien dat Mado Noord het bekendst is in de eigen wijk, aangezien de meerderheid van de jongeren uit Laken komt (56 %).

F. Collectieve aanpak

Een van de taken van Mado is het ontwikkelen van collectieve initiatieven voor jongeren, hun naasten en professionals die betrokken zijn bij problemen die verband houden met de adolescentie. Deze diverse acties worden uitgevoerd in samenwerking met externe partners, in de vorm van expressieworkshops, lezingen over specifieke thema's of evenementen die verband houden met de adolescentie.

1. Methodologie van de collectieve pijler

In dit deel beschrijven we de methodologie die in het kader van de collectieve pijler wordt gebruikt. De collectieve pijler draait om vier activiteiten:

- Gespreksgroepen voor psycho-educatie en ondersteuning (met een therapeutisch doel)
- Bewustmakingsworkshops/conferenties/voorlichtingsbijeenkomsten
- Lezingen/opleidingen voor professionals
- De verspreiding van alle vormen van culturele expressie van (en over) adolescenten

De doelgroep van het collectieve project bestaat uit jongeren van 11 tot 22 jaar en ouders voor jongeren van 11 tot 22 jaar en professionals in de jeugdzorg.

De sessies vinden plaats in Mado Noord, zodat jongeren, ouders en professionals de Mado en haar taken kunnen leren kennen.

We zorgen ook voor het nodige lesmateriaal (projector, flip-over, kopieën, enz.) en er zijn drankjes en snacks beschikbaar voor de deelnemers.

Elke activiteit heeft verschillende doelstellingen, die we hieronder nader toelichten:

1.1 De praatgroepen voor psycho-educatie en ondersteuning (met een therapeutisch doel)

- Een veilige ruimte bieden waar adolescenten en hun ouders hun emoties en zorgen kunnen uiten.
- Het uiten van emoties en persoonlijke ervaringen stimuleren.
- De onderlinge steun tussen deelnemers versterken.
- Psycho-educatie: informatie en hulpmiddelen verstrekken over relevante thema's (omgaan met stress, interpersoonlijke relaties, geestelijke gezondheid, enz.).
- Een ondersteuningsnetwerk tussen leeftijdsgenoten creëren om solidariteit en wederzijdse hulp te bevorderen (uit het isolement komen).

1.2 Bewustmakingsworkshops/lezingen/voorlichtingsbijeenkomsten

Voor adolescenten*:*

- Jongeren bewust maken van en informeren over relevante thema's (geestelijke gezondheid, verslavingspreventie, rechten van jongeren, scholing, enz.).
- Adolescenten bewust maken van risicovol gedrag en de gevolgen daarvan bespreken.
- Jongeren helpen bij het verwerven van praktische vaardigheden (communicatie, omgaan met stress, besluitvorming, enz.)
- Jongeren betrekken bij discussies en interactieve activiteiten.
- Adolescenten informeren over de beschikbare menselijke of materiële hulpbronnen die hen kunnen ondersteunen of begeleiden.

Voor ouders:

- Geef ouders informatie over de fysieke, emotionele en sociale veranderingen die adolescenten doormaken, zodat ze hun gedrag en behoeften beter kunnen begrijpen.
- Ouders bewust maken van de uitdagingen op het gebied van geestelijke gezondheid bij adolescenten, inclusief de signalen van emotionele nood.
- Effectieve communicatiestrategieën en -technieken aanreiken om een open dialoog met hun tiener(s) tot stand te brengen.
- Ouders informeren over de risico's die gepaard gaan met de adolescentie (zoals risicogedrag, middelengebruik en het gebruik van sociale media) en over de bijbehorende preventiemiddelen.
- Een gevoel van gemeenschap en ondersteuning tussen ouders bevorderen,

door hen in staat te stellen hun ervaringen en zorgen te delen.
- Ouders informeren over de beschikbare hulpbronnen die hen kunnen helpen bij de begeleiding van hun adolescent.

1.3 Conferenties/opleidingen voor professionals

- De uitwisseling van kennis bevorderen en de beroepspraktijk verbeteren.
- Het delen van expertise tussen hulpverleners vergemakkelijken om de praktijk te verbeteren.
- Vaardigheden versterken.
- Het aanbieden van opleidingen of workshops over specifieke thema's in verband met jeugdhulpverlening.
- Samenwerking en wederzijdse ondersteuning tussen hulpverleners bevorderen.

1.4 Het verspreiden van alle vormen van culturele expressie van (en over) adolescenten

- Een ruimte bieden waar adolescenten zich kunnen uiten via diverse kunstvormen (muziek, theater, beeldende kunst, enz.).
- Kansen creëren voor jongeren om elkaar te ontmoeten, van gedachten te wisselen en samen te werken aan culturele projecten.
- De rijkdom van de 'tienercultuur' promoten bij verenigingen.

Om de activiteiten vast te stellen, wordt samen met het team een behoefteanalyse uitgevoerd door middel van
de volgende acties:

- Enquêtes of gesprekken houden met de jongeren en hun ouders om een beter inzicht te krijgen in hun verwachtingen en behoeften.
- De actoren in het veld bevragen over de zorgen van de jongeren en hun ouders.
- Op de hoogte blijven van actuele kwesties en de interesses van de jongeren (via het nieuws).
- Mogelijke thema's identificeren om met jongeren te bespreken: geestelijke gezondheid, preventie van risicogedrag, omgaan met emoties, studentenbaantjes, rechten en verantwoordelijkheden van jongeren, schooluitval, pesten, enz.
- Samen met professionals thema’s vaststellen: geestelijke gezondheid van jongeren, interventietechnieken, risicopreventie
- Inventariseren van individuele en collectieve talenten (muzikanten, beeldend kunstenaars, dansers, enz.) bij jongeren die de Mado bezoeken, bij verenigingen en scholen.
- Nadenken over de artistieke interesses van de adolescenten en de uitingsvormen die zij willen verkennen.

Na afloop van de activiteit vindt een evaluatie plaats volgens de volgende modaliteiten:

- Regelmatig feedback verzamelen van de deelnemers om de inhoud en de opzet van

de sessies aan te passen.

- Individuele begeleiding: individuele gesprekken aanbieden voor wie behoefte heeft aan een meer persoonlijke ondersteuning.
- Analyse van de feedback: de sterke punten en verbeterpunten evalueren voor toekomstige sessies (Mado-team en sprekers).

Dit gebeurt zowel met de deelnemers tijdens de laatste groepssessie als tussen de verschillende sprekers onderling.

Op basis van deze evaluatie zal het project worden voortgezet en aangepast aan de hand van de feedback en de geïdentificeerde behoeften. Dit maakt het mogelijk om doorlopende activiteiten te plannen en speciale evenementen te ontwikkelen die aansluiten bij wat al is gedaan en goed heeft gewerkt (bijv. workshops, lezingen).

Om het verloop van het project te kunnen volgen, is er een projectfiche opgesteld. Hierin staan de stappen voor de implementatie van de verschillende modules vermeld:

- De doelstellingen van de sessie
- De materiële en personele middelen
- De taken van iedereen
- Een tijdschema
- De verwachte resultaten
- De evaluatie

2. Projecten/workshops in het jaar 2025

- Jeep-workshops voor projectkeuze en het zoeken naar een studentenjob in samenwerking met scholen in Noord-Brussel: Het regionale Jeep-initiatief heeft tot doel de overgang van jongeren van school naar het beroepsleven te verbeteren. JEEP begeleidt jongeren bij hun keuze van een school- en beroepsproject. In dit kader stelt Mado Noord haar polyvalente zaal ter beschikking; bovendien heeft Mado in samenwerking met Jeep collectieve workshops georganiseerd over het zoeken naar een studentenjob. Deze workshop was bedoeld voor jongeren van 16 tot 22 jaar. 100 jongeren hebben op 5 data aan deze workshops deelgenomen.

- Cité des métiers: Het doel van onze deelname aan de ‘oriëntatiebeurs’ is vooral om jongeren te informeren over het bestaan van onze dienst. Het is ook een gelegenheid om alle vragen over studiekeuze te beantwoorden en met hen te praten over de obstakels die ze tijdens hun toekomstige studie kunnen tegenkomen (studie-omgeving met teveel afleiding, problemen met de financiering van de studie, familieconflicten, enz.): 106 jongeren hebben op twee data contact gezocht met MADO tijdens dit evenement.

- Mentaalgezondheidsfresco voor professionals en jongeren ouder dan 18 jaar. Nightline heeft als missie de geestelijke gezondheid van studenten en jongeren op individueel en collectief niveau te verbeteren. De muurschildering over geestelijke gezondheid is een pedagogisch hulpmiddel om de beeldvorming rond

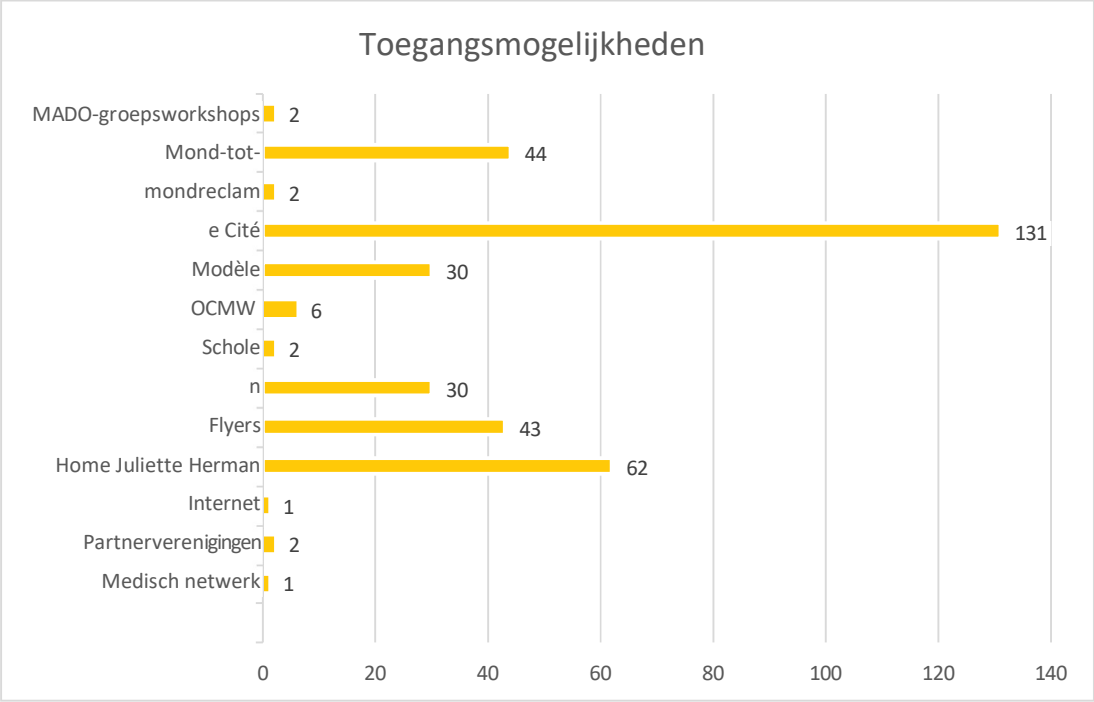
geestelijke gezondheid toegankelijker te maken en te veranderen: 13 jongeren hebben deelgenomen.

- Opleiding voor hulpverleners in de jeugdzorg rond het thema „Alarmerende signalen bij adolescenten“ met PsyBru. Het gaat om opleidingsmodules voor professionals: twee data voor 26 deelnemers
- Gespreksgroep voor adolescenten over het thema "Ouders met een tiranniek kind", georganiseerd in samenwerking met Bru-Star. Het betreft een groep voor gesprekken, psycho-educatie en ondersteuning: 5 ouders hebben deelgenomen aan deze gespreksgroep
- Kunstzinnige therapieworkshop geleid door onze zelfstandige psychologen: 8 jongeren hebben deelgenomen.

G. Externe partners

- Infor-jeunes Laken: Infor-jeunes Laken is een informatie- en opvangcentrum dat zich richt op de rechten van jongeren. Mado Noord verwijst jongeren door naar dit centrum voor hulp bij schooluitval.
- Nota-Bene: Nota-Bene is een dienst die schooluitval in de stad Brussel helpt voorkomen. Ze werken buiten school en vullen de bestaande diensten op school aan. We werken samen met deze dienst bij schooluitval.
- Convivence: De vzw Convivence is actief op het gebied van huisvestingshulp. Wij verwijzen jongeren door die problemen hebben met hun woning of hun verhuurder.
- SAJ
- Jeep: Dit regionale initiatief heeft tot doel jongeren en schoolactoren te sensibiliseren en te mobiliseren rond kwesties die verband houden met de overgang van school naar het beroepsleven. Samen met JEEP hebben we workshops georganiseerd rond projectbepaling en het zoeken naar werk.
- AMO van Laken: We werken samen met AMO in het kader van een door de preventieraad gefinancierd project voor jongeren in het Nederlandstalig onderwijs die leerproblemen hebben.
- Service Aide et Guidance-Pluriel vzw: Er is een overeenkomst gesloten tussen Mado Noord en de vzw Service Aide et Guidance-Pluriel met als doel de lokalen van Mado ter beschikking te stellen om de begeleiding van jongeren te vergemakkelijken.
- De OCMW's van het Brussels Gewest: Mado Noord werkt samen met de OCMW's van het Brussels Gewest, die niet over een specifieke dienst voor de begeleiding van jongeren beschikken, in het kader van de voorbereiding van het LL/ELL-dossiers voor jongeren die dat wensen.

H. Toegangsmogelijkheden tot Mado Noord

Het team heeft zijn inspanningen voortgezet om contacten te leggen met het medische netwerk, scholen en maatschappelijke organisaties in Brussel. We merken dat deze aanpak ons in staat stelt om bevoorrechte contacten te onderhouden met onze partners en zo de zichtbaarheid van Mado Noord te vergroten. Het merendeel van de verzoeken is afkomstig van het OCMW van de Stad Brussel (131), wat onder meer te verklaren is door de geografische nabijheid van de Bollen-vestiging in 2025, die tijdelijk op de locatie is gevestigd (op de 2de verdieping) vanwege werkzaamheden in de vestiging, het medische netwerk (62) en andere verenigingen die zich inzetten voor jongeren (43).

I. Conclusie

In het jaar 2025 zijn de herstructurering en de veranderingen binnen de MADO voortgezet. Er is een grondige evaluatie uitgevoerd om een nieuwe, solide dynamiek te creëren en het begeleidingsaanbod te intensiveren.

In 2024 hadden we vastgesteld dat de integratie van een dienst als MADO NOORD binnen een OCMW aanzienlijke uitdagingen met zich meebracht, en dat de moeilijkheden met name voortvloeiden uit de structurele en organisatorische verschillen tussen beide entiteiten.

Enerzijds werkt MADO NOORD met een flexibelere en spontanere aanpak, anderzijds is het OCMW onderworpen aan een strikter regelgevend kader. Deze verschillen konden bepaalde moeilijkheden met zich meebrengen op het vlak van het beheer en de ontwikkeling

van de interventies.

Niettemin heeft de analyse van het publiek en zijn behoeften ons doen inzien dat MADO een aanvullend antwoord kan zijn op dat van het OCMW van de Stad Brussel en omgekeerd.

MADO deelt momenteel de ruimtes van het gebouw met een sociale antenne van het OCMW, wat onder andere een vlottere en natuurlijkere toegang tot de hulpvoorzieningen voor jongeren en hun gezin mogelijk maakt. Deze opzet sluit aan bij onze wens om de banden te versterken met de OCMW's waarvoor MADO Noord territoriaal bevoegd is.

Doordat MADO zich op dezelfde locatie bevindt, beschikken de jongeren onmiddellijk over een ruimte waar ze gehoord worden en psychosociale ondersteuning krijgen, zonder dat ze een nieuwe geografische of administratieve drempel hoeven te nemen.
Deze fysieke nabijheid werkt als een stimulans om contact te zoeken en maakt het vragen om hulp minder beladen, met name voor een doelgroep die vaak wantrouwig is of weinig doorzettingsvermogen heeft bij het afhandelen van administratieve procedures.

Jongeren en/of hun familie, die zich al in moeilijkheden bevinden, hebben vaak behoefte aan onmiddellijke en responsieve hulp bij hun verzoek; ze verwachten snelle antwoorden op hun problemen en raken snel ontmoedigd door de trage administratieve procedures of de vele toegangspunten.

Door de sociale opvang (OCMW) en de psycho-educatieve begeleiding (Mado Noord) in één gebouw onder te brengen, verkorten we de wachttijd tussen de aanvraag en het eerste antwoord, in ieder geval voor de OCMW-begunstigden. Voor mensen die geen OCMW-begunstigden zijn, maakt dit het mogelijk om hen te informeren over hun sociale rechten, die vaak onbekend zijn wanneer ze contact opnemen met Mado (Outreach).

Deze nieuwe opzet maakt het mogelijk om een jongere of zijn gezin, die psychologisch lijdt of in een gezinscrisis verkeert, direct door te verwijzen naar een contactpersoon die ter plaatse beschikbaar is, zonder dat de continuïteit wordt onderbroken. Omgekeerd maakt dit het mogelijk om de jongere of zijn gezin naar de sociale antenne door te verwijzen, voor degenen die van nature geen aanspraak zouden maken op sociale bijstand.

Het systeem bevordert zo een vroegtijdige en alomvattende opvang, waardoor situaties van uitval, uitschrijving of het niet-opnemen van rechten worden beperkt.

J. Vooruitzichten 2026

Mado Noord wil zich inzetten voor een reeks innovatieve initiatieven om de huidige maatschappelijke uitdagingen aan te gaan.

De werkperspectieven voor het lopende jaar en de daaropvolgende jaren zijn dan ook opgebouwd rond verschillende thema's, die elk zullen worden uitgewerkt rond de drie grote assen die specifiek zijn voor de MADO's (individuele begeleiding, collectieve acties en netwerk).

- Individuele begeleiding

De belangrijkste taak van MADO Noord, in het kader van de heroriëntatie, bestaat erin jongeren en hun omgeving op te vangen, naar hen te luisteren en hun verzoeken grondig te analyseren om hen door te verwijzen naar de voorzieningen die het best bij hun situatie passen. MADO Noord fungeert zo als een lokaal aanspreekpunt, dat de toegang tot gespecialiseerde diensten vergemakkelijkt en het netwerken tussen lokale actoren bevordert, met als doel de trajecten te beveiligen en onderbrekingen te voorkomen. In dit kader passen de perspectieven op het gebied van heroriëntatie in een streven om duurzame partnerschappen te structureren en te versterken, gebaseerd op een win-win-logica.

Het gaat erom de bestaande banden te versterken en tegelijkertijd nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan met complementaire actoren, om zo het aanbod aan oplossingen voor jongeren te verbreden en de doorstroming in hun trajecten te optimaliseren. Dit zal gebeuren door het organiseren van regelmatige uitwisselingen, het gezamenlijk ontwikkelen van gedeelde instrumenten en het harmoniseren van de werkwijzen tussen de partners, wat een betere onderlinge kennis en een versterkte coördinatie bevordert. Het doel is een samenhangend lokaal ecosysteem te creëren, waarin elke speler zijn specifieke expertise inbrengt en tegelijkertijd profiteert van een duidelijker overzicht van de regelingen en een gemakkelijkere toegang tot de doelgroepen. MADO Noord wil ook de ervaringen die worden opgedaan benutten en haar begeleidingsmethoden aanpassen om te zorgen voor steeds beter afgestemde, efficiënte en gecoördineerde oplossingen.

- Nieuwe partnerschappen aangaan met scholen en medische centra in ons gebied, om onze zichtbaarheid als hulpdienst te vergroten.
- Nauwer samenwerken met de verenigingen in onze regio, om de taken van iedereen beter in kaart te brengen en zo waar nodig een efficiëntere heroriëntatie mogelijk te maken.
- Nieuwe manieren invoeren om jongeren aan onze dienst te binden (bij bijvoorbeeld door het organiseren van leuke activiteiten).
- Een begeleidingscomité oprichten met partners uit het noordelijke gebied om samenwerkingsverbanden en synergieën te ontwikkelen tussen Mado Noord, de partners en andere diensten – al dan niet erkend – zodat iedereen kan profiteren van elkaars expertise. Dit maakt het mogelijk om de door elke partner ter beschikking gestelde competenties in detail in kaart te brengen op basis van de vastgestelde opdrachten, en zo jongeren doelgerichter te begeleiden.

- Versterking van de samenwerking op het gebied van begeleiding met het OCMW van de Stad Brussel

MADO NOORD, als onderdeel van het OCMW van de Stad Brussel, versterkt zijn samenwerking met het OCMW op het gebied van de begeleiding van jongeren.

Sinds november 2025 is er een jeugdreferente bij ons team gekomen. Deze nieuwe samenwerking stelt ons in staat om:

- De sociale begeleiding te versterken voor jongeren die hun uitkeringsrechten dreigen te verliezen als gevolg van de recente hervormingen van de regering (bijv. de nieuwe berekening van het LL-recht voor samenwonenden).
- De sociale begeleiding te versterken voor kwesties in verband met de steun die door het OCMW.
- De procedures te vereenvoudigen en een vlottere toegang tot de steunmaatregelen te bevorderen (toekenning van rechten, directe doorverwijzing naar onze collega's van het OCMW, begeleiding naar het territoriaal bevoegde OCMW als de jongere uit een andere gemeente komt, enz.).
- De banden te versterken met de huiswerkscholen van ons OCMW, waar jongeren zitten die tot onze doelgroep behoren en waarvoor ons verschillende psychosociale behoeften zijn gemeld.
- Concrete acties voor te stellen voor jongeren in de huiswerkscholen op basis van de behoeften die in de praktijk worden vastgesteld, met name via groepsactiviteiten (bijvoorbeeld het organiseren van kunstzinnige therapieworkshops in de huiswerkbegeleidingsscholen tijdens de schoolvakanties).

- Geestelijke gezondheid

- Ons aanbod aan individuele begeleiding uitbreiden door een nieuwe in de eerstelijnszorg (ELP)
- Ons aanbod aan groepsactiviteiten uitbreiden: therapeutische groepen, bewustmakingsworkshops, workshops voor professionals. Een deel van deze activiteiten zal intern worden georganiseerd en geleid door teamleden.
- Nieuwe partnerschappen aangaan om een breder scala aan groepsactiviteiten op het gebied van geestelijke gezondheid aan te bieden.
- Nieuwe partnerschappen aangaan om verzoeken om individuele begeleiding door te verwijzen wanneer we deze niet intern kunnen verzorgen.
- Nauwer samenwerken met de scholen in ons gebied om onze zichtbaarheid te vergroten en diensten aan te bieden die zo goed mogelijk aansluiten bij de gemelde behoeften op het gebied van geestelijke gezondheid.
- Nieuwe partnerschappen aangaan met de medische centra in ons gebied, om onze zichtbaarheid als hulpdienst op het gebied van geestelijke gezondheid te vergroten.

- School

- Het partnerschap met de scholen in ons gebied versterken om onze zichtbaarheid als hulpdienst op het gebied van school-gerelateerde kwesties te vergroten en een dienst aan te bieden die zo goed mogelijk aansluit bij de gemelde behoeften, met name wat betreft schooluitval.

- De samenwerking met de scholen in onze regio versterken om begeleidings- en opleidingsdiensten aan te bieden die zo goed mogelijk aansluiten bij de problemen die in de praktijk spelen (bijvoorbeeld een bewustmakingsdag over „pesten“ voor leerlingen, een opleiding over leerstoornissen voor leerkrachten, enz.).
- Groepsactiviteiten aanbieden rond het thema van het beroep aantekenen, om tegemoet te komen aan de grote vraag naar individuele afspraken in juli.
- De banden met de partners op het gebied van hulpverlening versterken om een beter inzicht te krijgen in de specifieke kenmerken van elk van hen.

- Maatschappelijke en professionele integratie

- Nieuwe "Jeep"-workshops aanbieden om projecten te bepalen, in samenwerking met scholen in onze regio.
- Oriëntatieworkshops voor studenten opzetten.